

ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์

ของ

สุขสม สิวะอมรรัตน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2552

ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์

ของ

สุขสม สิวะอมรรัตน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

สุขสม สิวะอมรรัตน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2552

สุขสม สิวะอมรรัตน์. (2552). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มไม่เหมาะสม จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม และโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นหลังจากที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF SIMULATION ON GROUP WORKING ABILITY OF PRATHOM
SUKSA V STUDENTS AT WATLEABLADBUMRUNG SCHOOL IN BANGSUE
DISTRICT , BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
SOOKSOM SIVAAMORNROT

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2009

Sooksom Sevaamornrat. (2009). *The Effect of Simulation on Group Working Ability of Prathom suksa v students at Watleablabumrung School in Bangsue District Bangkok*. Master Project, M. Ed. (Educational Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Assoc. Prof. Vethanee Greethong.

The purpose of this experimental research was to study the effect of on group working ability of prathom suksa v students at at Watleablabumrung School in Bangsue District, Bangkok In academic year 2009. The subjects of 38 students were selected by random sampling from the population. Then they were randomly divided into an experimental group and control group. Each group was consisted of 10 students. The experimental group was exposed to simulation on group working ability. The control group was not exposed to simulation. The instruments were the group working ability test and simulation program. The data was snalyzed by t-test.

The results were as follows:

1. The group working ability of the students were exposed to the simulaion significantly increased than the experiment at .01 level.
2. The group working ability of the students were not exposed to the simulaion significantly increased than the experiment at .01 level.
3. The group working ability of the students were exposed to the simulaion was significantly higher than the others that was not exposed to the simulaion at .01 level.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์เวชณี กรีทอง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา กรรมการสอบปากเปล่าที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด ข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยกราบ ขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.พาสนา จุลรัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน ให้ความเมตตาตลอดระยะเวลาในการศึกษาและการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน นางสาวจิรวรรณ มาดี เพื่อนครูโรงเรียนวัดเลียบ-ราษฎร์บำรุง และครูไพบุลย์ โพแดง ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณราม ปาตัต ที่เป็นผู้จุดประกายความคิดในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท รวมทั้งให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณ คุณแม่พูลสุข มะหะหมัด ที่ให้ความรัก ความเมตตา ห่วงใยดูแล และเป็นกำลังใจสำคัญแก่ผู้วิจัยในการศึกษา จนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สุขสม สิวะอมรัตน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง.....	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง.....	15
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม.....	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม.....	23
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน วัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ.....	24
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	27
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	27
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	27
การดำเนินการทดลอง.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ.....	33
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
 5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	37
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	37
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	37
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	38
การดำเนินการทดลอง.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	39
อภิปรายผล.....	39
ข้อเสนอแนะ.....	42
 บรรณานุกรม.....	44
 ภาคผนวก.....	49
ภาคผนวก ก.....	50
ภาคผนวก ข.....	112
ภาคผนวก ค.....	121
ภาคผนวก ง.....	127
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	132

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomize Control Group Pretest- Posttest Design.....	31
2 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	34
3 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่ม ควบคุมก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	35
4 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนใน กลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับ การใช้สถานการณ์จำลอง.....	36
5 กำหนดการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง.....	51
6 แสดงเฉลยคะแนนแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม.....	122
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม.....	123
8 แสดงคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	124
9 แสดงคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	125
10 เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	126

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมาจากความร่วมมือของบุคลากรในการทำงานด้านต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ไปในทิศทางเดียวกัน มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันภายในกลุ่มหรือองค์กร มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกๆฝ่ายต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิก มีการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการสรุปผลประเมินการทำงานของกลุ่ม เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข เป็นการพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชที่ทรงพระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2513 ความว่า...

“ ความเจริญของประเทศชาติเป็นความเจริญส่วนรวม ซึ่งเกิดจากผลงานหรือผลของการกระทำของคนทั้งชาติ ถือได้ว่าทุกคนแบ่งหน้าที่กันทำประโยชน์ให้แก่ชาติตามความถนัดและความสามารถ และเกื้อกูลกันและกัน ไม่มีผู้ใดจะอยู่ได้และทำงานให้แก่ประเทศชาติได้โดยลำพังตนเอง...”

(สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2539: 65)

จากกระแสพระราชดำรัสนี้ จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มจะดำเนินไปด้วยดี และสามารถดำเนินกิจกรรมให้ถึงจุดหมายหรือไม่นั้น สมาชิกมีส่วนสำคัญ (กาญจนา ไชยพันธ์ 2549: 19) ถ้าเราเชื่อมั่นและศรัทธาว่า การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นเวทีหล่อหลอมให้คนได้ฝึกฝนเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง และพัฒนางานให้ได้ผลตามเป้าหมายที่กลุ่มตั้งไว้ ดังจะเห็นได้ว่าวิถีชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันให้ความสำคัญในเรื่องของปริมาณงานมากกว่าคุณภาพของผลงาน ซึ่งคุณภาพของงานนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสามัคคีร่วมแรง ร่วมใจมีความเป็นมิตรเกื้อกูลกันในการทำงานแต่ละองค์กร ถ้าสมาชิกในกลุ่มมีการทะเลาะเบาะแว้ง ไม่รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน ไม่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายแล้ว จะทำให้ประสิทธิภาพหรือความสามารถในการทำงานกลุ่มลดลง ดังนั้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จึงเป็นพื้นฐานอันสำคัญของการบริหารจัดการในสังคมสมัยใหม่ การทำงานที่ทำร่วมกันเป็นกลุ่มจะก่อให้เกิดพลังในการทำงาน ซึ่งสามารถทำงานที่ยากและมีปริมาณมากให้สำเร็จได้โดยง่ายและรวดเร็ว ทั้งยังได้ผลดีกว่าการทำงานที่มีลักษณะต่างคนต่างทำ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, 2542: 4)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่พยายามมุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุง 2545) มีเทคนิคและวิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้มากมายที่เน้นให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรในการเรียนรู้ เป็นกำลังใจให้กันและกัน สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่ต้องร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือ ความสำเร็จของกลุ่ม (กรมวิชาการ. 2543: 24) การเน้นทักษะทางสังคม ความรับผิดชอบร่วมกัน และการทำงานร่วมกัน ล้วนเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อการทำงานกลุ่มทั้งสิ้น สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนเก่ง ดี มีสุข ซึ่งคุณลักษณะประการหนึ่งของคนเก่ง คือ สามารถทำงานเป็นทีม นั่นคือ สามารถทำงานเป็นกลุ่ม (กรมวิชาการ. 2545: 22-23)

การทำงานกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งความสำคัญนี้ได้ถูกนำมาพิจารณาเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษา คือ ให้ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเน้นการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม ที่มุ่งให้ผู้เรียนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ช่วยเหลือกัน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 3) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เกษม ศิริสัมพันธ์ (2540: 13) การศึกษาควรสร้างความรู้สึกของการทำงานร่วมกัน และลดลักษณะปัจเจกนิยม ดังนั้นการให้โอกาสผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อฝึกความสามารถในการทำงานกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

จากประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีที่โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร เป็นเวลา 4 ปี ผู้วิจัยสังเกตพบว่าการทำงานกลุ่มของนักเรียนนั้นประสบปัญหา เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถทำงานกลุ่มได้อย่างเหมาะสม เช่น ขาดการวางแผนการทำงาน ไม่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงาน ไม่มีการสรุปและการประเมินผลในการทำงานร่วมกันโดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มบางคนไม่มีส่วนร่วมในการทำงานนักเรียนที่ได้รับมอบหมายเป็นหัวหน้ากลุ่ม จะทำหน้าที่ในกลุ่มเพียงคนเดียว โดยไม่ให้เพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ มีส่วนร่วม และทะเลาะกันในระหว่างการทำงาน เป็นต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร จำนวน 217 คน โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 74 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 76 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 67 คน ตอบแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ถ้ามองถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนดังนี้

คำถามข้อที่ 1 ถ้ามองว่า “นักเรียนคิดว่าขณะที่เรียนนี้ นักเรียนมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามี คือ ปัญหาใด” ผลการสำรวจเรียงลำดับปัญหาที่พบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 74 คน ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาการทำงานกลุ่ม 35 คน คิดเป็นร้อยละ 47.30 ได้แก่ เข้ากับเพื่อนในกลุ่มไม่ได้ แย่งกันทำงาน และทำงานไม่เสร็จตามเวลา ปัญหาด้านการเรียน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 32.40 ได้แก่ ขี้เล่นขี้แกล้ง

สอน การบ้านมาก และเรียนไม่เข้าใจ และปัญหาด้านครอบครัว 15 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 ได้แก่ พ่อแม่ทะเลาะกัน และพ่อแม่แยกทางกัน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 76 คน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาด้านการทำงานกลุ่ม 38 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ได้แก่ ทะเลาะกันในระหว่างการทำงาน ทำงานไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนด และไม่มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน ปัญหาด้านครอบครัว 25 คน คิดเป็นร้อยละ 32.89 ได้แก่ พ่อแม่ไม่มีเงินค่าขนมให้ ต้องอยู่บ้านคนเดียว และพ่อแม่แยกทางกัน และปัญหาด้านการเรียน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.11 ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียน คอยเล่นกับเพื่อน และไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนด

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 67 คน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาด้านการเรียน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 49.25 ได้แก่ ครูให้งานมากเกินไป ไม่เข้าใจสิ่งที่ครูสอน ไม่กล้าซักถามครู และไม่มีอุปกรณ์การเรียน ปัญหาด้านการทำงานกลุ่ม 20 คน คิดเป็นร้อยละ 29.85 ได้แก่ เพื่อนไม่ชอบช่วยงาน ชอบทำงานเดียวมากกว่างานกลุ่ม และเกียวก้นนำเสนองานหน้าชั้นเรียน และปัญหาด้านเศรษฐกิจ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90 ได้นำเงินที่พ่อแม่ให้ไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์ และใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า จากปัญหาข้อที่ 1 "เมื่อนักเรียนมีปัญหาดังกล่าวนักเรียนทำอย่างไร" ผลการสำรวจพบว่า

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 74 คน ที่มีปัญหาการทำงานกลุ่มตอบว่า พยายามพูดคุยกับเพื่อนในห้องมากขึ้น แบ่งหน้าที่ในการทำงาน และวางแผนการทำงาน นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนตอบว่า ไม่คุยและเล่นขณะครูสอน จัดตารางเวลาในการทำงาน และปรึกษาครูผู้สอนในบทเรียนที่ไม่เข้าใจและนักเรียนที่มีปัญหาด้านครอบครัวตอบว่า เดินหนีเมื่อพ่อแม่ทะเลาะกัน และพยายามปรับตัวที่จะอยู่กับพ่อหรือแม่เพียงลำพัง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 76 คน ที่มีปัญหาด้านการทำงานกลุ่มตอบว่า ทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้รู้จักกันมากขึ้น วางแผนการทำงานร่วมกัน และแบ่งหน้าที่ในการทำงาน นักเรียนที่มีปัญหาด้านครอบครัวตอบว่า เก็บเงินออม จะได้ไม่ต้องขอเงินพ่อแม่ ไปเล่นกับเพื่อนข้างบ้านเมื่อพ่อแม่ไม่อยู่ และเป็นเรื่องของผู้ใหญ่เด็กไม่ควรยุ่ง และนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนตอบว่า ตั้งใจเรียน ไม่คุยเล่นกับเพื่อน และส่งงานตามที่กำหนด

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 67 คน ที่มีปัญหาด้านการเรียนตอบว่า ควรจัดเวลาในการทำงาน ควรรีบทำงานให้เสร็จตามกำหนด ซักถามสิ่งที่สงสัยทันที และเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาให้ครบ นักเรียนที่มีปัญหาด้านการทำงานกลุ่ม ตอบว่า ช่วยกันทำงานในกลุ่มมากขึ้น ฝึกทำงานเป็นกลุ่มบ่อยๆ จะรู้สึกชอบ และมีการเปลี่ยนหน้าที่ในการนำเสนอหน้าชั้นเรียนทุกครั้ง และนักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจตอบว่า เก็บเงินค่าขนมที่พ่อแม่ให้ไว้ใช้ในสิ่งที่จำเป็น เล่นเกมให้น้อยลง และช่วยพ่อแม่ประหยัด

จากการสำรวจปัญหาเบื้องต้น พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 น่าจะมีปัญหาด้านการทำงานกลุ่มมากที่สุด คือ นักเรียนทะเลาะกันในระหว่างทำงาน ทำงานไม่เสร็จตาม

กำหนด เข้ากับเพื่อนในกลุ่มไม่ได้ และไม่แบ่งหน้าที่ในการทำงาน ดังที่ นาทยา ปิณฑานนท์ (2543: 90-92) กล่าวว่า ทักษะที่จะทำให้การทำงานกลุ่มสำเร็จด้วยดี ได้แก่ การช่วยกันอธิบายชี้แจงงานที่ต้องทำให้กลุ่มเข้าใจตรงกัน การให้ความสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่ม การยอมรับเพื่อนสมาชิก แสดงความกระตือรือร้น ซินชมยินดี สอบถามและสรุปความคิดเห็นของเพื่อน ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนอย่างสุภาพ ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหาแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มให้กับนักเรียนระดับชั้นดังกล่าว เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเพื่อให้ นักเรียนมีการทำงานกลุ่มที่ดี ดังที่คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 6) กล่าวว่า การทำงานกลุ่มไม่ใช่ปล่อยให้ผู้นำ กระทำอะไรตามใจตนเองด้วยความเห็นแก่ตัว แต่โดยตามอุดมคติแล้ว การทำงานเป็นกลุ่มนั้นจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้เรื่องความต้องการของบุคคลอื่น และทักษะการแสดงออกถึงความเข้าใจในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาในการทำงานกลุ่มที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน และมีความสนใจที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังที่ พรรณพิศ วาณิชยการ (สมบูรณ์ บุหงาเกษมสุข 2541: 18. อ้างอิงจาก พรรณพิศ วาณิชยการ 2528) ได้กล่าวถึงการทำงานกลุ่มว่า การทำกิจกรรมร่วมกันของบุคคลภายในกลุ่มซึ่งร่วมกันวางแผนตามเป้าประสงค์ และจัดประสบการณ์เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ทั้งในตัวบุคคลและในกลุ่ม

การพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การใช้เทคนิคแม่แบบ และการใช้สถานการณ์จำลอง เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาการใช้สถานการณ์จำลอง เพราะการใช้สถานการณ์จำลองเป็นกระบวนการสอนที่สร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง เกิดความเข้าใจสถานการณ์ที่ใกล้เคียงชีวิตจริง กระบวนการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กระบวนการสื่อสาร กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการคิด โดยนำเทคนิคต่างๆมาประกอบการฝึก ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้การเสริมแรงทางบวก ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ (2545: 74) ให้ความหมายของการจัดรูปแบบสถานการณ์จำลองว่าเป็นกระบวนการที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นมา ซึ่งสถานการณ์จำลองนั้นจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งสภาพแวดล้อมและปฏิสัมพันธ์โดยการมีบทบาท ข้อมูล และกติกาไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่ ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับ ประกอบกับพิจารณาญาณของตนเอง ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานการณ์นั้นให้ดีที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามัคคีในกลุ่ม ความไว้วางใจกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และพฤติกรรมกล้าแสดงออก ดังเช่น ผลการวิจัยของ นิยดา สุริยาวรพันธ์ (2541:60) ที่ได้ทำการศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชบุรณบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนมีความสามัคคีมากกว่าก่อนการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครู อาจารย์ อาจารย์แนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำวิธีการใช้สถานการณ์จำลองไปพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มไม่เหมาะสม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบ-ราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มไม่เหมาะสม จำนวน 38 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มไม่เหมาะสม จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร (Samples RandomSampling) และสุ่มอย่างง่าย อีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม โดยการใช้สถานการณ์จำลอง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการทำงานกลุ่ม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้สถานการณ์จำลอง หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยจัดรูปแบบการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม โดยการจำลองเหตุการณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงที่เกิดขึ้นในกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีเพื่อให้ผู้เรียนได้เผชิญกับเหตุการณ์ แล้วสามารถแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเอง ในการแสดงบทบาทนั้น ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ และเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรม โดยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง แล้วนำเข้าสู่ความสามารถในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตรงกันในการทำกิจกรรม

1.2 ผู้วิจัยให้ผู้เรียนอาสาสมัครรับบทบาทตัวละครในสถานการณ์จำลอง ส่วนผู้เรียนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินกิจกรรม

2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจ

2.2 ชักซ้อมบทบาทของตนเองก่อนการแสดง

2.3 ผู้เรียนที่รับบทบาทผู้แสดง แสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้แสดงบทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราว และบทบาทที่ได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม

3.3 สมาชิกกลุ่มปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

2. ความสามารถในการทำงานกลุ่ม หมายถึง การที่ผู้เรียนกระทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีขั้นตอนในการเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ต้องการแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมาย ได้แก่ ผู้เรียนวางจุดมุ่งหมายในการทำงานให้ชัดเจนว่ากลุ่มจะทำอะไร ทำไปทำไม งานที่ทำมีขอบเขตแค่ไหน และกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนการทำงาน ได้แก่ นักเรียนกำหนดว่างานที่ทำนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง จะทำงานนั้นอย่างไร และกำหนดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานว่าอะไรควรทำก่อน ทำหลัง แบ่งงาน และมอบหมายงานให้แก่สมาชิกอย่างทั่วถึง

ขั้นที่ 3 ขั้นทำงานตามแผน ได้แก่ นักเรียนทบทวนแผนงานก่อนลงมือปฏิบัติงานและ ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบของตน ถ้าทำได้มีการให้ การเสริมแรง

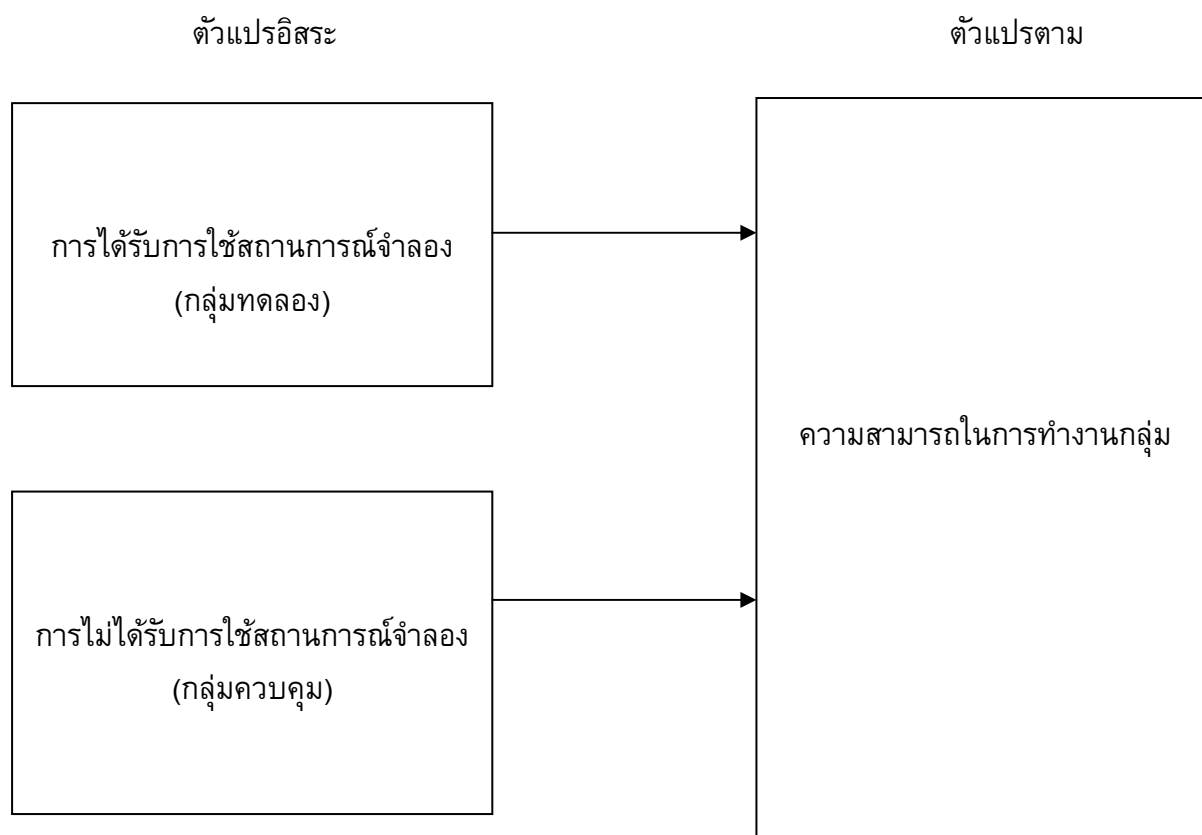
ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป ได้แก่ นักเรียนนำเสนอผลงานของกลุ่ม โดยสมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุป สิ่งที่ได้รับจากงานที่ทำในครั้งนี้

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล ได้แก่ นักเรียนประเมินผลงานของกลุ่มว่าสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายหรือไม่ ประเมินวิธีการทำงานในกลุ่ม ประเมินบทบาทหน้าที่ของสมาชิกว่าเหมาะสม หรือไม่ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้การทำงานกลุ่มในครั้งต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 10 คน

4. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 10 คน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

การได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง พัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ได้
ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการผู้วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน วัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1.1 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1.1.1 ความหมายของสถานการณ์จำลอง

โฮลเดน (Holden. 1981: 5) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นการจำลองสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ส่วนมากจะอยู่ในรูปแบบของการแก้ปัญหา ครูทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ควบคุม จะนำของจริงต่าง ๆ มาเป็นสื่อในการกระตุ้นผู้เข้าร่วมให้ใช้ทักษะของภาษาทุกด้านในการรับข้อมูลพร้อม ๆ กัน ผู้เข้าร่วมสถานการณ์แต่ละคนจะได้รับบัตรแสดงขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบ และข้อมูลจำเป็นเพิ่มเติม นอกจากนี้ ทุกคนต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างจริงจัง

โจนส์ (Jones. 1982: 5) สถานการณ์จำลองเป็นเหตุการณ์หนึ่งซึ่งไม่ใช้การสอนโดยครู แต่นักเรียนเป็นผู้เข้าร่วมในเหตุการณ์นั้น และเป็นผู้ที่ทำให้เหตุการณ์นั้นดำเนินต่อไปโดยได้รับมอบหมายหน้าที่ภารกิจในสังคมและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานการณ์นั้นซึ่งต้องมีการแก้ปัญหาและการตัดสินใจรวมอยู่ด้วย ส่วนครูจะเป็นผู้กำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาจบของสถานการณ์ นอกจากนี้ครูมีหน้าที่อธิบายรายละเอียดต่างๆที่สำคัญในสถานการณ์นั้นกำหนดว่าใครเป็นใคร ใครทำหน้าที่อะไร มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องใดบ้าง

ไสว พักขาว (2544: 22) ให้ความหมายของวิธีการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่พยายามให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ ที่มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยการสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นในห้องเรียน แล้วให้ผู้เรียนแสดงบทบาทของตนเองตามสถานการณ์นั้น

ทศนา แหมณี (2545: 89) กล่าวว่า วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

สุวิทย์ มูลคำ (2545: 74) ให้ความหมายของการจัดรูปแบบสถานการณ์จำลองว่าเป็นกระบวนการที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นมา ซึ่งสถานการณ์จำลองนั้นจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งสภาพแวดล้อมและปฏิสัมพันธ์ โดยการมีบทบาท ข้อมูล และกติกาไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับ ประกอบกับวิจารณญาณของตนเอง ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานการณ์นั้นให้ดีที่สุด

จากความหมายของสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่าสถานการณ์จำลองหมายถึงการจัดสภาพแวดล้อมโดยจำลองสถานการณ์หรือเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด โดยผู้เรียนแสดงบทบาท และสามารถคิดตัดสินใจในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ตนกำลังเผชิญอยู่ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

1.1.2 ความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลอง

เซ (Shay. 1980: 27) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. ใช้ในการสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง (To Break the Ice) เราใช้สถานการณ์จำลองในการแนะนำให้นักเรียนรู้จักซึ่งกันและกัน และรู้จักกันมากขึ้น หรือใช้แนะนำวิชาที่เรียน กิจกรรมบางอย่างสามารถใช้ในการสร้างบรรยากาศ ซึ่งช่วยเสริมการมีส่วนร่วมในห้องเรียน การเลือกใช้สถานการณ์จำลองเพื่อจุดมุ่งหมายนี้ ควรจะมีข้อจำกัดเป็นกิจกรรมสั้นๆที่ควรจะทำและเสร็จใน 1-2 ชั่วโมงการเรียนการสอน

2. เพื่อที่จะบอกความจริง (To Import Facts) สถานการณ์จำลองมักไม่ค่อยใช้เดี่ยวๆในการสอนความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง มีสถานการณ์จำลองมากมายที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในการให้ข้อมูลโดยมีความมุ่งหมายเพื่อทำให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์มากขึ้น

3. เพื่อพัฒนาความรู้ให้หนักแน่น (To Develop Empathic Sensitivity) สถานการณ์จำลองส่วนมากถูกออกแบบมาเพื่อที่จะผูกมัดนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ การเลือก ความกดดัน ความรู้สึกขัดแย้งของคนในบทบาทอื่นๆ ในวัฒนธรรมและเวลาอื่นๆ สถานการณ์จำลองดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนมีสายตาที่กว้างไกล ส่งเสริมพัฒนาการรับรู้ที่ถูกต้องมากขึ้น ทำให้เข้าใจ และมีเหตุผลมากขึ้น

4. เพื่อสำรวจอนาคต (To Explore the Future) ความซับซ้อน และความซ้ำซ้อนของสถานการณ์จำลองคอมพิวเตอร์นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อการทำนาย แต่สถานการณ์จำลองที่ใช้ในห้องเรียนก็สามารถออกแบบเพื่อทำนายหรือเพิ่มประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอนาคตให้นักเรียน ฉากหรือสถานการณ์บางอย่างที่จะเกิดขึ้นในอนาคตถูกจำลองอยู่ในแบบจำลองหรือความคิดรวบยอดก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือการวิเคราะห์อนาคตที่จะเป็นไปได้ กิจกรรมเหล่านี้ใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการและเพิ่มความสามารถในการที่จะต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงที่ถูกควบคุม สถานการณ์จำลองทำให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้นและมีความสามารถในการประเมินผลระยะยาวของการกระทำต่างๆ

จากความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่าสถานการณ์จำลองสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้พบกับสภาพปัญหา และสามารถคิดโดยใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต ผู้เรียนได้พัฒนาการทำงานกลุ่มโดยสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองให้รู้จักกันมากขึ้น ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น และผู้เรียนมีสายตากว้างไกลโดยรับรู้ เข้าใจ มีเหตุผล และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดี

1.1.3 ขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลอง

โจนส์ (Jones. 1983: 3-4) ได้เสนอแนะวิธีการนำสถานการณ์จำลองมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสามารถดำเนินการได้ตามลำดับ ดังนี้

1.) การเตรียมตัว ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมตัวในชั้นเรียนและเตรียมตัวที่บ้าน

1.1 การเตรียมตัวในชั้นเรียน ครูแนะนำเกี่ยวกับ “สถานการณ์” ในสถานการณ์จำลอง

1.2 การเตรียมตัวที่บ้าน (ก่อนที่กิจกรรมสถานการณ์จำลองจะเกิดขึ้น)

2.) การจัดกิจกรรมแบบสถานการณ์จำลอง ซึ่งอาจใช้เวลา ตั้งแต่ 1-3 ชั่วโมง

3.) การติดตามผล ซึ่งประกอบด้วย การติดตามผลทั้งที่บ้าน และที่โรงเรียน

3.1 การติดตามผลที่บ้าน

3.2 การติดตามผลในชั้นเรียน

จากขั้นตอนการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า การใช้สถานการณ์จำลองมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมตัวในชั้นเรียนโดยครูผู้สอนมีการแนะนำสถานการณ์ ขั้นการจัดกิจกรรมผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามแบบสถานการณ์จำลอง ขั้นติดตามผลทั้งที่บ้านและในชั้นเรียน

1.1.4 ลักษณะของสถานการณ์จำลองเพื่อการเรียนการสอน

เกรดเลอร์ (Gredler. 1992: 119-120) ได้จำแนกลักษณะสำคัญของสถานการณ์จำลองสำหรับการฝึกทักษะทางภาษาไว้ว่า สถานการณ์นั้นควรเป็นสถานการณ์ที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนแต่ละคนอยากสวมบทบาท และเลือกใช้ภาษาได้อย่างเต็มที่และสร้างสรรค์จากประสบการณ์ตนเองเพื่อแก้ปัญหาและหาข้อสรุปในการแสดงสถานการณ์ด้วยตนเอง โดยผู้สอนสามารถประเมินความสามารถในการเลือกใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหน้าที่ของภาษามากกว่าหลักไวยากรณ์

สรุปได้ว่าคุณลักษณะของสถานการณ์จำลองที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน คือ ต้องมีความใกล้เคียงสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเคยชินและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วม อยากสวมบทบาท กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกและแก้ปัญหาอย่างเต็มที่

1.1.5 การสร้างสถานการณ์จำลอง

ทเวลเกอร์ (สุวิทย์ มูลคำ 2545: 76-77 ; อ้างอิงจาก Twelger: 1969) กล่าวถึง การสร้างสถานการณ์จำลองว่า ในการออกแบบสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อการสอนควรพิจารณาถึง เนื้อหาที่ต้องการสอน วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผลดีที่สุด และทำอย่างไรระบบที่ออกแบบจึงจะ สมบูรณ์ โดยมีลำดับขั้นตอนในการออกแบบสถานการณ์จำลองดังต่อไปนี้

1. วางขอบเขตปัญหาการสอน ผู้กำหนดปัญหาจะต้องรู้ให้ลึกซึ้งว่าปัญหาคืออะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีความมุ่งหมายอย่างไร เราอาศัยอะไรเป็นสภาวะแวดล้อมที่จะช่วยให้เข้าใจ ปัญหา

2. พิจารณาสภาพของระบบที่จะนำมาใช้ในสถานการณ์ ผู้ออกแบบต้องพิจารณาว่า จะใช้ผู้เรียนกี่คน ใช้เครื่องมืออะไรช่วย ใช้วิธีการอย่างไร ใช้วัสดุอุปกรณ์อะไร หลักการดำเนินงาน จะเป็นไปในรูปแบบใด และจะสร้างปรัชญาการสอนแนวใด หรือกล่าวโดยสรุปคือ จะต้องคำนึงถึง ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยในการวางขอบเขตของปัญหาได้เหมาะสมและถูกต้องตาม วัตถุประสงค์

3. ปรับสภาพการเข้าสู่ปัญหา เพื่อจะให้ปัญหานั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เราต้อง อาศัยสภาพการณ์ที่พิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมกับปัญหา หรือเลือกวิธีการที่จะช่วยนำปัญหาไปสู่ จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้

4. กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ ต้องกำหนดออกมาในรูปของพฤติกรรมที่วัดได้

5. กำหนดเกณฑ์ในการวัดผล เนื่องจากเกณฑ์ในการวัดผลแบบนี้จะต้องใช้วัด พฤติกรรมผู้เรียน จึงต้องสร้างเกณฑ์ออกเป็น 2 แบบ คือ

5.1 วัดผลขั้นสุดท้ายในการเรียนรู้

5.2 วัดขีดระดับความสามารถที่เปลี่ยนแปลงไป

6. เสนอผลของสถานการณ์จำลอง ผลของสถานการณ์จำลองมีข้อได้เปรียบวิธีการ เรียนรู้รูปแบบอื่นๆหลายอย่าง คือ

6.1 สามารถสร้างอารมณ์และสร้างทัศนคติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

6.2 สถานการณ์จำลองสามารถรวบรวมพฤติกรรมที่จะชี้ความสามารถของ ผู้เรียนและความจำไว้ด้วยกัน คือ ผู้เรียนจะมีพัฒนาการทั้งด้านความจำและพัฒนาขีดความสามารถ

6.3 สถานการณ์จำลองจะจูงใจให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมนาน

6.4 ผู้เรียนสามารถเลือกตอบสนองต่อสภาวะการณ์ทางสังคมจากสถานการณ์ จำลองได้

6.5 สถานการณ์จำลองจะช่วยปรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนให้เข้า กันได้เป็นอย่างดีและเป็นไปตามต้องการ

6.6 สถานการณ์จำลองจะดึงดูดความสนใจของผู้เรียนไว้ได้ ทั้งในการทำแบบฝึกหัดและแม้แต่ในการเรียนเนื้อหาหลายอย่าง

6.7 สถานการณ์จำลองสามารถที่จะชักจูงผู้เรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการ

7. กำหนดชนิดของเครื่องมือ ที่จะนำมาสร้างในส่วนของสถานการณ์จำลอง เช่น ใช้เครื่องมือช่วยสอน เกมสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

8. เลือกสื่อหลายอย่างเข้ามาใช้ เลือกสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เป็นเครื่องมือพัฒนาสถานการณ์จำลอง

9. พัฒนาระบบสถานการณ์จำลอง แก้ไขข้อบกพร่องในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้สถานการณ์จำลองสมบูรณ์ที่สุด

10. ทดลองใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อหาข้อจำกัดของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น อาจทดลองกับคนกลุ่มเล็ก หรือแบบหนึ่งต่อหนึ่งก็ได้

จากการสร้างสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การสร้างสถานการณ์จำลองเป็นควรพิจารณาถึงเนื้อหาที่ต้องการสอน วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผลดีที่สุด และทำอย่างไรระบบที่ออกแบบจึงจะสมบูรณ์มีลำดับขั้นตอนจึงจะช่วยให้การสร้างสถานการณ์จำลองประสบความสำเร็จ

1.1.6 ประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง

ครูควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เพราะสถานการณ์จำลองมีประโยชน์ต่อนักเรียนหลายประการ เห็นได้จากที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของสถานการณ์จำลองดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์จำลองเป็นการขยายขอบเขตและความหลากหลายของสถานการณ์เพื่อการสื่อสารที่นักเรียนฝึกปฏิบัติหรือมีส่วนร่วม ซึ่งนักเรียนจะมีประสบการณ์หลากหลายในการใช้ภาษา

2. สถานการณ์จำลองเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่กันระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนเป็นฝ่ายผลิตและใช้ภาษา ส่วนครูเป็นฝ่ายรับรู้และสังเกตการใช้ภาษาของนักเรียนครูใช้สถานการณ์จำลองเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความรับผิดชอบต่อบทบาทที่ได้รับในกระบวนการเรียนรู้ เพราะนักเรียนมีโอกาสที่จะสร้างสรรค์ภาษาที่จะใช้ให้เหมาะสมในสถานการณ์ได้มากกว่าที่จะต้องตอบคำถามของครูเหมือนการทดสอบทั่วไป

3. สถานการณ์จำลองสามารถเข้าถึงความหลากหลายของทักษะต่างๆ ในการสื่อสาร เช่น กิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนวางแผนการเดินทางไปเที่ยวยังดาวดวงอื่นเพื่อสร้างเมืองใหม่ โดยนักเรียนจะได้รับข้อมูลภูมิหลังเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตบนดวงดาวนั้น โดยแต่ละกลุ่มต้องเลือกบ้านใหม่เอง มีการจำกัดเนื้อที่บนยานอวกาศที่จะใช้ในการเดินทาง นักเรียนจะต้องเลือกว่าจะต้องนำอะไรไปบ้าง ซึ่งสถานการณ์นี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทั้งทักษะการอ่าน การระดมพลังสมอง การเจรจาปรึกษากันและการเขียน

4. สถานการณ์จำลองจะเป็นการขยายจำนวนและชนิดในการสัมผัสกับสถานการณ์ต่างๆที่น่าสนใจที่เรามีโอกาสได้เจอ รวมทั้งสถานการณ์ที่เราจินตนาการด้วย

จากประโยชน์ของสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบและกระบวนการที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับสภาพการณ์ต่างๆ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ซึ่งอาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันทำให้รู้วิธีการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้สถานการณ์จำลองช่วยให้แก่นักเรียนประกอบกิจกรรมได้นานและสามารถเข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้

1.1.7 บทบาทของครูผู้สอนในการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

ผู้สอนมีบทบาทสำคัญทั้งก่อนและหลังทำกิจกรรมสถานการณ์จำลอง ซึ่งโจนส์ (Jones. 1983: 8) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนก่อนทำสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. ดูแลและจัดเตรียมสื่อเอกสารต่างๆรวมทั้งควบคุมเรื่องการใช้เวลาในการเตรียมและทำกิจกรรมสถานการณ์จำลอง

2. ไม่รบกวนผู้เรียน แต่ปล่อยให้ผู้เรียนหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ดังนั้นการจัดกลุ่มผู้เรียนที่เหมาะสมจะช่วยให้มีระเบียบวินัยมากขึ้น

3. คำนึงถึงและยอมรับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของเวลาก่อนทำกิจกรรมสถานการณ์จำลองของนักเรียน

4. จัดลำดับการเตรียมสถานการณ์และตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน เพื่อมั่นใจว่าผู้เรียนรู้ว่าพวกเขาจะต้องทำอะไร ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด แบ่งหน้าที่ให้แก่ผู้เรียนรับผิดชอบก่อนมีการจัดสถานการณ์

นอกจากนี้โจนส์ (Jones. 1982: 116) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนขณะดำเนินกิจกรรมสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. เรียนรู้พฤติกรรมการใช้ภาษาของผู้เรียนระหว่างการทำสถานการณ์จำลอง

2. ไม่รบกวนหรือขัดขวางการตัดสินใจและการแสดงออกกิริยาท่าทาง เช่น การยิ้ม การทำหน้าบึ้งของผู้เรียน แต่ต้องเข้าไปให้คำแนะนำเมื่อเกิดความผิดพลาดผู้สอนต้องใช้วิธีที่นุ่มนวลที่สุดโดยการทำท่าทางเพื่อให้แก่นักเรียนที่กำลังทำกิจกรรมไม่รู้ตัว

3. จัดกระบวนการเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี โดยวางกิจกรรมไว้ว่า ใครหนึ่งที่ไหนเวลาใดแจกจ่ายเอกสารตอนไหน และสิ่งสำคัญผู้สอนต้องตระหนักและชัดเจนว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด ยอมรับในการทำกิจกรรมได้หรือไม่ รวมทั้งสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่า ใครทำ หรือไม่ทำกิจกรรมเพราะอาจมีสาเหตุมาจากความไม่เข้าใจ ในเนื้อหาผู้สอนต้องหาแนวทางแก้ไข

4. สังเกตการณ์ในการแก้ปัญหาว่าผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์หรือไม่ ทั้งกิจกรรมเดี่ยวหรือกลุ่ม และต้องมีการปรึกษา สรุปผลหลังการแสดงสถานการณ์หรือสิ่งที่เกี่ยวกับกิจกรรมสถานการณ์จำลองนั้นๆ

สรุปได้ว่าบทบาทของผู้สอนในการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนการสอนและควบคุมการทำกิจกรรมสถานการณ์จำลองให้ดำเนินไปได้ด้วยดี และในบางครั้งผู้สอนอาจเปลี่ยนเป็นผู้เรียนเพื่ออำนวยความสะดวก โดยร่วมทำกิจกรรมกับผู้เรียน และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนตัดสินใจในการแสดงกิจกรรมเหล่านั้นด้วยตนเองทั้งหมด

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ศุภมาศ เพชรสมบัติ (2540: 74) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2540 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรมต่ำ จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน ใช้เทคนิคสถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง กลุ่มควบคุม 8 คน ใช้วิธีการสอนปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรมดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศลิษา บุตรเนียร (2541: 69) ได้ทำการวิจัยการเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี่ยงรรถกร และการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการชี้แนะ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบอน พบว่า พฤติกรรมด้านภาวะธรรมของนักเรียนเพิ่มขึ้น หลังจากได้นับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการชี้แนะ และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี่ยงรรถกรมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรมเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการชี้แนะ

นิตดา สุชีวารพันธ์ (2541: 44) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความสามัคคีสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เนตรนภิส สารานุกทรัพย์สิน (2542: 89) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการปฏิบัติกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านธรรมรัตน์ใน อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีการปฏิบัติกับเพื่อนไม่เหมาะสม จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

เพ็ญศรี ประทุมรุ่ง (2542: 86) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงด้วยเบี่ยงรรถกรที่มีต่อมารยาทในการรับประทานอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งมะกอก อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 38 คน ผล

การศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มมีมารยาทในการรับประทานอาหารดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุวลักษณ์ สินทรัพย์. (2543: 72) . ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก การใช้ตัวแบบการ์ตูน และการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อพฤติกรรมกรหลีกเลียงยาเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง โรงเรียนบ้านมะค่า (คงฤทธิบัวสุวรรณอนุสรณ์) อำเภอโนนสูง จังหวัดราชสีมา. ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมกรหลีกเลียงยาเสพติดเพิ่มขึ้นหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เนาวรัตน์ ถาวร (2546: 47) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความมีน้ำใจดีขึ้นหลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาว่า สถานการณ์จำลองสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนได้หรือไม่

1.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

กิบบอนส์ (Gibbons. 1995: 704) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อทัศนคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น

จากผลการวิจัยในต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การใช้สถานการณ์จำลองช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความคิดแตกฉานในการแก้ปัญหา มีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน นอกจากนี้การใช้สถานการณ์จำลองในการสอน ทำให้นักเรียนมี เจตคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม

2.1.1 ความหมายของความสามารถในการทำงานกลุ่ม

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546:6) ได้ให้ความหมายของการทำงานกลุ่มว่า หมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม ผู้นำจะสามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อเขาได้เรียนรู้วิธีการที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดปฏิสัมพันธ์อย่าง

สร้างสรรค์สำหรับสมาชิกแต่ละคนโดยวิธีการดังกล่าว แล้วประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคล ทุกคนและกลุ่มก็จำดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้

ทิสนา แคมมณี (2545: 11) ได้ให้ความหมายของการทำงานกลุ่มว่า หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีเป้าหมายร่วมกัน และทุกคนในกลุ่มมีบทบาทในการช่วยดำเนินงานของกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสาร ประสานงาน และตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายเพื่อประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การทำงานกลุ่มหมายถึง การทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งนำเอาประสบการณ์มาวางแผนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มทั้งหมด โดยสมาชิกทุกคนต่างตระหนักในการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีบทบาทในการช่วยดำเนินงานของกลุ่ม และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเพื่อให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน

2.1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม

1.) ทฤษฎีการทำงานร่วมกัน

โฮแมนส์ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา.2542: 46 ; อ้างอิงจาก Homans.1950) เป็นผู้พัฒนาทฤษฎีได้อธิบายถึงหลักการสำคัญของทฤษฎีว่า การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จะต้องประกอบด้วยสิ่งสำคัญอันเป็นพื้นฐาน 3 ประการ คือ กิจกรรม การกระทำ และความรู้สึกซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 นี้ จะเกี่ยวโยงซึ่งกันและกันอยู่เสมอ ถ้าสมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มมาเท่าไร พฤติกรรมและความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกก็จะมีมากขึ้นตามมา เพราะสมาชิกในกลุ่มมิใช่เพียงแต่ทำงานใกล้ชิดกันเท่านั้น แต่ยังมีการพูดจาติดต่อสื่อสารกัน ปรีกษาหารือกัน ประสานงานกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตัดสินใจร่วมกัน และมุ่งความสำเร็จในงานโดยมีเป้าหมายเดียวกัน ดังนั้น ความเกี่ยวพันของสมาชิกในกลุ่มเมื่อรวมกันแล้วจึงมีพลังสูงมาก

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 50) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการทำงานกลุ่มไว้

1. ค้นหาปัญหา (Problem Identification) เป็นขั้นตอนแรกของการทำงาน คือ พยายามค้นหาว่าปัญหาคืออะไร สาเหตุมาจากอะไร อาจใช้แบบฟอร์มเพื่อช่วยในการค้นหาปัญหา

2. รวบรวมข้อมูล (Data Gathering) สมาชิกในที่ที่มีส่วนร่วมกับเก็บรวบรวมข้อมูล โดยพยายามหาข้อมูลที่เที่ยงตรงและแม่นยำมากที่สุด เพื่อที่จะได้ค้นพบถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาการรวบรวมข้อมูลอาจทำได้โดยการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม หรือการประชุมตามความเหมาะสมของหน่วยงาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล (Diagnosis) หลังจากที่ได้รับข้อมูลแล้ว ให้ทีมงานช่วยกันวินิจฉัยข้อมูลและสรุปตามความสำคัญโดยแบ่งปัญหาเป็น

3.1 ปัญหาที่สามารถแก้ไขได้

3.2 ปัญหาที่ผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นควรแก้ไข

3.3 ปัญหาที่แก้ไขไม่ได้เลย

หลังจากนั้นให้พยายามหาว่าปัญหาเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของทีมงานหรือไม่เพียงไร

นันทนา วงษ์อินทร์ (ม.ป.ป. : 58-59) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการทำงานเป็นทีมไว้ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนในทีมงานเข้าใจของเป้าหมายที่ต้องการเพื่อให้ประสานงานไปสู่ทิศทางเดียวกันได้อย่างถูกต้อง
2. รวบรวมข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานของการไปปฏิบัติงานใช้ตรวจสอบปัญหาของงานและทำความเข้าใจกับรายละเอียดต่างๆเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงาน
3. กำหนดความรับผิดชอบของสมาชิกให้ชัดเจน และมีการแบ่งงานให้สมาชิกในทีมงานทำตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน
4. วางแผนการปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกในทีมทำงานสามารถทำงานประสานสอดคล้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ประเมินผลการทำงาน เป็นการสรุปผลงานว่า งานที่ทำนั้นได้ผลดีเพียงใด ให้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีแนวทางในการปรับปรุงให้ดีขึ้นในคราวต่อไปได้เพียงใด

สมยศ นาวิการ (2544: 186) ทฤษฎีการทำงานร่วมกันได้รับการพัฒนาขึ้นโดยจอร์จ เอช .โฮแมนส์ (George H. Homans) เขาได้พัฒนาแบบจำลองของกลุ่มเชิงระบบ มองกลุ่มในลักษณะของระบบเปิด กลุ่มจะได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมภายนอกกลุ่ม ซึ่ง Homans ได้ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบที่ขึ้นอยู่ระหว่างกันที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มทุกกลุ่ม 3 อย่าง คือ

1. ความรู้สึก (Sentiments) ความรู้สึกทางจิตใจ ความเชื่อ ทศนคติ และอื่นๆของสมาชิกกลุ่ม
2. กิจกรรม (Activities) กิจกรรมหรืองานสมาชิกในกลุ่มต้องปฏิบัติ
3. การเกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคล (Interactions) การทำงานหรือการเล่นด้วยกัน พฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลในการปฏิบัติงาน

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 28-32) กล่าวถึงพลังต่างๆภายในกลุ่ม (Forces operating in group) ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factors)
2. ประสบการณ์ ความรู้ และทักษะเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม (Experience, knowledge and skill in group procedures)
3. จุดมุ่งหมาย (Goal or purpose)
4. ปัจจัยที่เกี่ยวกับเกียรติยศ (Prestige factors)
5. ขนาดของกลุ่ม
6. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

2.) ทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงาน (Grid of Work Theory)

เบลค และมูทอน (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา.2542: 46 ; อ้างอิงจาก Blake ; & Muoton .1966)เป็นผู้พัฒนาทฤษฎี โดยมีความเห็นว่า การทำงานเป็นกลุ่มนั้นจะต้องมุ่งให้ได้ทั้งผลงานและความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม หลักการทำงานของทฤษฎีนี้เชื่อว่า คนเราต้องการทำงานให้ได้ผลงาน และต้องการมีส่วนร่วมในงานที่เขารับผิดชอบ ซึ่งการทำจะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมนั้นจะต้องสร้างบรรยากาศของการยอมรับเพื่อสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน เพราะทฤษฎีนี้เชื่อมั่นว่าผลงานที่เกิดขึ้นย่อมมาจากการบูรณาการ (Integration) ซึ่งหมายถึง การประสมประสานความต้องการสถาบันและของของสมาชิกเข้าด้วยกัน จากทฤษฎีข้างต้นสรุปได้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มนั้น มุ่งนำเสนอหลักวิธีการในการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในงาน และสมาชิกในกลุ่มรู้สึกพึงพอใจที่ได้มาร่วมกิจกรรม ตลอดจนวิธีการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดการร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจในการทำงานร่วมกันอย่างดี

2.1.3 ประเภทของการทำงานกลุ่ม

สุตา เทียบจัตุรัส และคนอื่นๆ แบ่งประเภทของกลุ่มไว้ดังนี้

1. กลุ่มที่เป็นทางการ (Formal group) เป็นกลุ่มซึ่งกำหนดอยู่ภายในโครงสร้างขององค์การ เพื่อดำเนินการกิจซึ่งสัมพันธ์กับเป้าหมายที่เป็นทางการขององค์การ

2. กลุ่มที่ไม่เป็นทางการ (Informal group) เป็นกลุ่มซึ่งไม่ได้กำหนดโดยองค์การ แต่มีการตอบสนองความต้องการของสังคม เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของสมาชิกมากกว่าเกิดขึ้นโดยองค์การ

กลุ่มยังอาจแบ่งได้หลายรูปแบบ ดังนี้

1. กลุ่มที่ทำงานตามหน้าที่ ตามสายบังคับบัญชา (Command group) ซึ่งเป็นกลุ่มที่กำหนดโดยผังองค์การ เป็นรูปแบบหนึ่งของกลุ่มที่เป็นทางการ

2. กลุ่มงาน (Tark) เป็นกลุ่มที่กำหนดโดยองค์การซึ่งทำงานร่วมกันเพื่อให้งานสำเร็จสมบูรณ์ตามเป้าหมายเฉพาะเรื่อง บางครั้งอาจกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มที่ทำงานตามหน้าที่ (Command group) เป็นกลุ่มงาน (Tark) และเป็นกลุ่มที่เป็นทางการด้วย

3. กลุ่มสนใจ (Interest group) เป็นกลุ่มที่สนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยร่วมกันทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง อาจเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายขององค์การก็ได้ เป็นรูปแบบหนึ่งของกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ

4. กลุ่มมิตรภาพ (Friendship group) เป็นกลุ่มสังคมที่เกิดขึ้นภายนอกหรือภายในเวลาทำงานก็ได้ อาจเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลในวัยใกล้เคียงกัน มีจุดประสงค์ในสิ่งเดียวกัน มีอุปนิสัยบางอย่างทำนองเดียวกัน เป็นกลุ่มที่ไม่เป็นทางการที่สำคัญมาก เนื่องจากปฏิภิริยาโต้ตอบกันนั้นเป็นผลมาจากความใกล้ชิดกันในที่ทำงาน หรือเกิดจากการทำงาน กลุ่มมิตรภาพจะช่วยให้พนักงานเข้าใจกันและกัน ทำงานด้วยความพอใจ ความรัก ความผูกพันและทำงานอย่างมีความสุข

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2542: 177-178) ได้แบ่งประเภทกลุ่มไว้ดังนี้

1. กลุ่มปฐมภูมิ (Primary group) นั้นเป็นกลุ่มค่อนข้างเล็ก และใช้การติดต่อสื่อสารแบบเผชิญหน้าในหมู่สมาชิก ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันนี้จะมีอิทธิพลโดยตรงต่อสมาชิกในกลุ่ม

2. กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary group) นั้นจะมีขนาดใหญ่กว่ากลุ่มปฐมภูมิ แต่สมาชิกกลุ่มจะมีความเป็นกันเองน้อยกว่าสมาชิกในกลุ่มปฐมภูมิ สัมพันธภาพมักจะเป็นไปอย่างไม่ถือตัวบุคคลและมีลักษณะเป็นทางการ เนื่องจากขนาดที่ค่อนข้างใหญ่ของกลุ่ม จึงทำให้การติดต่อระหว่างสมาชิกเป็นไปอย่างจำกัดและมักเป็นเรื่องของงานเท่านั้น และเป็นความจริงโดยทั่วไปว่า เราทุกคนซึ่งเป็นสมาชิกในองค์การหนึ่งองค์การใดจะอยู่ในกลุ่มปฐมภูมิและทุติยภูมิในขณะเดียวกัน

3. กลุ่มรูปนัยและอรูปนัย การพิจารณาจำแนกประเภทของกลุ่มที่นิยมกันอีกแบบหนึ่งก็คือ การแบ่งออกเป็นกลุ่มทางการหรือรูปนัย (Formal group) และกลุ่มไม่เป็นทางการหรือกลุ่มอรูปนัย (Informal group) เมื่อองค์กรก่อตั้งขึ้นมาพร้อมกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย การจะทำให้วัตถุประสงค์ดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์นั้น ก็โดยการมีกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ต่างๆของสมาชิกกลุ่มตามตำแหน่งหน้าที่ของตนตามที่องค์กรกำหนด ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใหญ่หรือเล็ก ในระดับสูงหรือระดับต่ำ กลุ่มเหล่านั้นก็คือกลุ่มอรูปนัยที่สมาชิกอยู่ร่วมกันเพื่อตอบสนองความสนใจหรือความต้องการส่วนตัวสมาชิกซึ่งมิได้กำหนดไว้เป็นทางการ

กลุ่มอรูปนัยนี้จะเกิดขึ้นโดยความสมัครใจและเป็นไปตามธรรมชาติ โดยที่สมาชิกในกลุ่มจะสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่นๆ ยิ่งถ้าสภาพแวดล้อม อาทิ สถานที่ทำงานของสมาชิกกลุ่ม ลักษณะงานขององค์กร และตารางเวลาการทำงานเอื้ออำนวยแล้ว ความสัมพันธ์แบบอรูปนัยก็ยิ่งเกิดขึ้นได้ง่าย ซึ่งจะทำให้กลุ่มเกิดอรูปนัยจึงประกอบด้วยคน 2 คนหรือมากกว่ามาปฎิสัมพันธ์ต่อกันอย่างมีเป้าหมายหรือมีความสนใจร่วมกัน

2.1.4 องค์ประกอบของการทำงานกลุ่ม

วรรณทิพา รอดแรงคำ และจิต สวนแก้ว (2542: 7-10) กล่าวว่า การที่จะทำงานกลุ่มให้สำเร็จนั้นต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้นำ

ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มให้สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายหรือความต้องการของกลุ่มได้การทำงานร่วมกันจะดำเนินไปได้ผลมากน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำ หากกลุ่มใดมีผู้นำที่ดีก็ย่อมจะมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมาก ทั้งนี้ เพราะผู้นำที่ดีย่อมสามารถช่วยให้กลุ่มเกิดกระบวนการที่ดี โดยแสดงบทบาทหน้าที่ที่จำเป็นต่อกลุ่มได้อย่างเหมาะสม บทบาทหน้าที่สำคัญของผู้นำกลุ่มที่จะช่วยให้กลุ่มเกิดกระบวนการการทำงานที่มีประสิทธิภาพมีดังนี้

- 1) บทบาทเกี่ยวกับการทำงาน (Task Function)
- 2) บทบาทเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม (Maintenance Function)

2.1) จัดระเบียบและควบคุมระเบียบของกลุ่ม

2.2) ดูแลเอาใจใส่สมาชิกกลุ่มให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือแสดง

ความสามารถอย่างทั่วถึง

- 2.3) รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง
- 2.4) ช่วยทำความกระจ่างให้แก่กลุ่มในการทำงาน
- 2.5) สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นมิตรให้เกิดขึ้นในกลุ่ม
- 2.6) ขจัดหรือลดความขัดแย้งต่าง ๆ ในกลุ่ม ความขัดแย้งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มแตกแยก สมาชิกกลุ่ม

2. กระบวนการทำงาน

กระบวนการทำงาน หมายถึง ขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินงานซึ่งผลงานของกลุ่มจะออกมาดีมากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับขั้นตอนและวิธีการที่กลุ่มใช้ในการทำงานด้วย หากกลุ่มใช้ขั้นตอนและวิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะงานและลักษณะกลุ่มแล้วผลงานก็ย่อมมีคุณภาพตามไปด้วย

ทิตนา แชมมณี (2545: 31 – 38) กล่าวว่า กระบวนการทำงานที่ได้รับการยอมรับว่ามีส่วนช่วยให้การทำงานบรรลุผลอย่างมีคุณภาพนั้น ควรประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงาน
- 2) การวางแผนการทำงาน
 - 2.1) การแสวงหาและรวบรวมข้อมูลที่เป็น
 - 2.2) การวางจุดหมายในการทำงาน
 - 2.3) การหาวิธีการและกำหนดขั้นตอนในการทำงานกลุ่ม
 - 2.4) การกำหนดแผนการปฏิบัติ
 - 2.5) การแบ่งงานและมอบหมาย
 - 2.6) การเตรียมการเรื่องการประสานงาน
 - 2.7) การกำหนดวิธีการแก้ไขข้อขัดแย้ง
- 3) การปฏิบัติงานตามแผน
 - 3.1) การติดตามงาน
 - 3.2) การจูงใจให้ผู้ร่วมงานมีกำลังใจทำงาน
 - 3.3) การให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ
 - 3.4) การเสริมสร้างความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน
 - 3.5) การประสานงาน
- 4) การประเมินผลและปรับปรุงงาน

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้นำสมาชิกกลุ่ม และกระบวนการทำงาน ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญและเป็นหัวใจในการทำงานของกลุ่มทุกกลุ่ม หากกลุ่มใดมีผู้นำและสมาชิกกลุ่มที่ดี เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่นั้น อีกทั้งมีกระบวนการทำงานที่ดี กลุ่มนั้นย่อมมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จสูง

2.1.4 ทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่ม

นาตยา บิลันธนาพันธ์ (2543: 90-92) กล่าวว่า ทักษะการทำงานกลุ่มที่จะเป็นในการเรียนแบบร่วมมือ มีดังนี้

1. ทักษะเพื่อการจัดระเบียบภายในกลุ่ม เป็นทักษะที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติ เพื่อให้การเข้ากลุ่มเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
2. ทักษะที่จะทำให้กลุ่มทำงานกันจนสำเร็จด้วยดี เป็นความพยายามทำให้งานกลุ่มสำเร็จลงอย่างเรียบร้อย และยังคงรักษาสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานกลุ่มไว้
3. ทักษะเพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่กำลังศึกษา เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ให้เข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย
4. ทักษะที่จะทำให้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพขึ้น เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดกว้างไกลขึ้น รู้จักแสวงหาข้อมูล ความรู้เพิ่มเติม มีความคิดพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า ทักษะการทำงานกลุ่มทั้งในเรื่องทักษะเพื่อการจัดระเบียบภายในกลุ่ม ทักษะที่จะทำให้กลุ่มทำงานจนสำเร็จด้วยดี ทักษะเพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่กำลังศึกษา และทักษะที่จะทำให้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพขึ้น เป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องรับรู้และปฏิบัติ เนื่องจากเป็นบทบาทหน้าที่ที่สมาชิกในกลุ่มต้องปฏิบัติตนขณะร่วมกันทำงานเพื่อที่จะให้การทำงานกลุ่มเป็นไปด้วยความราบรื่น

2.1.5 ประโยชน์ของการทำงานกลุ่ม

วิจิตร อาวะกุล (2542: 274) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความร่วมมือไว้ดังนี้

1. ผลงานสูงกว่าต่างคนต่างทำ
2. ผลงานมีคุณภาพดีกว่า
3. ความรับผิดชอบและความผูกพันต่องานมีมากขึ้น
4. ความเข้มแข็ง เหนียวแน่นในด้านความสัมพันธ์สามัคคีสูงขึ้น

ปราณี รามสูตร และจำรัส ดวงสุวรรณ (2545: 172-173) กล่าวสรุปประโยชน์ของการทำงานกลุ่มไว้ดังนี้

1. การทำงานเป็นกลุ่มช่วยเพิ่มความสมบูรณ์ของนโยบายแผนงาน และจุดประสงค์ของงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ
2. การทำงานเป็นกลุ่มช่วยเพิ่มความรอบคอบในการตัดสินใจ เพราะหลายแง่มุมของความคิดช่วยให้หาทางหนีทีไล่ได้มากขึ้น
3. การทำงานเป็นกลุ่มช่วยลดเวลาในการนิเทศงานและติดตามผลงาน มีการร่วมแก้ปัญหาพร้อมเสนอแนะวิธีปรับปรุงพัฒนา และร่วมรับรู้ผลงานไปด้วยกัน
4. การทำงานเป็นกลุ่มช่วยให้งานบางลักษณะมีความสมบูรณ์ขึ้น ผลผลิตดีขึ้น เพราะบางงานต้องช่วยกันหลายคนจึงจะทำได้เป็นอย่างดี

5. การทำงานเป็นกลุ่มช่วยลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรมให้แก่บางคนที่ยังไม่คล่องงาน เนื่องจากได้ฝึกหัด เรียนรู้ ถ่ายทอดทักษะงานไปพร้อมกันจากการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันคนที่คล่องงานแล้ว

จุฑามาศ สดแสงจันทร์ (2540: 39) กล่าวว่าการทำงานกลุ่มประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สองคนที่ทำงานร่วมกัน มีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

ดวงแข ละม้ายศรี (2546: 8) การทำงานกลุ่ม หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน สมาชิกภายในกลุ่มมีความสัมพันธ์ติดต่อกัน มีความสามัคคี ความผูกพัน เห็นประโยชน์ในการทำงานร่วมกัน ช่วยกันแก้ปัญหาเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

โนลาน (ดวงแข ละม้ายศรี. 2546: 8 ; อ้างอิงจาก Nolan. 1989) ได้ให้ความหมายของการทำงานกลุ่มว่า คือ กลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยสมาชิกต้องเสียสละความเป็นส่วนตัวเท่าที่จำเป็น เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการทำงานกลุ่มนั้นนอกจากจะสนองความต้องการพื้นฐาน นั่นก็คือ ความต้องการอยู่ร่วมกัน ความต้องการมีสังคมของมนุษย์แล้ว ยังช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น การร่วมมือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นการเคารพกฎระเบียบของกลุ่ม เป็นต้น รวมทั้งเป็นการฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน เช่น การเสนอแนะความรู้และข้อมูล การซักถาม การชี้แจงเหตุผล การอภิปราย เป็นต้น นำมาซึ่งการพัฒนาความรู้และทักษะทางสังคมของนักเรียน ผลงานบรรลุตามเป้าหมาย อีกทั้งช่วยลดเวลาทำให้ครูสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง และมีเวลาตอบปัญหาทางวิชาการอย่างละเอียด

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

คณางค์ คำณูเอนก (2544: 44-47) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบรมนิวาส กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีคะแนนการทำงานกลุ่มต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มดีขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จรรยา ประทุมรุ่ง (2545: 39) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดแนะแนวเพื่อพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มโดยใช้ชุดแนะแนว มีการทำงานกลุ่มดีขึ้นหลังจากได้รับการใช้ชุดแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01

จากเอกสารงานวิจัยในประเทศข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการทำงานกลุ่มของนักเรียนได้ดีขึ้น

2.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบิร์คเฮาเซอร์ (Birkhauser. 1985: 103) ได้ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อทัศนคติของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยเปรียบเทียบระหว่างนักเรียน เกรด 3,4,5 จำนวน 77 คน ซึ่งมีส่วนร่วมในชั้นเรียนตามปกติ และนักเรียนจำนวน 75 คน ซึ่งอยู่ในชั้นเรียนไม่เกิน 6 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่ม มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เดวิส (Davis. 1988: 2263) ได้ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกรด 7 จำนวน 104 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

กู๊ด และคนอื่นๆ (Good; et al . 1989: 56-62) ได้ศึกษาผลการใช้การทำงานกลุ่มในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่มีต่อปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนภายในกลุ่มและทักษะการคิดโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 15 คน จากโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 9 คน โรงเรียนที่มีการใช้วิธีการทำงานเป็นกลุ่มในการสอนวิชาคณิตศาสตร์มากกว่าหนึ่งครั้งต่อสัปดาห์และครั้งหนึ่งชั่วโมงหรือมากกว่านั้น แล้วทำการสังเกตเป็นจำนวน 63 ครั้ง นอกจากนั้นทำการสุ่มนักเรียนมาจำนวน 2 คน จากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสุด 5 คน สุดท้าย แล้วสัมภาษณ์และสังเกตอย่างใกล้ชิด ผลจากการศึกษาพบว่า การทำงานกลุ่มทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นเป็นผู้เรียนที่สร้างสรรค์มีแรงจูงใจในการร่วมมือกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ และทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนอันจะนำไปสู่การเพิ่มพูนทักษะการคิดเชิงคณิตศาสตร์

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า การทำงานกลุ่มสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกันทำงานกลุ่มให้ประสบความสำเร็จได้

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง

3.1 ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง ประกาศตั้งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2521 แต่เดิมไม่มีอาคารเรียนถาวร ใช้ศาลาการเปรียญของวัดเลียบราษฎร์บำรุงเป็นสถานที่เรียนชั่วคราว โดยมีพระครูสุคนธ์ศีล (หลวงพ่หอม อภินันโท) เจ้าอาวาสแสดงความจำนงมอบที่ดินให้กรุงเทพมหานครเพื่อก่อตั้งโรงเรียน จำนวน 2 ไร่ 1 งาน 20 ตารางวา

ปัจจุบันโรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 550 คน จัดเป็นโรงเรียนขนาดกลาง

เมื่อก่อสร้างอาคารเรียนถาวรหลังที่1แล้วเสร็จจึงได้ย้ายนักเรียนมาเรียนที่อาคารนี้เมื่อวันที่ พุทธศักราชที่ 16 สิงหาคม 2522 มีครูจำนวน 17 คน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่1- 6 การดำเนินงานของโรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุงเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วตามลำดับ

ตั้งอยู่เลขที่ 1451/1 ซอยกรุงเทพฯ-นนทบุรี 43 ถนนกรุงเทพฯ – นนทบุรี แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10800 โทรศัพท์/โทรสาร 0-2585-7077 มีเนื้อที่ 2 ไร่ 1 งาน 20 ตารางวา

3.2 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน

คำขวัญโรงเรียน วิชาการเลิศ ประเสริฐคุณธรรม กิจกรรมดี สามัคคีชุมชน
ต้นไม้ประจำโรงเรียน ต้นราชพฤกษ์
สีประจำโรงเรียน เขียว – ขาว

3.3 วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน มีดังนี้ “ โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง จัดการศึกษาโดยมุ่งผลิต นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกในความเป็นไทย บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ”

3.4 พันธกิจของโรงเรียน

1. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูด้านผู้เรียน ทักษะกระบวนการ การจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยี
2. พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
3. พัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทย
4. จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมศักยภาพตามความถนัดให้มีประสิทธิภาพ
5. พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย
6. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

3.5 บุคลากรครูและนักเรียน ประกอบด้วย

ผู้อำนวยการ	1	คน
รองผู้อำนวยการ	1	คน
ครูประจำการ	24	คน
ครูอัตราจ้าง	-	คน
นักการ/ภารโรง	4	คน

ธุรการ	1	คน
ครูพี่เลี้ยง	4	คน
แม่ครัว	3	คน
รวมทั้งสิ้น	38	คน

นักเรียนชั้นอนุบาล	128	คน
นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ป.1 – ป.3)	205	คน
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6)	217	คน
รวมทั้งสิ้น	550	คน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มไม่เหมาะสมจำนวน 38 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มไม่เหมาะสม จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง ปีการศึกษา 2551 จำนวน 76 คน ทำแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม และผู้วิจัยบันทึกคะแนน

2.2 ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำคะแนนมาเรียงลำดับจากคะแนนสูงลงมาต่ำ แล้วคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มไม่เหมาะสม ได้นักเรียนที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มไม่เหมาะสมจำนวน 38 คน

2.3 ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจของนักเรียนข้อ 2.2 ในการเข้าร่วมการทดลอง ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัยจึงจะทำการสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน และหลังจากนั้นสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง
2. แบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการเขียนโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

1.2 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.3 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และดร. พาสนา จุรัตน์ ตรวจสอบรายละเอียดของโปรแกรมให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

1.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองที่นำไปทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ใช้กับกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 ใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.00-15.50 น. จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม - 26 กุมภาพันธ์ 2552 สำหรับกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุม

2. แบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2 ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่มให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่มที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบรายละเอียดของแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่มให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะตามที่ผู้วิจัยกำหนด และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปทดลองใช้

2.4 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม จำนวน 30 ข้อ ที่ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.5 นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามและหาค่าความยากง่าย โดยใช้แบบเทคนิค 27 % ของกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยนคะแนนที่ตรวจมาเรียงลำดับจากสูงสุดมายังต่ำสุดแล้วแยกนักเรียนที่ 27% คะแนนสูง และ 27% คะแนนต่ำ นำคะแนนเฉลี่ยรายข้อของทั้ง 2 กลุ่มมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ (t-test) แล้วเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ไว้ใช้ในการทดลอง ได้จำนวน 25 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 0.25 ถึง 0.75 และ 0.3125 ถึง 0.8125

2.6 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่มที่ได้จากข้อ 2.4 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่า KR-20 คูเดอร์ ริชาร์ดสัน-20 (Kuder Richardson – 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.85

ตัวอย่างแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม

แบบทดสอบชุดนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่อาจเกิดขึ้นในการเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ให้นักเรียนอ่านข้อความและสถานการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าควรทำอย่างไร โดยเขียนเครื่องหมาย X บนตัวอักษร ก ข ค และ ง ที่ตรงกับการกระทำความคิดที่จะกระทำของนักเรียนมากที่สุด

1. ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมาย

คุณครูกลุ่มสาระการงานฯ มอบหมายให้กลุ่มของ วรวรรณ สุชาติพิทย์ นุชรี กันติชา และเรวัตร จัดทำผลงานการประดิษฐ์วัสดุเหลือใช้จากถุงนมเพื่อจัดนิทรรศการในงานวิชาการของโรงเรียนสัปดาห์หน้า และเพื่อให้การทำงานครั้งนี้ดำเนินไปด้วยดี คุณครูจึงขอให้ทุกคนร่วมมือและทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

(0) ในการทำงานเป็นกลุ่มครั้งนี้ กลุ่มนักเรียนที่ได้รับมอบหมายควรทำอย่างไรเป็นอันดับแรก

- ก. เลือกหัวหน้ากลุ่ม
- ข. แยกแยะงาน
- ค. ทำงานตามแผน
- ง. เสนอผลงาน

2. ขั้นวางแผนการทำงาน

ศิริเดช เป็นหัวหน้ากลุ่ม รับอาสาทำงานประดิษฐ์ของใช้จากกระดาษลังในช่วงโครงการงานอาชีพและเทคโนโลยี แต่ศิริเดชก็ทำงานไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนด ทำให้เกิดความวุ่นวายนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

(0) ถ้านักเรียนเป็นศิริเดช นักเรียนจะอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวาย ทำงานได้ประสิทธิภาพ

- ก. แบ่งงานและมอบหมายงานให้สมาชิกทุกคน
- ข. มอบหมายให้คนที่ทำเสร็จเร็วทำแทน
- ค. ทำเองเหมือนศิริเดช แต่ทำงานให้เร็วขึ้น
- ง. ให้สมาชิกในกลุ่มเลือกทำงานตามใจชอบ

3. ขั้นทำงานตามแผน

(0) ในการทำงานกลุ่ม เมื่อทราบจุดมุ่งหมาย และระเบียบในการทำงานแล้ว นักเรียนควรทำอย่างไร

- ก. ลงมือทำเลย
- ข. เลือกหัวหน้ากลุ่ม
- ค. วางแผนการทำงาน
- ง. เสนอผลงาน

4. ขั้นสรุป

(0) นักเรียนคิดว่าวิธีใดต่อไปนี้เป็นวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจ

- ก. บรรยายให้ผู้ฟัง
- ข. เล่นละครประกอบการเล่า
- ค. นำผลงานของกลุ่มไปติดประกาศ
- ง. พิมพ์ผลงานแจก

5. ขั้นประเมินผล

(0) ในขั้นประเมินผล นักเรียนควรทำอย่างไรที่เหมาะสมที่สุด

- ก. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน
- ข. ดำเนินเพื่อนที่ทำงานบกพร่องอย่างรุนแรง
- ค. เฉยๆ เพราะการกล่าวถึงสิ่งที่ผ่านมาแล้วย่อมไม่เกิดผลดี
- ง. กล่าวชมว่าทุกอย่างเรียบร้อยเพื่อเอาใจเพื่อน

เกณฑ์การให้คะแนน

- ตอบถูกจากเฉลยให้คะแนน 1 คะแนน
- ตอบผิดจากเฉลยให้คะแนน 0 คะแนน

การดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomize Control Group Pretest-Posttest Design ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomize Control Group Pretest - Posttest Design

การกำหนดเข้ากลุ่ม	ทดสอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	ทดสอบหลัง
RE	T ₁ E	X	T ₂ E
RC	T ₁ C	~	T ₂ C

ความหมายสัญลักษณ์

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

T₁E แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (pretest) ของกลุ่มทดลอง

T₁C แทน การทดสอบของกลุ่มควบคุม

T₂E แทน การสอบหลังการทดลอง (Posttest) ของกลุ่มทดลอง

T₂C แทน การสอบหลังของกลุ่มควบคุม

X แทน การได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

~ แทน การไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีการดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองแบบ Randomize Control Group Pretest-Posttest

Design โดยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม แล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ระยะทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองกับกลุ่มทดลอง โดยใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น เป็นเวลาในการทดลองทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 2 วัน คือ วันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.00-15.50 สำหรับกลุ่มควบคุมไม่ได้ใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง

3. ระยะหลังทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับที่ให้นักเรียนทำก่อนการทดลอง และเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือการวิจัย ได้แก่
 - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อและหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่มโดยใช้แบบเทคนิค 27 % ของกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม โดยการหาค่า KR-20 คูเดอร์ ริชาร์ดสัน-20 (Kuder Richardson – 20)
3. สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1 เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียน ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้ t- test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Sample)
 - 3.2 เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent-Samples)
 - 3.3 เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการทำงานกลุ่มระหว่างนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้ t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test for Independent Samples)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
$\bar{X}_{diff}$	แทน	ผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
S.D. _{diff}	แทน	ผลต่างของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
ΣD	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง
ΣD^2	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองยกกำลังสอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ดังแสดงในตาราง 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อน
และหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	10	12	1.33		1226	26.09**
หลังการทดลอง	10	23	.82	110		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า ภายหลังจากที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกลุ่มทดลอง มีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นกว่าก่อนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มควบคุมก่อน
และหลังไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	S	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	10	12.2	1.03	112	1264	34.29**
หลังการทดลอง	10	23.4	2.07			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ภายหลังจากที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกลุ่มควบคุม มีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นกว่าก่อนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{diff}$	S.D. _{diff}	t
กลุ่มทดลอง	10	6.1	6.49	5.88**
กลุ่มควบคุม	10	11.2	1.03	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มไม่เหมาะสม จำนวน 38 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มไม่เหมาะสม จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร (Samples RandomSampling) และสุ่มอย่างง่าย อีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง
2. แบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม

วิธีดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองแบบ Randomize Control Group Pretest - Posttest Design โดยมี 3 ระยะดังนี้

1.ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม ก่อนการดำเนินการใช้โปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ระยะทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองกับกลุ่มทดลอง โดยใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง จำนวนเวลา ในการทดลองทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ๆละ 2 วัน คือ วันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.00-15.50 สำหรับกลุ่มควบคุมไม่ได้ใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง

3. ระยะหลังทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับที่ให้นักเรียนทำก่อนการทดลอง และเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังการไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. นักเรียนกลุ่มควบคุมมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ปรากฏผล ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 แสดงว่าการได้ใช้สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ ทั้งนี้เพราะการใช้สถานการณ์จำลองเป็นการจัดการเรียนการสอนที่พยายามให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นในห้องเรียน แล้วให้ผู้เรียนแสดงบทบาทของตนเองตามสถานการณ์ที่กำหนด แล้วให้แสดงความคิดเห็น อภิปรายและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหา เรื่องราวที่แสดง จากนั้นนักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิด กล้าแสดงออก และมีประสบการณ์ร่วมกันเกี่ยวกับสถานการณ์และเรื่องราวที่แสดง ทำให้เกิดความสนใจและเข้าใจในเรื่องราวที่ได้เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินในการสังเกตและการแสดงบทบาท ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ (2545: 74) ให้ความหมายของการจัดรูปแบบสถานการณ์จำลองว่าเป็นกระบวนการที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นมา ซึ่งสถานการณ์จำลองนั้นจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งสภาพแวดล้อมและปฏิสัมพันธ์โดยมีบทบาท ข้อมูล และกติกาไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่ ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับ ประกอบกับวิจารณญาณของตนเอง ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานการณ์นั้นให้ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2545: 89) กล่าวว่า วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของเนาวรัตน์ ถาวร (2546: 47) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความมีน้ำใจดีขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญศรี ประทุมรุ่ง (2542: 86) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรที่มีต่อมารยาทในการรับประทานอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งมะกอก อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 38 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีมารยาทในการรับประทานอาหารดีขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ศุภมาศ เพชรสมบัติ (2540: 74) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของนิดา สุวิชาวพันธ์ (2541: 44) ที่ได้ทำการศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชฎ์บำรุง กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความสามัคคีเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการสังเกตพฤติกรรมการฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มโดยการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าบรรยากาศของการฝึกตั้งแต่การปฐมนิเทศจนจบการฝึกเต็มไปด้วยความสนุกสนาน และมีความเป็นกันเอง โดยนักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนพบว่าในระยะแรกนักเรียนไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็น เมื่อเริ่มใช้สถานการณ์จำลองก็เริ่มพูดคุ้ยยิ้มแย้ม และร่วมกันแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนได้

ดังนั้นเมื่อนักเรียนได้รับการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง จึงสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มที่มากขึ้น นักเรียนมีการทำงานที่เป็นขั้นตอน เรียนรู้การทำงานกลุ่มร่วมกันมากขึ้นหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนได้

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนได้รับประสบการณ์จากการเรียนการสอนเกี่ยวกับขั้นตอนการทำงานเป็นกลุ่มเพิ่มมากขึ้นในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่ม

มากขึ้น โดยสังเกตจากการทำงานกลุ่มในชั่วโมงเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี พบว่านักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้น

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของเนาวะรัตน์ ถาวร (2546: 47) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร และผลการศึกษาพบว่า การให้การสอนแบบปกติสามารถพัฒนาความมีน้ำใจให้ดีขึ้นกว่าก่อนได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น เมื่อนักเรียนได้รับการพัฒนาในด้านความมีน้ำใจได้ดีขึ้น ก็จะก่อให้เกิดความมีน้ำใจขึ้นตัวนักเรียนและส่งผลดีต่อคนรอบข้างและสังคมส่วนรวม

นอกจากนี้จากการสังเกตของผู้วิจัยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุม พบว่า นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มได้ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการสอนอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการบรรยายอธิบาย และฝึกปฏิบัติการทำงานกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ อีกทั้งยังได้ฝึกปฏิบัติจริง ตามกระบวนการเรียนการสอนในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี และท้ายสุดได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยต่างๆส่งผลให้นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้น

ดังนั้น นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุม จึงสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนได้

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความสามารถในการทำงานกลุ่มมากขึ้นกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เป็นเพราะการใช้สถานการณ์จำลองเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดโปรแกรมสถานการณ์จำลองให้นักเรียนได้ฝึกพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม ดังที่โจนส์ (Jones. 1983: 1-2) ได้กล่าวว่าไว้ว่าการสร้างกิจกรรมสถานการณ์จำลองมีความมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะภาษา การคิดวิเคราะห์ รวมทั้งการฝึกบูรณาการต่างๆจากสถานการณ์จำลองเข้าด้วยกัน เนื่องจากสถานการณ์จำลองมีความใกล้เคียงกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ดังกล่าวได้จริง นอกจากนี้สถานการณ์จำลองยังมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม รู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ดังนั้นการสร้างกิจกรรมสถานการณ์จำลองจึงเป็นการเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้สอนมาเป็นศูนย์กลาง

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของวัชร จัปเกตุ (2534: 36) ที่ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทรมุขรย์อนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความเสียสละ

มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับกรณีการ สืบโคกสูง (2538: 65) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนขวาง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่านักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการศึกษานโยบาย สุวิชาวรพันธ์ (2541: 44) ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความสามัคคีสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีความสามารถในการทำงานกลุ่มแตกต่างกัน คือ นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการทำงานกลุ่มดีขึ้น มีการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการคิด กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง กล้าแสดงออก มากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ดังนั้น นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองจึงมีความสามารถในการทำงานกลุ่ม มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การใช้สถานการณ์จำลองมีประสิทธิภาพสูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติที่ไม่ใช้สถานการณ์จำลอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การใช้สถานการณ์จำลองสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มรูปแบบ และบูรณาการใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่างๆ ซึ่งจะทำให้ นักเรียนไม่เบื่อหน่าย มีความสนุกสนานกับการเรียน มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น และช่วยให้ บทเรียนมีชีวิตชีวามากขึ้น

1.2 การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของ นักเรียนสามารถใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ขึ้นไป เพราะนักเรียนต้องมีความสามารถในการอ่าน สถานการณ์จำลองที่กำหนดให้ และสามารถตีความสถานการณ์นั้นได้จึงจะเรียนรู้และเข้าใจใน ขั้นตอนการทำงานกลุ่ม

1.3 การจัดกิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองให้เกิดความชำนาญ และนำวิธีการใช้ สถานการณ์จำลองไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มรูปแบบควรฝึกอบรมครูให้เกิดความ ชำนาญ

1.4 ในการนำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม ผู้นำไปใช้ควรมีการฝึกอบรมให้เกิดความเข้าใจ และเกิดความชำนาญเกี่ยวกับวิธีการและลำดับขั้นตอนก่อนนำไปใช้เพื่อให้ได้ผลตามที่ต้องการ

1.5 โรงเรียนควรเห็นความสำคัญในเรื่องการทำงานกลุ่ม การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการฝึกให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในเรื่องทักษะการทำงานกลุ่มตามลำดับ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องและได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครองรวมถึงตัวนักเรียนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและร่วมกันส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทดลองใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านอื่นๆ ของนักเรียน เช่น การกล้าแสดงออก ความสามารถในการแก้ปัญหา ความซื่อสัตย์ เป็นต้น
2. ควรทดลองใช้เทคนิคทางจิตวิทยาในการพัฒนาความสามารถในการพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม เช่น การใช้เทคนิคแม่แบบ กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ เป็นต้น
3. ควรทดลองใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เป็นต้น
4. ควรทดลองใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มกับกลุ่มสาระอื่นๆ เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ศิลปะ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ สุปโคสูง. (2538). การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิคแม่แบบที่ดีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนขวาง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ (2543). การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมฯ.
- .(2545). รายงานผลการดำเนินงาน 2 ปี กับการปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- .(2545). คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมฯ.
- กองทัพ เคลือบพนิชกุล. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บี.เจ.เพลท โปรเซสเซอร์.
- เกษม ศิริสัมพันธ์. (2545). เหลียวมองหลัง. กรุงเทพฯ : ภัคธรรศ.
- คณางค์ คำณเอนก. (2544). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบรมนิวาส กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คมเพชร จัตรศุกกุล. (2546). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- .(2533, พฤษภาคม). กระบวนการกลุ่มกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วารสารการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. 1(1) : 5.
- จุฑามาศ สดแสงจันทร์. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่สอนโดยการเรียนร่วมมือโดยใช้เทคนิคสแตดกับการสอนปกติ ในรายวิชา ส 401 สังคมศึกษา ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (หลักสูตรและการสอน). นนทบุรี : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. แหล่งที่มาฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วันที่สืบค้น 18 กันยายน 2551

- จรรยา ประทุมรุ้ง. (2545). ผลของการใช้ชุดแนะแนวเพื่อการพัฒนาการทำงานกลุ่มเป็นกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านวังยาว อำเภอตาบะ จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงแข ละม้ายศรี. (2546). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงอำเภอศรีณรงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุรินทร์เขต 3. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (การแนะแนว). นนทบุรี : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. แหล่งที่มา : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วันที่สืบค้น 18 กันยายน 2551.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). พฤติกรรมกลุ่ม = Behavior. กรุงเทพฯ : บริษัท วิสิทธิ์พัฒนา จำกัด.
- เพ็ญศรี ประทุมรุ้ง. (2542). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงด้วยเบี้ยยรรถกรที่มีต่อมารยาทในการรับประทานอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. โรงเรียนบ้านทุ่งมะกอก อำเภอตาบะ จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิตนา แชนนี. (2545). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : นิชนแอตเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.
- .(2545). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอรินัล พับลิชชิง จำกัด
- นันทนา วงศ์อินทร์. (ม.ป.ป.). พฤติกรรมกลุ่ม (Group Behavior). กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิตยา ปิณฑนนท์. (2543). การเรียนรู้แบบร่วมมือ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค.
- นิตดา สุริยาวรพันธ์. (2541). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนขวาง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เนาวรัตน์ ถาวร. (2546). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เนตรนภิส สำราญทรัพย์สิน. (2542). การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการปฏิบัติกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านธรรมรัตน์ใน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประทีป เปี่ยมแสงสุข. (2546). กระบวนการกลุ่มภาคปฏิบัติ : มิติหนึ่งของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: เมธีพิปส์.
- ปราณี รามสูตร. (2545). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). พฤติกรรมกลุ่ม. กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร อาวะกุล. (2542). เทคนิคมนุษยสัมพันธ์= *Human Relations Techniques*. พิมพ์ครั้งที่ 8.กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นท์ติ้ง เฮาส์.
- วัชร จีบเกตุ. (2534). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทร์มรรยอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภมาศ เพชรสมบัติ. (2540). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เมทินี รุ่งรังษี. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการทำงานกลุ่มของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคเหนือ จังหวัดนครสวรรค์.
- ศลิยา บุตรเนียร. (2541). การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการชี้แนะ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านอารมณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบอน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไสว พักขาว. (2544). หลักการสอนสำหรับเป็นครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : เอมพันธ์.

- สุนันท์ กิตตินรพันธ์. (2536). ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความสามารถในการทำงาน
กลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอโพธาราม
จังหวัดราชบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (2542). พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุดา เทียบจัตุรัส และคนอื่นๆ. (2541). พฤติกรรมองค์กร : *Organizational Behavior*.
กรุงเทพฯ : วีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
- สุวิทย์ และอรัญญ์ มูลคำ. (2545). 21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ :
ภาพพิมพ์.
- สุลักษณ์ สิ้นทรัพย์. (2543). การเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก การใช้
ตัวแบบการชื่น และการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อพฤติกรรมการหลีกเลี่ยง
ยาเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง โรงเรียนบ้านมะค่า
(คงฤทธิบัวสุวรรณอนุสรณ์) อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมยศ นาวิการ. (2544). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สำนักบรรณสารการพัฒนา. (2539). พระบรมราโชวาทของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในพระราชพิธีพระราชทาน
ปริญญาบัตร 2508-2537. กรุงเทพฯ : สถาบัน.
- Gibbons. (1995). *A concrete approach to mathematical modelling*. New York :
Wiley and son.
- Holden, Suan. (1981). *Dream in Language Teaching*. London : Longman Group Jones.
- Jeame Shay. (1996). *"Focus grop interviews in education and psychology"*. Thousand
Oaks : sage Publications.
- Jones, Ken. (1982). *Simulation in Language Teaching*. Cambrige : Cambrige
University Press.
- Kerr, J.Y.K. (1977). *" Game and Simulation in English Language Teaching,"* E L T
Document : The British Council.
- Margaret Gredler. (1992). *Designing and evaluating games and Smulation :*
a process approach. London : Kogan Page.
- Nolan. (1989). *The innovator's hand book : the skill of innovative management :*
problem solving , communication and teamwork . London : sphere.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. ตารางกำหนดการทำการทดลองของกลุ่มทดลอง
2. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม
3. รายละเอียดโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ตาราง 5 กำหนดการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	หัวข้อ
1	20 มกราคม 2552	15.00-15.50 น.	ปฐมนิเทศ
2	22 มกราคม 2552	15.00-15.50 น.	บทบาทของสมาชิกกลุ่ม
3	27 มกราคม 2552	15.00-15.50 น.	การวางจุดมุ่งหมายในการทำงาน
4	29 มกราคม 2552	15.00-15.50 น.	การวางระเบียบในการทำงาน
5	3 กุมภาพันธ์ 2552	15.00-15.50 น.	การวางแผนงาน
6	5 กุมภาพันธ์ 2552	15.00-15.50 น.	การแบ่งงานและมอบหมายงาน
7	10 กุมภาพันธ์ 2552	15.00-15.50 น.	การทบทวนแผนงาน
8	12 กุมภาพันธ์ 2552	15.00-15.50 น.	การปฏิบัติงานตามแผน
9	17 กุมภาพันธ์ 2552	15.00-15.50 น.	การเสนอผลงาน
10	19 กุมภาพันธ์ 2552	15.00-15.50 น.	การประเมินผล
11	24 กุมภาพันธ์ 2552	15.00-15.50 น.	กระบวนการทำงานอย่างเป็น ขั้นตอน
12	26 กุมภาพันธ์ 2552	15.00-15.50 น.	ปัจฉินิเทศ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม

ครั้งที่	หัวข้อ	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	ดอกไม้ของใคร	1. เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศ ความคุ้นเคยและความเป็นกันเองภายในกลุ่มที่เข้าร่วม การทดลอง 2. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจ จุดมุ่งหมาย ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ ของความสามารถในการทำงานกลุ่ม 3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ วิธีการดำเนินการสร้าง สถานการณ์จำลอง ได้แก่ 3.1 จุดมุ่งหมายของการ แสดงบทบาท 3.2 หน้าที่ของนักเรียน ตลอดช่วงเวลา 3.3 ระยะเวลา จำนวนครั้ง 3.4 สถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วมการทดลอง	ผู้วิจัยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้เกิดขึ้น ระหว่างนักเรียนทุกคนและผู้วิจัย ดังนี้ 1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และ นักเรียนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันทำ กิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน โดยให้นักเรียนเล่นเกมดอกไม้ของใคร มีขั้นตอนดังนี้ 2.1) ผู้วิจัยแจกกระดาษรูป ดอกไม้ให้นักเรียนคนละ 1 รูป ให้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเขียนชื่อนามสกุลด้วยตัวบรรจง 2.2) ผู้นำกิจกรรมเก็บรูปดอกไม้ แล้วแจกคืนให้นักเรียนโดยไม่ให้ตรงกับชื่อของผู้รับ เมื่อได้รูปดอกไม้ครบทุกคนให้นักเรียนคนแรกออกมาบอกลักษณะนิสัยของเจ้าของรูปดอกไม้ที่ตนถือไว้ จากนั้นทุกคนร่วมกันทายว่าเป็น นิสัยเจ้าของรูปดอกไม้ที่ตนถือไว้ จากนั้นทุกคนร่วมกันทายว่าเป็น ลักษณะนิสัยของใคร 2.3) ผู้วิจัยและนักเรียน ช่วยกันสรุปถึงประโยชน์ที่ได้จากการเล่นเกม ดอกไม้ของใคร เมื่อบรรยากาศภายในกลุ่มมีความ

ครั้งที่	หัวข้อ	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
				อบอุ่นเป็นกันเอง และทุกคน รู้จักกันมากขึ้น 3. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียน ทุกคนทราบจุดมุ่งหมาย ความสำคัญ ของการใช้ โปรแกรมสถานการณ์ จำลอง ตลอดจนประโยชน์ของ ความสามารถในการทำงาน กลุ่ม 4. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกัน แสดงความคิดเห็น สนทนา ซักถาม และผู้วิจัยชี้แจง ตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ใช้ในการทดลอง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ นักเรียนซักถามหากมีข้อ สงสัย
2	บทบาทของ สมาชิกกลุ่ม	คุณคือหัวหน้า : ฉันคือสมาชิก	1.เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ เกี่ยวกับการเลือกหัวหน้ากลุ่ม อย่างเหมาะสม 2.เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ ความสำคัญของการกำหนด บทบาทของสมาชิกในกลุ่ม	ในการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 2-11 มีวิธีดำเนินการ เป็นขั้นตอนทุกครั้ง ดังนี้ 1.ขั้นเตรียมการ 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองที่ นำมาใช้ 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกัน เลือกผู้แสดงบทบาท 2. ขั้นดำเนินกิจกรรม 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสาร สถานการณ์จำลองและ บทบาทให้กับนักเรียนที่เป็นผู้

ครั้งที่	หัวข้อ	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
				แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจ 2.2 ชักซ้อมบทบาทของตนเองก่อนการแสดง ผู้แสดง แสดงบทบาทไปตาม 2.3 นักเรียนที่รับบทบาท สถานการณ์ ตามลำดับ เหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับ นักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้ สังเกตการณ์ ใช้เวลา 10 -15 นาที 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ผล 3.1 ผู้แสดงทบทวน และ วิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดย การแสดงความรู้สึกต่อ เรื่องราว และบทบาทที่ตน ได้รับ จนเกิดความเข้าใจและ นำไปปฏิบัติได้ 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียน ออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัย เตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม 3.3 สมาชิกกลุ่มปรึกษา และร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบ คำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตน ได้รับ 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่ง กันและกัน และช่วยกันสรุป
3	การวางแผน จุดมุ่งหมาย ในการทำงาน	ทำไปเพื่อใคร	1.เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ ความสำคัญของการกำหนด จุดมุ่งหมายในการทำงานให้ ชัดเจน 2.เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ ความสำคัญของการทำงานให้ สมาชิกกลุ่มรับรู้และเข้าใจ ตรงกัน	
4	การวางแผน ระเบียบใน การทำงาน	บัตรอยพร	เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจถึง ความสำคัญของการวางแผน ระเบียบการทำงาน ผลกระทบของการทำงานที่ไม่ มีการวางแผน	

ครั้งที่	หัวข้อ	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
5	การวางแผนงาน	มาวางแผนงานกันเถอะ	เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการวางแผน กำหนดสิ่งที่ควรทำก่อนหลัง เพื่อให้เกิดความมีระเบียบ ไม่สับสน	ข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
6	การแบ่งงานและมอบหมายงาน	ใครทำอะไรบ้าง	1.เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ความสำคัญของการแบ่งงาน 2.เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจบทบาทของหัวหน้ากลุ่มในการแบ่งงานให้แก่สมาชิก	
7	การทบทวนแผนงาน	ก่อนลงมือทำงาน	เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของการทบทวนแผนงานและทำความเข้าใจแผนงานให้ตรงกันก่อนลงมือปฏิบัติงาน	
8	การปฏิบัติงานตามแผน	กีฬาสี่	เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	
9	การเสนอผลงาน	กินผักอย่างน้อยมือละ 4 ช้อน	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจ	
10	การประเมินผล	กลุ่มของเรา	เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้การประเมินผลงาน แล้วร่วมกันให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในการทำงานครั้งต่อไป	
11	กระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน	แฟ้มอาชีพ	เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน	

ครั้งที่	หัวข้อ	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
12	ปัจฉิมนิเทศ		1. เพื่อให้นักเรียนอภิปรายสรุปประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง 2. เพื่อให้นักเรียนสรุปทบทวนความสามารถในการทำงานกลุ่มอย่างเป็นขั้นตอน 3. เพื่อให้นักเรียนเห็นแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	1. ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนถึงประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง 2. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปเรื่องความสามารถในการทำงานกลุ่มในหัวข้อต่อไปนี้ 2.1 ความหมายและความสำคัญของการทำงานกลุ่ม 2.2 ขั้นตอนการทำงานกลุ่มประกอบไปด้วยขั้นตอนใดบ้าง
				2.3 ประโยชน์ของความสามารถในการทำงานกลุ่มอย่างเป็นขั้นตอน 3. ตัวแทนของทั้งสองกลุ่มออกมารายงานผลการสรุปให้สมาชิกทุกคนทราบ 4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม กล่าวขอชื่นชมนักเรียนและกล่าวปิดการทดลอง

หมายเหตุ : การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

**รายละเอียดของโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง
เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม**

ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบรรยากาศความคุ้นเคยและความเป็นกันเองภายในกลุ่มที่ร่วมการทดลอง
2. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจจุดมุ่งหมาย ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของความสามารถในการทำงานกลุ่ม
3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการดำเนินการสร้างสถานการณ์จำลอง จุดมุ่งหมายของการแสดงบทบาท หน้าที่ของนักเรียนตลอดช่วงเวลา ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้เข้าร่วมการทดลอง

ชื่อกิจกรรม

ดอกไม้ของใคร

เวลา

50 นาที

อุปกรณ์

1. กระดาษรูปดอกไม้จำนวน 10 รูป
2. ดินสอ

ขั้นตอนดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวแนะนำตนเอง ทักทายนักเรียน และให้นักเรียนแนะนำตนเองจากนั้นแล้ว จึงเริ่มเข้าสู่กิจกรรม
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน โดยให้นักเรียนเล่นเกมดอกไม้ของใคร มีขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษรูปดอกไม้ให้นักเรียนคนละ 1 รูป ให้ผู้ร่วมกิจกรรมเขียนชื่อ นามสกุลด้วยตัวบรรจง
 - 2.2 ผู้นำกิจกรรมเก็บรูปดอกไม้แล้วแจกคืนให้นักเรียนโดยไม่ให้ตรงกับชื่อของผู้รับ เมื่อได้รูปดอกไม้ครบทุกคนให้นักเรียนคนแรกออกมาบอกลักษณะนิสัยของเจ้าของรูปดอกไม้ที่ตนถือไว้ จากนั้นทุกคนร่วมกันทายว่าเป็นนิสัยของเจ้าของรูปดอกไม้ที่ตนถือไว้ จากนั้นทุกคนร่วมกันทายว่าเป็นลักษณะนิสัยของใคร

- 2.3 ให้คนที่ถูกท่าย หรือเจ้าของรูปดอกไม้เป็นผู้บรรยายลักษณะนิสัยของ
เจ้าของรูปดอกไม้ที่มีอยู่ในมือตนเอง ทำหมุนเวียนเช่นนี้จนครบทุกคน
- 2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงประโยชน์ที่ได้จากการเล่นเกม ดอกไม้
ของใครเมื่อบรรยายกายภายในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเอง และทุกคนรู้จัก
กันมากขึ้น
3. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทุกคนทราบจุดมุ่งหมาย ความสำคัญ ของการใช้
โปรแกรมสถานการณ์จำลอง ตลอดจนประโยชน์ของความสามารถในการทำงานกลุ่ม
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สนทนาซักถาม และผู้วิจัยชี้แจง
ตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ใช้ในการทดลอง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามหากมีข้อ
สงสัย

การประเมินผล

1. สังเกตจากท่าทางการปฏิบัติตนของนักเรียนขณะร่วมเล่นเกม ดอกไม้ของใคร
เอ๋ย
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของ
เพื่อน
3. สังเกตจากการมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ซักถาม และการสรุปของ
นักเรียนจากการเข้าร่วมการทดลอง

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 2

ชื่อเรื่อง บทบาทของสมาชิกกลุ่ม

ชื่อกิจกรรม คุณคือหัวหน้า : ฉันคือสมาชิก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกหัวหน้ากลุ่มอย่างเหมาะสม
2. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ความสำคัญของการกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง คุณคือหัวหน้า : ฉันคือสมาชิก
2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาท เช่น โต๊ะ เก้าอี้

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินทดลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง “คุณคือหัวหน้า : ฉันคือสมาชิก”
 - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจ
 - 2.2 ชักซ้อมบทบาทของตนเองก่อนการแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่รับบทบาทผู้แสดง แสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “คุณคือหัวหน้า : ฉันคือสมาชิก” ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ ใช้เวลา 10 -15 นาที
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
 - 3.1 ผู้แสดงบททวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราว และบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม

3.3 สมาชิกกลุ่มปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปรายและการประชุม

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 2

เรื่อง บทบาทของสมาชิกกลุ่ม

“คุณคือหัวหน้า : ฉันคือสมาชิก”

เมื่อถึงชั่วโมงเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ครูสุขสม ซึ่งเป็นครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในวิชานี้ ได้สอนในหน่วย อาหารและโภชนาการ เรื่อง น้ำสมุนไพรมะนาว ครูสุขสมให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับ ความหมาย ส่วนผสม วิธีทำ และประโยชน์ของน้ำสมุนไพรมะนาว แล้วนำมารายงานหน้าชั้นในชั่วโมงนั้น ซึ่งครูสุขสมให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันเองตามความสมัครใจ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มละ 5 คน เมื่อนักเรียนแบ่งกลุ่มแล้ว ให้นักเรียนปรึกษากันว่ากลุ่มของตนจะให้ใครเป็นหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการกลุ่ม เมื่อครูสั่งงานก็เดินไปนั่ง นักเรียนแบ่งกลุ่มกัน กลุ่มของ ทิพย์วิมล ลักขณา สาวิกา ภัทรพรและวิสารรัตน์ ไม่ได้ปฏิบัติตามที่ครูสั่ง โดยไม่มีการเลือกหัวหน้าและเลขานุการกลุ่ม ลงมือทำทันที เมื่อใกล้หมดชั่วโมง ครูสุขสมให้หัวหน้ากลุ่มของแต่ละกลุ่มเป็นตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น ผลปรากฏว่ากลุ่มของ ทิพย์วิมล ลักขณา สาวิกา ภัทรพรและวิสารรัตน์ ไม่มีตัวแทนออกไปรายงานและงานที่ครูสั่งก็ยังไม่เสร็จ เพราะ บางคนค้นเนื้อหาช้ากันและไม่มีความคอยจดบันทึกเนื้อหาที่จะต้องนำไปรายงาน ครูสุขสมจึงช่วยตักเตือนว่าการทำงานกลุ่ม ต้องมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกก่อนว่าจะให้ใครเป็นหัวหน้ากลุ่ม เพื่อที่จะดำเนินการต่อไป และใครจะเป็นเลขานุการกลุ่ม เพื่อคอยจดบันทึกการทำงานและรวบรวมงานที่เพื่อนทำ แต่ยังพอมีเวลาเหลืออยู่บ้าง ครูสุขสมจึงให้โอกาสกลุ่มนี้ทำงานส่งใหม่อีกครั้ง กลุ่มของทิพย์วิมล ลักขณา สาวิกา ภัทรพรและวิสารรัตน์ เลือกทำงานใหม่ โดยสาวิกาขอให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นที่จะเลือกหัวหน้ากลุ่ม ลักขณาเสนอให้ ทิพย์วิมลเป็นหัวหน้ากลุ่ม เพราะทิพย์วิมล เข้าใจในบทเรียนเรื่อง น้ำสมุนไพรมากกว่าคนอื่น และยังเป็นคนที่พูดเสียงดังฟังชัด หากออกไปรายงานแล้วเพื่อนในห้องคงเข้าใจมากขึ้น สาวิกาเสนอให้ลักขณาเป็นเลขานุการของกลุ่ม เพราะเป็นคนที่จดบันทึกได้เร็วกว่าคนอื่น งานคงจะเสร็จทันเวลา ดังนั้น ทิพย์วิมลจึงขอให้เพื่อนช่วยกันทำงานต่อ งานก็เสร็จทันเวลา และมีตัวแทนของกลุ่มออกไปรายงานหน้าชั้น สมาชิกทุกคนพอใจ

สถานการณ์จำลอง เรื่อง “คุณคือหัวหน้า : ฉันคือสมาชิก”

ฉากที่ 1	ให้ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
บรรยาย	เมื่อถึงชั่วโมงเรียนวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี
ครูสุขสม	วันนี้เราจะมาเรียนเรื่องน้ำสมุนไพรกันนะคะนักเรียน ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 5 คน ให้แต่ละกลุ่มค้นคว้าเกี่ยวกับ (ความหมาย ส่วนผสม วิธีทำ และประโยชน์ของน้ำสมุนไพร) เมื่อแต่ละกลุ่มค้นคว้าเสร็จแล้วให้ส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นในชั่วโมงนี้นะคะ เมื่อนักเรียนแบ่งกลุ่มได้แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการของกลุ่มด้วยนะคะ
บรรยาย	ครูสุขสมสั่งงานเสร็จแล้ว เดินไปนั่งที่เก้าอี้
ฉากที่ 2	กลุ่มของ (ทิพย์วิมล ลักขณา สาวิกา ภัทราพรและวิสรัตน์)
ลักขณา	ทุกคนช่วยกันค้นคว้าตามที่ครูสั่งเร็ว เดี๋ยวไม่ทันนะ
ทิพย์วิมล	ครูบอกให้เลือกหัวหน้ากลุ่มกับเลขานุการของกลุ่มก่อนนะ
ลักขณา	ไม่ต้องเลือกหรอก เสียเวลาค้นคว้า เดี๋ยวพอถึงเวลารายงาน ใครออกไปรายงานก็ได้
บรรยาย	ทุกคนลงมือค้นคว้าเรื่องต่าง ๆ ตามที่ครูสุขสมบอก
ครูสุขสม	ทำงานกันเสร็จหรือยังคะ เมื่อเสร็จแล้วให้หัวหน้ากลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นด้วยนะคะ ขอเชิญกลุ่มแรกก่อนเลยคะ
ลักขณา	ทิพย์วิมล เธอออกไปรายงานซิ
ทิพย์วิมล	ไม่เอา ฉันไม่ไป ฉันไม่ได้เป็นหัวหน้ากลุ่ม ให้คนอื่นสิ ก็ไหนเธอว่า เดี๋ยวพอถึงเวลาใครออกไปรายงานก็ได้ไง
ลักขณา	อ้าว ใครจะไปรู้ล่ะว่าพวกเราจะเกี่ยงกันแบบนี้
ทิพย์วิมล	เธอพูดแบบนี้ไม่ถูกนะ ฉันเธอออกไปรายงานสิ
ลักขณา	ไม่เอา ฉันไม่ออกไป ฉันไม่ได้เป็นหัวหน้ากลุ่ม
วิสรัตน์	ฉันใครจะออกไปล่ะ ไม่เห็นมีใครเป็นหัวหน้ากลุ่ม
สาวิกา	แล้วงานก็ยังไม่เสร็จด้วย จะออกไปรายงานได้อย่างไร
ลักขณา	แล้วเราจะทำยังไงกันดี
ครูสุขสม	อ้าว กลุ่มที่ 1 เสร็จหรือยังคะ ทำไมไม่ออกไปรายงานคะ
ทิพย์วิมล	ยังไม่เสร็จเลยคะคุณครู
ครูสุขสม	ทำไมไม่เสร็จล่ะคะ แล้วใครเป็นหัวหน้ากลุ่ม
ทิพย์วิมล	เรายังไม่ได้เลือกเลยคะ

- ครูสุขสม** แสดงว่ากลุ่มนี้ไม่ได้ทำตามที่ครูสั่งใช่ไหมคะว่า ก่อนที่จะทำงานให้เลือกหัวหน้ากลุ่ม เพื่อที่หัวหน้ากลุ่มจะได้ดำเนินการต่อไปและเลือกเลขานุการของกลุ่มเพื่อจดบันทึกการทำงาน และรวบรวมงานที่เพื่อนในกลุ่มทำ งานของกลุ่มนี้จึงไม่เสร็จ แต่ตอนนี้ยังพอมีเวลาเหลืออยู่ ครูให้โอกาสกลุ่มนี้ลงมือทำกันใหม่ แล้วค่อยออกไปรายงานเป็นกลุ่มสุดท้ายนะคะ
- ลักษณะ** เพื่อน ๆ มาช่วยกันทำงานใหม่เร็ว เดียวไม่ทันเวลา
- สาวิกา** เพื่อน ๆ ช่วยกันเสนอชื่อจะให้ใครเป็นหัวหน้ากลุ่ม
- ลักษณะ** ฉันเสนอให้ทิพย์วิมลเป็นหัวหน้ากลุ่ม เพราะเขาเข้าใจในเรื่องน้ำสมุนไพรมากกว่าคนอื่น และเป็นคนที่เสียงดังฟังชัด ถ้าออกไปรายงานเพื่อน ๆ กลุ่มอื่นคงเข้ามามากขึ้น
- วิสารัตน์** ฉันเห็นด้วย
- ภัทรพร** เอาละ กลุ่มเราได้หัวหน้ากลุ่มแล้ว คราวนี้จะให้ใครเป็นเลขานุการของกลุ่ม
- สาวิกา** ฉันขอเสนอให้ลักษณะเป็นเลขานุการของกลุ่ม เพราะเป็นคนที่จดบันทึกได้เร็วและลายมือสวย งานคงเสร็จทันเวลา
- ทิพย์วิมล** ตอนนี้ฉันเป็นหัวหน้ากลุ่ม ฉันขอให้ทุกคนช่วยกันทำงานต่อ
- บรรยาย** ทุกคนในกลุ่มช่วยกันทำงาน งานเสร็จทันเวลา และมีตัวแทนออกไปรายงานหน้าชั้น
- ลักษณะ** ดีใจจัง งานเสร็จทันเวลา
- สาวิกา** ฉันก็เหมือนกัน
- ภัทรพร** กลุ่มเรามีหัวหน้าดำเนินการทำงานและออกไปรายงานหน้าชั้นด้วยนะ
- ลักษณะ** ถ้าเราทำตามที่ครูสั่งว่าให้เลือกหัวหน้ากลุ่ม และเลขานุการของกลุ่มก่อนก็ดีนะ จะได้ไม่เสียเวลามานั่งทำงานกันอีกครั้

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 3

ชื่อเรื่อง การวางจุดมุ่งหมายในการทำงาน

ชื่อกิจกรรม ทำไปเพื่อใคร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของการกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานให้ชัดเจน
2. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ความสำคัญของการทำงานให้สมาชิกกลุ่มรับรู้และเข้าใจตรงกัน

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง ทำไปเพื่ออะไร
2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาท เช่น โต้ะ แก้วอี้

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินทดลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง “ทำไปเพื่อใคร”
 - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจ
 - 2.2 ชักซ้อมบทบาทของตนเองก่อนการแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่รับบทบาทผู้แสดง แสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ทำไปเพื่อใคร” ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ ใช้เวลา 10 -15 นาที
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
 - 3.1 ผู้แสดงบททวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆในขณะปฏิบัติ

กิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราว และบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม

3.3 สมาชิกกลุ่มปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปรายและการประชุม

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 3

เรื่อง การวางจุดมุ่งหมายในการทำงาน “ทำไปเพื่ออะไร”

สัปดาห์หน้าจะถึงงานวันวิชาการ วัดเลียบฯ ทางโรงเรียนกำหนดให้จัดงานขึ้น เมื่อประธานโรงเรียนเลือกคณะกรรมการนักเรียนมาประชุมกันเพื่อแบ่งงาน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้รับมอบหมายให้ทำของที่ระลึกให้กับแขกที่มาร่วมในงาน หัวหน้าห้องได้กลับมาแจ้งกับเพื่อนในห้องว่าขอให้ทุกคนช่วยกันทำเข็มกลัดติดหน้าอก จำนวน 50 ชิ้น จากนั้นหัวหน้าออกไปที่สนามด้านล่างเพื่อจัดเตรียมสถานที่ในการจัดงาน

เนื่องจากทุกคนมัวแต่นั่งคุยกันในระหว่างที่หัวหน้าห้องชี้แจงรายละเอียดการทำงาน จึงได้ยินเสียงที่หัวหน้าพูดไม่ชัดเจน ทำให้ไม่เข้าใจขั้นตอนในการทำงาน สุชาติพยักเสนอให้เลือกหัวหน้ากลุ่มก่อน แล้วให้หัวหน้ากลุ่มดำเนินการ กันติชาจึงเสนอชื่อให้นุชรีเป็นหัวหน้ากลุ่ม เพราะนุชรีมีความถนัดในด้านการประดิษฐ์สิ่งของเป็นอย่างดี สมาชิกในกลุ่มเห็นด้วย ต่อมาทุกคนก็เริ่มลงมือประดิษฐ์เข็มกลัดติดหน้าอก นุชรีคอยให้คำแนะนำในการประดิษฐ์ด้วย แต่ทุกคนไม่รู้ว่าจะประดิษฐ์เข็มกลัดติดหน้าอกไปทำอะไร พังหัวหน้าห้องพูดไม่ชัดเจน จึงรีบเร่งทำให้เสร็จเร็ว ๆ เพื่อจะได้ไปเล่น เมื่อหัวหน้าห้องกลับเข้ามาในห้องอีกครั้งหนึ่ง เห็นเข็มกลัดติดหน้าอกที่ประดิษฐ์เสร็จแล้วเป็นบางส่วน ก็รีบเข้าไปถามว่าทำไมไม่สวยเลย ทำแบบนี้จะมอบเป็นของที่ระลึกได้อย่างไร คุณครูสั่งให้ทำเข็มกลัด เพื่อนำไปเป็นของขวัญของโรงเรียน เพื่อนๆ รู้สึกเสียใจมาก เพราะทุกคนไม่รู้จะประดิษฐ์เข็มกลัดไปทำอะไร คิดว่าทำเพื่อไปใช้เองจึงไม่ได้ตั้งใจทำ ทำให้เข็มกลัดที่ทำเสร็จแล้วนั้นอาจจะมอบเป็นของขวัญไม่ได้ และหัวหน้าห้องยังบอกนุชรี และเพื่อน ๆ ว่าถ้าทำงานโดยไม่รู้จักจุดมุ่งหมาย จะทำให้งานเสียหายมาก นุชรีและเพื่อน ๆ เข้าใจในสิ่งที่หัวหน้าบอก เมื่อทุกคนเข้าใจจุดมุ่งหมายในการงานแล้ว จึงเริ่มลงมือทำเข็มกลัดตามขั้นตอนต่างๆในส่วนที่ยังทำไม่เสร็จ

สถานการณ์จำลอง เรื่อง “ทำไปเพื่ออะไร”

ฉากที่ 1

ในห้องของคณะกรรมการนักเรียน

ประธานนักเรียน

อาทิตย์หน้าจะถึงงานวันวิชาการ ทางโรงเรียนของเราจะจัดงานวิชาการขึ้น ที่เรียกทุกคนมาประชุมกันในวันนี้เพื่อที่จะแบ่งงานกันว่าชั้นไหนจะได้ทำงานอะไร เดียวให้ชั้น ป. 5 ทำของที่ระลึกด้วยนะครับ เพื่อที่จะเอาไปมอบให้กับแขกที่มาร่วมงาน ทำเข็มกลัดติดหน้าอกทั้งหมด 50 ชิ้นนะครับ

หัวหน้าชั้น ป. 5

ครับ แล้วผมจะไปบอกเพื่อน ๆ ในห้อง

ประธานนักเรียน

ให้ไปปรับปรุงกรณีในการทำเข็มกลัดกับครูสุธาด้วยนะครับ แล้วให้นักเรียนจัดสถานที่นะครับ

หัวหน้าห้อง ป.6

ครับ

ประธานนักเรียน

ทุกคนเข้าใจในงานที่เราแบ่งกันทำแล้วนะครับ เลิกประชุมได้

ฉากที่ 2

ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หัวหน้าห้อง

เพื่อน ๆ ทุกคนตั้งใจฟังหน่อยนะครับ ห้องเราได้รับมอบหมายให้ทำเข็มกลัดติดหน้าอก จำนวน 50 ชิ้น เพื่อนำไปมอบเป็นของที่ระลึกในงานวิชาการ ที่จะจัดขึ้นในอาทิตย์หน้า เดียวผมขอให้เพื่อน ๆ ช่วยกันทำหน่อยนะครับ

บรรยาย

จากนั้นหัวหน้าออกไปที่สนามด้านล่างเพื่อจัดเตรียมสถานที่ในการจัดงาน

สุธาทิพย์

หัวหน้าห้องมาสั่งงานอันไหนนะ ฉันมัวแต่คุยกับเธอฟังไม่ชัดเลย

กมลพรรณ

ฉันก็เหมือนกันได้ยินแต่ว่าให้ทำเข็มกลัดติดหน้าอก 50 ชิ้น

สุธาทิพย์

ถ้างั้นเลือกหัวหน้ากลุ่มกันก่อน แล้วให้หัวหน้ากลุ่มดำเนินการต่อไป

กันติชา

ฉันเสนอให้นุชรีเป็นหัวหน้ากลุ่ม เพราะนุชรีถนัดในด้านการประดิษฐ์

สุธาทิพย์

ฉันเห็นด้วย แล้วเพื่อนคนอื่นล่ะว่ายังไง

กมลชนก

ฉันเห็นด้วย

ญาสุมินทร์

ฉันเห็นด้วย ให้นุชรีเป็นหัวหน้ากลุ่มก็ดีแล้ว

นุชรี

มีใครรู้ไหมว่า หัวหน้าห้องสั่งให้ทำเข็มกลัดติดหน้าอก

สุธาทิพย์

ฉันก็ไม่รู้ งั้นเราไปถามหัวหน้าห้องกันดีไหมว่าให้เราทำเข็มกลัดติดหน้าอกไปเพื่ออะไร

กมลพรรณ

ฉันว่าไม่ต้องไปถามหรอก คงทำไว้เพื่อติดใจเอง เรารีบ ๆ ทำกันเถอะจะได้ไปเล่น

นุชรี

เอ้า ทุกคนช่วยกันทำหน่อยนะ

ฉากที่ 3

หัวหน้ากลับเข้ามาในห้อง

หัวหน้าห้อง

ทำไมทำเข็มกลัดไม่สวยเลย จะให้เป็นของที่ระลึกได้หรือ

- นุชรี อ้าว จะทำเข็มกลัดติดหน้าอกไปมอบเป็นของที่ระลึกหรือ
- หัวหน้าห้อง ครับ ครูสั่งให้ทำเข็มกลัดไปมอบเป็นของที่ระลึก นี่ทำกันไปได้ก็ขึ้นแล้วครับ
- นุชรี 20 ขึ้นแล้วจะ พวกเราไม่รู้ว่าจะให้ทำเพื่อมอบเป็นของที่ระลึก คิดว่าทำไปติดใช้เอง
- หัวหน้าห้อง ตายละ เข็มกลัดที่ทำเสร็จแล้วไม่สวยเลยนะ ถ้าเอาไปมอบเป็นของที่ระลึกให้แขกที่มาร่วมงานคงอายเค้าแน่ ๆ เลย
- นุชรี พวกเราไม่รู้จริง ๆ ว่าจะต้องนำเข็มกลัดไปเป็นของที่ระลึก ก็เลยไม่ตั้งใจทำกัน
- สุธาทิพย์ เราเสียใจจะ เราไม่ได้ตั้งใจฟังให้ดีก่อนว่าให้ทำเข็มกลัดไปเพื่ออะไร ก็เลยทำให้งานเสียหายเข็มกลัดไม่สวยเลย
- กมลพรรณ ถ้าเราฟังหัวหน้าพูดให้ชัดเจน งานก็คงไม่เสียหายอย่างนี้นะ เอ้อ ไม่น่าเลย
- หัวหน้าห้อง คราวนี้เพื่อน ๆ เห็นแล้วใช่ไหมครับว่า ถ้าเราไม่รู้ว่าจะทำงานไปเพื่ออะไร หรือทำงานไปโดยไม่รู้จักมุ่งหมาย ทำให้งานเสียหายมาก
- นุชรี เข้าใจมากเลยจ๊ะ
- กมลพรรณ ฉันทก็เหมือนกัน
- หัวหน้าห้อง ถ้างั้นเข็มกลัดที่ยังไม่ได้ทำ ขอให้ทุกคนช่วยกันตั้งใจทำด้วยนะ เพราะเราจะต้องไปมอบเป็นของที่ระลึกให้แขกผู้ที่มาร่วมงาน
- นุชรี จ๊ะ เพื่อน ๆ มาช่วยกันทำเข็มกลัด ต่อกันนะ คราวนี้เรารู้แล้วว่าต้องทำเข็มกลัด เพื่อเอาไปมอบเป็นของที่ระลึกในงานวันวิชาการ วัดเลียบ ๕
- สุธาทิพย์ งั้นเราก็ต้องทำให้สวย ๆ นะสิ
- กมลพรรณ ต้องทำให้สมกับที่ครูสุขสมสอนเราในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีนะ
- นุชรี ใช่จ๊ะ ถ้าพวกเรารู้ว่าจะต้องทำเข็มกลัดไปเพื่ออะไรแล้ว เราคงทำกันเสร็จแล้วนะ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง การวางระเบียบในการทำงาน

ชื่อกิจกรรม บัตรอวยพร

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของการวางระเบียบการทำงาน ผลกระทบของการทำงานที่ไม่มีการวางระเบียบ

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง มาวางแผนงานกันเถอะ
2. ป้ายชื่อสมมติ 10 ป้าย
3. ตัวอย่างบัตรอวยพร 1 แผ่น
4. กรรไกร 2 อัน
5. กระดาษโปสเตอร์สี 2 แผ่น
6. ไม้บรรทัด 1 อัน
7. สีเมจิก 1 กล่อง

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินทดลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง “บัตรอวยพร”
 - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจ
 - 2.2 ชักซ้อมบทบาทของตนเองก่อนการแสดง

2.3 นักเรียนที่รับบทบาทผู้แสดง แสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง “บัตรอวยพร” ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ ใช้เวลา 10 -15 นาที

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้แสดงทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆในขณะปฏิบัติ กิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราว และบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม

3.3 สมาชิกกลุ่มปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปรายและการประชุม

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 4

เรื่อง การวางระเบียบในการทำงาน

“บัตรอวยพร”

แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีการวางแผนก่อนการทำงาน)

เนื่องจากวันนี้เป็นวันปีใหม่คุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จึงมอบหมายให้ฤกษ์ฤทธิ ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มไปแจ้งเพื่อนๆในกลุ่มอีก 4 คน คือ สิทธิพร ณัฐดนัย สุวพัชน์ และลักษิกา ทราบว่าคุณครูขอให้กลุ่มนักเรียนทำบัตรอวยพรปีใหม่จำนวน 30 ใบ เพื่อส่งไปให้ผู้มีอุปการะคุณ ของโรงเรียน ภายใน 2 ชั่วโมง โดยครูจัดวัสดุอุปกรณ์ และตัวอย่างบัตรอวยพรมาให้ ซึ่งนักเรียนจะ ทำตามตัวอย่าง หรือจะสร้างสรรค์ทำแบบอื่นก็ได้ และเนื่องจากวัสดุมีจำนวนน้อย จึงขอให้แบ่งๆกัน ทำ สมาชิกกลุ่มบางคน เช่น สิทธิพรได้ซักถามเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทำงานจนทุกคนเข้าใจ ตรงกันว่าต้องทำอะไร เพื่ออะไร และก่อนที่จะเริ่มต้นทำงานสมาชิกในกลุ่มต่างก็ได้เถียงกันเพื่อ แย่งวัสดุอุปกรณ์ เพราะต่างก็ต้องการทำให้สวย รูปแบบแปลกใหม่ อีกทั้งยังมีสมาชิกที่ขอเวลา ออกไปทำงานส่วนตัว ทำให้เกิดความวุ่นวาย เกิดการทะเลาะกัน จนเป็นเหตุให้การเริ่มต้นทำงาน ล่าช้าออกไป

สถานการณ์จำลองเรื่อง “การวางระเบียบในการทำงาน”

ฉากที่ 1 ในห้องประชุมชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2

ฤกษ์ฤทธิ “สวัสดีครับ ผมขอแจ้งจุดมุ่งหมายในการทำงานก่อนนะครับ คุณครูได้มอบหมายให้กลุ่มของเราช่วยกันทำบัตรอวยพร เพื่อส่งไปอวยพรกับผู้มีอุปการะคุณของโรงเรียนเนื่องในวันปีใหม่”

ณัฐดนัย “เราต้องทำบัตรอวยพรกี่ใบ และให้เวลาทำเท่าไรครับ”

ฤกษ์ฤทธิ “คุณครูให้ทำบัตรอวยพรจำนวน 40 ใบ และเนื่องจากใกล้วันปีใหม่แล้วจึงขอให้พวกเราทำให้เสร็จภายใน 2 ชั่วโมงนี้”

ลักษิกา (ยกมือ) หัวหน้านะคะ ฉันสังเกตเห็นวัสดุ อุปกรณ์มีน้อย เช่น กรรไกรมีแค่ 2 อัน ฉันเกรงว่าจะทำไม่ทันนะคะ ไม่มีเพิ่มให้หรือคะ

ฤกษ์ฤทธิ “ไม่มีครับ ถ้าถามคุณครูแล้ว คุณครูบอกให้แบ่งกันใช้”

สิทธิพร “ผมก็เห็นด้วยกับลักษิกา กระดาษมีน้อยจัง ฉันอยากทำแบบสวยๆจึงต้องใช้กระดาษสีจำนวนมาก

สุวิพัชร์ “ผมก็ต้องการทำแบบแปลกๆ สีสวยๆ และก็ไม่ต้องทำเหมือนตัวอย่าง”

สิทธิพร “จ๊ะ เธอทำไม่ทันหรอก” (ท่าทางจ้องกรรไกร)

ณัฐดนัย (ทำท่าทางหันไปพูดกับสิทธิพร) เธอไม่ต้องจ้องกรรไกรมากหรอก เธอไม่ทันฉันอยู่แล้ว ฉันขอจองไว้ล่วงหน้า

สุวิพัชร์ “แล้วฉันล่ะ”

สิทธิพร (ยกมือ) “ หัวหน้าครับผมต้องขออนุญาตหยุดบ้าง เพราะผมยังอ่านการ์ตูนค้างอยู่เลย ถึงตอนสนุกด้วย หยุดคนเดียวคงไม่เป็นไรนะครับ”

ลักษิกา “เออ ! ถ้าอย่างนั้น ฉันก็พักทำการบ้านบ้างนะ คงไม่เป็นไรเหมือนกันใช่ไหม”

ณัฐดนัย “ผมก็ว่าอย่างนั้นแหละ ใครอยากทำอะไรก็ทำเลยสิ จะได้เสร็จเร็วๆ ใจ แต่ผมขอกรรไกรก่อน ฉันจะได้เสร็จเร็วๆ

ฤกษ์ฤทธิ “ไม่เอาละ เสียเวลามากแล้ว ลงมือทำงานกันเถอะ ถ้ามีปัญหาค่อยแก้ไขทีหลัง”

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
เรื่อง การวางระเบียบในการทำงาน
“บัตรอวยพร”

แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการวางแผนก่อนการทำงาน)

เนื่องจากวันนี้เป็นวันปีใหม่คุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จึงมอบหมายให้ฤกษ์ฤทธิ ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มไปแจ้งเพื่อนๆ ในกลุ่มอีก 5 คน คือ สิทธิพร ณัฐดนัย สุวัชนันท์ ญาสุมินทร์และ ลักษิกา คุณครูขอให้กลุ่มนักเรียนทำบัตรอวยพรปีใหม่จำนวน 30 ใบ เพื่อส่งไปให้ผู้มีอุปการคุณของโรงเรียน ภายใน 2 ชั่วโมง โดยครูจัดวัสดุอุปกรณ์ และตัวอย่างบัตรอวยพรมาให้ ซึ่งนักเรียนจะทำตามตัวอย่าง หรือจะสร้างสรรค์ทำแบบอื่นๆ ก็ได้ และเนื่องจากวัสดุมีจำนวนน้อย จึงขอให้แบ่งๆ กันทำ และก่อนที่จะเริ่มทำงาน สมาชิกกลุ่มบางคน เช่น สิทธิพรได้ซักถามเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทำงานจนทุกคนเข้าใจตรงกันว่าต้องทำอะไร เพื่ออะไร จากนั้นก็ช่วยกันกำหนดแผนและระเบียบในการทำงาน จนทุกคนเข้าใจและยินดีที่จะปฏิบัติตามแผนงาน ทำให้สามารถเริ่มต้นทำงานกันได้เร็วและสามารถสรุปและประเมินผลงานที่ทำร่วมกันได้

สถานการณ์จำลองเรื่อง “การวางระเบียบในการทำงาน”

ฉากที่ 1 ในห้องประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2

ฤกษ์ฤทธิ “สวัสดีครับ ผมขอแจ้งจุดมุ่งหมายในการทำงานก่อนนะครับ คุณครูได้มอบหมายให้กลุ่มของเราช่วยกันทำบัตรอวยพร เพื่อส่งไปอวยพรกับผู้มีอุปการคุณของโรงเรียน เนื่องในวันปีใหม่จำนวน 40 ใบ และเนื่องจากใกล้วันปีใหม่แล้วจึงขอให้พวกเราทำให้เสร็จภายในเวลา 2 ชั่วโมง โดยครูให้วัสดุ อุปกรณ์และตัวอย่างบัตรอวยพร โดยเราจะทำตามตัวอย่าง หรือแบบอื่นๆก็ได้ มีใครจะถามอะไรไหม”

(สมาชิกทุกคนทำท่าทางส่ายหน้าพร้อมกัน)

ณัฐดนัย (ทำท่าทางนำวัสดุ อุปกรณ์และตัวอย่างบัตรอวยพรมาวางบนโต๊ะ)

ญาสุมินทร์ ถ้าอย่างนั้นเราเริ่มทำงานกันเลยดีกว่า

ลักษิกา “หัวหน้าคะ ฉันสังเกตเห็นวัสดุ อุปกรณ์มีน้อย เช่น กรรไกร มีแค่ 2 อัน กระดาษสีมีจำกัด ฉันเกรงว่าจะมีปัญหาภายหลัง ฉันคิดว่า เราน่าจะมาช่วยกันวางแผนกติกาในการทำงานเพื่อจะได้ทำงานได้เร็ว ไม่เกิดความวุ่นวาย เสียเวลาตกลงกันก่อนดีกว่างานไม่เสร็จ ดีไหมคะ”

ฤกษ์ฤทธิ “จริงซี ฉันลืมไป ใครคิดว่าเราควรมีกติกาในการทำงานอย่างไร ขอเชิญเสนอได้นะ”

ลักษิกา “ไม่ให้นำอุปกรณ์ เช่น กรรไกร ไปใช้ที่อื่น ใช้เสร็จแล้วให้วางกลางโต๊ะ คนอื่นจะได้หยิบได้สะดวก เพราะอุปกรณ์มีน้อย

ฤกษ์ฤทธิ “ใครเห็นด้วยกับกติกานี้บ้าง ”

(สมาชิกทุกคนทำท่าพยักหน้าพร้อมกัน)

สิทธิพร “ ฉันคิดว่า เพื่อให้การทำงานเสร็จเร็ว ฉันขอเสนอว่า ไม่ให้พวกเราออกไปจากกลุ่มหรือนำงานอื่นมาทำ”

ฤกษ์ฤทธิ “สมาชิกคนอื่นๆยอมรับไหม”

สุวพัชร์ “ผมขอเพิ่มเติมอีกนิด คือ ถ้ามีความจำเป็น เช่น ไปห้องน้ำหรืออย่างอื่นที่สำคัญก็ควรออกไปได้ ดังนั้น กติกาน่าจะบอกว่าไม่ให้งานอื่นมาทำและไม่ออกนอกกลุ่มโดยไม่จำเป็น”

ฤกษ์ฤทธิ “ ใครคิดอย่างไบบ้าง”

(สมาชิกทุกคนพูดพร้อมกันว่า เห็นด้วย)

ณัฐดนัย “ ผมขอเสนอข้อหนึ่งครับ ผมเห็นว่ากระดาษสีมีจำกัด เราแต่ละคนจะทำบัตรอวยพรแบบต่างๆตามใจคงไม่ได้ ควรจะทำตามตัวอย่าง โดยแบ่งกระดาษสีกัน จึงควรมีการวางแผนว่าทำตามตัวอย่างแบ่งกระดาษสีกันไม่แย่งกัน”

ฤกษ์ฤทธิ “ มีคนอื่นเห็นเป็นอย่างอื่นไหม”

(สมาชิกทุกคนทำท่าส่ายหน้าพร้อมกัน)

สุวพัชร์ “แล้วฉันล่ะ”

ณัฐดนัย
ฤกษ์ฤทธิ์

“ผมเห็นด้วยกับกติกา”

“ขอบคุณ เป็นอันว่าเราได้กติกา 3 ข้อ คือ 1. ไม่นำกรรไกร หรืออุปกรณ์อื่นไปทำข้างนอก และใช้เสร็จแล้ว ให้นำมาวางไว้กลางโต๊ะ 2. ไม่ออกจากกลุ่มไปที่อื่น โดยไม่จำเป็น 3. ทำบัตรตามตัวอย่าง ไม่แย่งกระดาษสีกัน ขอให้ทุกคนปฏิบัติตามกติกา 3 ข้อนี้ละ ลงมือทำงานได้” เมื่อสำเร็จแล้วเราจะได้ช่วยกันประเมินว่างานของเราเป็นอย่างไร

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 5

ชื่อเรื่อง การวางแผนงาน

ชื่อกิจกรรม มาวางแผนงานกันเถอะ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการวางแผน
กำหนดสิ่งที่ควรทำก่อนหลัง เพื่อให้เกิดความมีระเบียบ ไม่สับสน

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์ 1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง มาวางแผนงานกันเถอะ
2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาท เช่น โต๊ะ เก้าอี้

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินทดลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เล่าเรื่อง
สถานการณ์จำลองเรื่อง “ มาวางแผนงานกันเถอะ”
 - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็น
ผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจ
 - 2.2 ชักซ้อมบทบาทของตนเองก่อนการแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่รับบทบาทผู้แสดง แสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลอง
เรื่อง “มาวางแผนงานกันเถอะ” ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่
ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ ใช้เวลา 10 -15 นาที
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
 - 3.1 ผู้แสดงบททวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆในขณะปฏิบัติ

กิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราว และบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม

3.3 สมาชิกกลุ่มปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปรายและการประชุม

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 5

เรื่อง การวางแผนงาน

“มาวางแผนงานกันเถอะ”

ในช่วงโมงการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ครูสุขสม เข้าสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 เรื่อง ผัก 5 สี แสดที่มีประโยชน์ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ให้แต่ละกลุ่มจัดทำสมุดภาพผัก 5 ชนิด เพื่อไว้เป็นสื่อในห้องเรียน ซึ่งครูมีอุปกรณ์ในการจัดทำให้ครบทุกกลุ่ม และต้องส่งภายในช่วงนี้ กลุ่มของ กาญจนา นิษฐา ชุติพร ลักษิกา และพรสุดา ได้ส่งตัวแทนไปรับอุปกรณ์จากครูแล้วกลับมานั่งรวมกันที่กลุ่มแต่ยังไม่มีใครเสนอความคิดเห็นอะไร เพราะมัวแต่คุยกัน จนครูสุขสมเดินมาที่โต๊ะ และบอกให้รีบทำงานส่ง นิษฐาจึงเสนอความคิดเห็นให้ชุติพร เป็นหัวหน้ากลุ่ม สมาชิกทุกคนเห็นด้วย เมื่อชุติพรเป็นหัวหน้ากลุ่ม จึงขอให้ทุกคนปรึกษาหารือกันว่า จะทำอะไรบ้าง และทำอย่างไร แต่ไม่มีใครเสนอความคิดเห็น พรสุดาจึงเสนอความคิดเห็นว่าให้ทุกคนช่วยกันทำงาน แล้วทุกคนก็เริ่มลงมือกันทำงาน

แต่ในขณะที่มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน ไม่มีลำดับขั้นตอนในการทำงาน บางคนไม่รู้ว่า จะติดภาพลงในสมุดอย่างไร จึงติดภาพไปตามความคิดของตน ทำให้ภาพที่ติดไม่เป็นระเบียบ เมื่อเพื่อนเสนอความคิดเห็นว่าควรติดภาพใหม่ ก็ไม่พอใจ ทำให้เกิดการทะเลาะกัน บางคนไม่รู้ว่า ตนเองจะต้องทำอะไร ก็ไม่ยอมทำงาน เวลาผ่านไปประมาณ 30 นาที กลุ่มของ กาญจนา นิษฐา ชุติพร ลักษิกา และพรสุดา ติดภาพผักได้เพียงอย่างเดียว ชุติพรซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มได้มองเห็น ความวุ่นวายในกลุ่ม จึงขอให้ทุกคนหยุดทำงานก่อน แล้วชุติพรได้เสนอความคิดเห็นว่า ขอให้ทุกคนปรึกษาหารือกันใหม่ว่าในการทำสมุดภาพ เราต้องทำอะไรกันบ้าง ทำอย่างไรแล้วจะทำอะไร ก่อนหลัง ลักษิกาจึงเสนอความคิดเห็นว่า ควรออกแบบสมุดภาพก่อนว่าจะทำในรูปแบบใด พรสุดาเสนอความคิดเห็นต่อจากลักษิกาว่าควรตกแต่งภาพด้วย ลักษิกายกกับเพื่อนๆ ว่าเมื่อได้รูปแบบแล้ว ตัดภาพผักลงมาติดในสมุดที่ละแผ่นแล้วค่อยๆตกแต่งภาพ สมาชิกทุกคนเห็นด้วย ชุติพรจึงขอให้เพื่อนทุกคนทำงานตามที่ได้วางแผนกันไว้ ทำให้สมุดภาพผัก 5 สี เสร็จทันเวลาที่ครูสุขสมกำหนด

สถานการณ์จำลองเรื่อง “มาวางแผนงานกันเถอะ”

ฉากที่ 1	ให้ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี
ครูสุขสม	สวัสดีคะนักเรียนทุกคน วันนี้ครูจะให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ออกเป็นกลุ่มละ 5 คน ให้แต่ละกลุ่มทำสมุดภาพ ผัก 5 สี เพื่อไว้เป็นสื่อในห้องเรียนของเราคะ ครูมีอุปกรณ์ในการทำสมุดภาพไว้ให้นักเรียนทุกคนทุกกลุ่มแล้วนะคะ ให้รีบมารับได้ที่หน้าห้องเรียนนะคะ
กาญจนา	(ยกมือขึ้น) คุณครูคะแล้วส่งงานนี้เมื่อไหร่คะ
ครูสุขสม	ส่งภายในชั่วโมงนี้นะคะ นักเรียนแบ่งกลุ่มกันได้แล้วคะ
ฉากที่ 2	กลุ่มของ กาญจนา นิษฐา ชุติพร ลักษิกา และพรสุดา เพียงกลุ่มเดียว
บรรยาย	ลักษิกาเดินไปรับอุปกรณ์จากครูสุขสม แล้วกลับมาที่กลุ่มซึ่งเพื่อน ๆ กำลังคุยกันอยู่
ครูสุขสม	อ้าว กลุ่มนี้เมื่อไหร่จะลงมือกันซักที เดียวงานก็เสร็จไม่ทันนะจะ มัวแต่คุยกันอยู่นั้นแหละ
นิษฐา	ฉันขอเสนอให้ชุติพรเป็นหัวหน้ากลุ่ม
กาญจนา	ฉันเห็นด้วย
ชุติพร	งั้นฉันขอให้ทุกคนปรึกษาหารือกันว่าเราจะต้องทำอะไรบ้าง สมาชิกทุกคนเงียบไม่มีใครเสนอความคิดเห็น
พรสุดา	ฉันว่าให้ทุกคนช่วยกันทำงานดีกว่า จะได้เสร็จเร็ว ๆ
บรรยาย	สมาชิกทุกคนช่วยกันทำงาน
กาญจนา	อ้าว พรสุดาฉันกำลังตัดรูปอยู่นะ ทำไมมาแย่งฉันตัดละ
พรสุดา	ก็งานอย่างอื่นมีคนทำกันหมดแล้วนี่ แล้วจะให้ฉันทำอะไร
ลักษิกา	ไม่พรสุดา ฉันไม่เห็นเธอทำอะไรเลย
พรสุดา	ฉันไม่รู้จะทำอะไร เธอทำไปก็แล้วกัน
ลักษิกา	อย่างนี้ก็เอาเปรียบกันสิ
พรสุดา	ฉันไม่ได้เอาเปรียบนะ ก็เพื่อน ๆ ทำกันหมดแล้วจะให้ฉันทำอะไรละ
ลักษิกา	นิษฐา ทำไมเอาภาพไปทากาวก่อนละ น่าจะลองเอาภาพไปวางบนกระดาษก่อน จะได้ติดภาพได้ตรง ๆ ถ้าทากาวก่อนแล้วติดภาพลงไป พอติดภาพเรียบร้อยแล้ว แก้ไขยาก
นิษฐา	ก็ฉันจะทำแบบนี้ เราไม่ได้ตกลงกันซะหน่อยว่าจะให้ทำยังไง ฉันก็ทำตามใจฉันสิ
ลักษิกา	ฉันไม่ได้ว่าอะไรซักหน่อย เพียงแนะนำเท่านั้นเอง
นิษฐา	ฉันไม่ชอบให้ใครมาแนะนำ

- ชูลีพร ฉันว่ากลุ่มของเราชักจะวุ่นวายกันแล้วนะ ทุกคนหยุดทำงานกันสักพักก่อนนะคะ
แล้วลองมาปรึกษากันใหม่ดีกว่า เราต้องทำอะไรบ้าง แล้วจะทำอะไรก่อน
- ลักษิกา ดีค่ะ เราต้องคิดรูปแบบของสมุดภาพ ตัดภาพออกมาติดลงในสมุด
- พรสุตา ควรตกแต่งภาพด้วยครับ
- นิษฐา แล้วเราจะทำอะไรกันก่อนล่ะ
- ลักษิกา เราควรช่วยกันคิดรูปแบบของสมุดภาพออกมาก่อนว่าเราจะติดภาพอย่างไร แล้ว
ตัดภาพออกมาติดลงในสมุดที่ละแผ่น
- ชูลีพร ทุกคนเห็นด้วยไหมคะ ตามที่เพื่อนเสนอมา
- นิษฐา ฉันเห็นด้วย
- กาญจนา ฉันก็เห็นด้วย
- ชูลีพร ทุกคนลงมือทำงานตามที่เราได้ตกลงกันไว้จะคะ
- นิษฐา แล้วใครจะทำอะไรบ้างล่ะ
- ชูลีพร ให้ลักษิกาออกแบบของสมุดภาพ กาญจนาคัดภาพ นิษฐาเอาภาพไปติดลงในสมุด
พรสุตาเขียนชื่อผักแต่ละชนิดใต้ภาพ ส่วนฉันจะตกแต่งสมุดภาพเอง
- บรรยาย เพื่อนในกลุ่มลงมือทำงานตามที่ชูลีพรบอก
- พรสุตา เสร็จแล้วสวยจังเลย
- กาญจนา จริงด้วยนะ ฉันว่าเป็นเพราะเราช่วยกันวางแผนในการทำสมุดภาพว่าเราจะทำ
อะไรบ้าง และจะทำอะไรก่อน ทำให้เราไม่สับสน งานก็เสร็จทันเวลาด้วย
- ชูลีพร ฉันเห็นด้วยกับคำพูดของเธอ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 6

ชื่อเรื่อง การแบ่งงานและมอบหมายงาน

ชื่อกิจกรรม ใครทำอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ความสำคัญของการแบ่งงาน
2. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจบทบาทของหัวหน้ากลุ่มในการแบ่งงานให้แก่สมาชิก

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์ 1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง “ใครทำอะไรบ้าง”
2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาท เช่น โຕ้ะ เก้าอี้ และวัสดุในการทำงาน

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินทดลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง “ใครทำอะไรบ้าง”
 - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจ
 - 2.2 ชักซ้อมบทบาทของตนเองก่อนการแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่รับบทบาทผู้แสดง แสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ใครทำอะไรบ้าง” ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ ใช้เวลา 10 -15 นาที

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้แสดงทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราว และบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม

3.3 สมาชิกกลุ่มปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ

4. ชั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปรายและการประชุม

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 6

เรื่อง การแบ่งงานและมอบหมายงาน

“ใครทำอะไรบ้าง”

ครูสุขสมได้แบ่งกลุ่มนักเรียนให้จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับอาหารหลัก 5 หมู่ โดยให้นักเรียนหาภาพและเนื้อหาจากอินเทอร์เน็ตมาจัดทำป้ายนิเทศหน้าห้อง ให้แต่ละกลุ่มสับเปลี่ยนกันจัดป้ายนิเทศ กลุ่มละสัปดาห์ สัปดาห์นี้หน้าที่ของกลุ่มที่ 2 ซึ่งมีสมาชิก คือ ฤกษ์ฤทธิ์ นนทนนท์ เบญญาณัฐ อาริรัตน์ และสิทธิพร

เมื่อสมาชิกรวมกันในตอนเที่ยงเบญญาณัฐ เสนอให้ นนทนนท์เป็นหัวหน้ากลุ่ม เพื่อนทุกคนเห็นด้วย เมื่อนนทนนท์ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม นนทนนท์ก็บอกให้เพื่อน ๆ ลงมือทำงานทันที โดยไม่มีการแบ่งงานและมอบหมายงานให้แก่สมาชิก โดยอาริรัตน์ทำหน้าที่ตัดกระดาษ สิทธิพรรวบรวมเนื้อหาที่เพื่อนหามาได้ แล้วส่งให้นนทนนท์เป็นคนติดที่ป้ายนิเทศ เมื่อฤกษ์ฤทธิ์จะเดินไปช่วย นนทนนท์บอกว่าไม่ต้องหรอก เดี่ยวเขาทำงานเอง เพราะฤกษ์ฤทธิ์ตัวเล็กเดี๋ยวติดภาพเอียงไม่สวย อาริรัตน์ตัดกระดาษไม่ตรงเพราะเจ็บมือ ฤกษ์ฤทธิ์จะเข้าไปช่วย นนทนนท์รีบบอกว่าเดี๋ยวเขาทำเอง เพื่อนในกลุ่มก็เลยไม่รู้ว่าจะทำอะไร เพราะนนทนนท์เอางานไปทำอยู่คนเดียวเพื่อนในกลุ่มจึงได้แต่ยืนดู ปล่อยให้นนทนนท์ทำป้ายนิเทศคนเดียว ครูสุขสมเดินมาเห็นเข้า จึงตักเตือนนักเรียนที่ยืนดูว่า ทำไมไม่ช่วยเพื่อนทำงาน เบญญาณัฐบอกครูสุขสมด้วยความไม่พอใจว่า “ไม่รู้จะทำอะไร” ครูสุขสมจึงถามนนทนนท์ว่า นนทนนท์ ให้แบ่งงานให้เพื่อนทำหรือเปล่า นนทนนท์บอกว่าไม่ได้แบ่ง ครูสุขสมจึงบอกให้นนทนนท์แบ่งงานให้เพื่อนทำด้วย ไม่ควรทำงานอยู่คนเดียวเพราะเพื่อนมีความสามารถกันทุกคน และควรมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของเพื่อน งานจะได้เสร็จตามกำหนดและทุกคนก็มีส่วนร่วมในการทำงาน นนทนนท์ปฏิบัติตามที่ครูสุขสมบอก โดยเรียกเพื่อนในกลุ่มมาปรึกษาหารือกันใหม่ นนทนนท์แบ่งงานและมอบหมายงานให้แก่เพื่อนทุกคนตามความถนัด ทุกคนเริ่มทำงานตามหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมายงานเสร็จทันเวลา เพื่อน ๆ ในกลุ่มทุกคนพอใจ

สถานการณ์จำลอง เรื่อง “ใครทำอะไรกันบ้าง”

ฉากที่ 1	หน้าห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ฤกษ์ฤทธิ	วันนี้เป็นหน้าที่ของกลุ่มเราที่ครูสุขสมสั่งให้จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับ อาหารหลัก 5 หมู่
อารีรัตน์	แล้วเราจะทำอะไรกันก่อนดีล่ะ
สิทธิพร	ฉันว่าเราเลือกหัวหน้ากลุ่มกันก่อนดีไหม
เบญญาสุข	ฉันขอเสนอให้นันทน์เป็นหัวหน้ากลุ่ม
อารีรัตน์	ฉันเห็นด้วย
นันทน์	เมื่อทุกคนเลือกให้ฉันเป็นหัวหน้ากลุ่ม ขอให้ทุกคนช่วยกันทำงานครับ
อารีรัตน์	ฉันตัดกระดาษนะ
สิทธิพร	ถ้างั้น ฉันรวบรวมข่าวที่เพื่อน ๆ หามา
นันทน์	แล้วเธอส่งมาให้ฉันนะ ฉันจะติดบนป้ายนิเทศเอง
เบญญาสุข	ฉันช่วยติดนะ
นันทน์	ไม่ต้องหรอกเดี๋ยวฉันทำเอง เธอตัวเล็ก ติดติดภาพเอียงจะไม่สวย
อารีรัตน์	ฉันตัดกระดาษไม่ตรงเลย มือฉันเจ็บ
ฤกษ์ฤทธิ	ฉันช่วยตัดเอง
นันทน์	ไม่ต้องหรอกเดี๋ยวฉันตัดเอง
บรรยาย	เพื่อนในกลุ่มไม่รู้จะทำอะไร จึงได้แต่ยืนดู เพราะนันทน์หัวหน้ากลุ่มเอางานไปทำคนเดียว
ฉากที่ 2	ครูสุขสมเดินมาหน้าห้อง
ครูสุขสม	ทำไมมายืนดูเพื่อนทำงานล่ะคะ ไม่ช่วยเพื่อนทำงานกันเลย เดี่ยวจัดป้ายนิเทศไม่เสร็จนะ
เบญญาสุข	หนูไม่รู้ว่าจะทำอะไรคะคุณครู หนูไม่มีความสามารถหรอกคะ หนูก็เลยไม่กล้าทำอะไร
ฤกษ์ฤทธิ	ยืนดูเฉย ๆ ดีแล้วครับคุณครู จะได้ไม่เสียงาน
ครูสุขสม	อ้าว ใครเป็นหัวหน้ากลุ่มคะ
นันทน์	ผมเป็นหัวหน้ากลุ่มครับ
ครูสุขสม	แล้วได้แบ่งงานให้เพื่อนในกลุ่มได้ทำหรือเปล่า
นันทน์	ผมไม่ได้แบ่งงานครับ
ครูสุขสม	การทำงานเป็นกลุ่มนี้นะคะ หัวหน้ากลุ่มควรแบ่งงานให้สมาชิกในกลุ่มทำด้วยไม่ควรทำอยู่คนเดียว เพราะเพื่อนเราก็มีความสามารถกันทุกคน และควรมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของเพื่อนด้วย งานจะได้เสร็จตามกำหนด

- นนทพันธ์ ครับคุณครู
- บรรยาย ครูสุขสมเดินผ่านไป นนทพันธ์เห็นปฏิกริยาของเพื่อน ๆ จึงรู้สึกเสียใจ
- นนทพันธ์ ฉันรู้สึกทำงานอยู่คนเดียวจริง ๆ ขอโทษเพื่อน ๆ ด้วยนะ ฉันคิดว่าถ้าฉันทำงานอยู่คนเดียว งานคงไม่เสร็จหรอก เดี่ยวฉันจะแบ่งงานให้เพื่อน ๆ นะครับ ให้ฤกษ์ฤทธิ์ตัดกระดาด เบญญานุชรวบรวมข่าวที่เพื่อน ๆ หามาได้ แล้วส่งให้อาริรัตน์คัดเลือกข่าวที่จะนำมาตีพิมพ์นิตยสาร ส่วนสิทธิพรให้นำข่าวที่อาริรัตน์คัดแล้วไปติดลงบนกระดาดสีแผ่นเล็ก แล้วส่งมาให้ฉัน ฉันจะตีพิมพ์นิตยสารเอง อาริรัตน์ตัดดอกไม้ เพื่อตกแต่งนิตยสารด้วยนะครับ
- อาริรัตน์ ให้เบญญานุชตัดดอกไม้แทนฉันได้ไหมคะ เบญญานุชตัดดอกไม้สวยค่ะ เดี่ยวฉันไปรวบรวมข่าวแทนเบญญานุช
- นนทพันธ์ เบญญานุชว่าไงครับ
- เบญญานุช ตกลงค่ะ เดี่ยวฉันไปตัดดอกไม้เอง
- นนทพันธ์ ทุกคนลงมือทำงานตามที่ฉันได้แบ่งงานให้
- บรรยาย ทุกคนลงมือทำงาน
- นนทพันธ์ นิตยสารเสร็จแล้วนะครับ ทันเวลาพอดี
- อาริรัตน์ สวยจังเลยคะ ข้อมูลก็ทันสมัยด้วย
- นนทพันธ์ ทุกคนรู้หน้าที่ว่าจะต้องทำอะไร นิตยสารเสร็จทันเวลา คราวต่อไปฉันจะไม่เอางานมาทำคนเดียวแล้ว เพื่อนๆ ก็มีความสามารถกันทุกคน

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 7

ชื่อเรื่อง การทบทวนแผนงาน

ชื่อกิจกรรม ก่อนลงมือทำงาน

วัตถุประสงค์
เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของการทบทวนแผนงานและทำความเข้าใจ
แผนงานให้ตรงกันก่อนลงมือปฏิบัติงาน

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์
1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง “ก่อนลงมือทำงาน”
2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาท เช่น โต๊ะ เก้าอี้ และวัสดุในการทำงาน

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินทดลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ นักเรียนได้เรียนรู้ เล่าเรื่อง
สถานการณ์จำลองเรื่อง “ก่อนลงมือทำงาน”
 - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็น
ผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจ
 - 2.2 ชักซ้อมบทบาทของตนเองก่อนการแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่รับบทบาทผู้แสดง แสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลอง
เรื่อง “ก่อนลงมือทำงาน” ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้
แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ ใช้เวลา 10 -15 นาที
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
 - 3.1 ผู้แสดงทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆในขณะปฏิบัติ

กิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราว และบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม

3.3 สมาชิกกลุ่มปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปรายและการประชุม

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 7

เรื่อง การทบทวนแผนงาน

“ก่อนลงมือทำงาน”

สัปดาห์หน้าจะเป็นวันเด็ก ทางโรงเรียนจะจัดงานวันเด็กขึ้นโดยมีการแสดงและการแข่งขันเกมต่าง ๆ พร้อมทั้งมอบของขวัญให้แก่ผู้ที่ชนะการแข่งขัน ครูสุขสมมอบหมายให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จัดทำ ห่อของขวัญจำนวน 10 ชิ้น เพื่อไว้แจกในงานวันเด็ก โดยครูสุขสมจัดอุปกรณ์ในการห่อของขวัญให้เพียงพอ ก่อนที่จะลงมือช่วยกันทำงาน ครูสุขสม ขอให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและในแต่ละกลุ่ม ให้เลือกหัวหน้า เพื่อปรึกษาวางแผนการทำงานร่วมกันก่อนภายในพักเที่ยงนี้ แล้วให้ทำเสร็จในวันพรุ่งนี้ก่อนเที่ยง

กลุ่มของสายสุดา อาภาพร กมลชนก วิไล และเมธินี ได้เลือกให้อาภาพรเป็นหัวหน้ากลุ่ม และกมลชนกเป็นเลขานุการกลุ่มคอยจดบันทึกการประชุม อาภาพรได้ขอให้เพื่อนทุกคนช่วยกันวางแผนการทำงานก่อนที่จะเข้าเรียนในตอนบ่ายแล้วค่อยเริ่มลงมือทำงานกันในตอนเย็น

เมื่อทุกคนมารวมกลุ่มกัน อาภาพรบอกให้เพื่อนทุกคนลงมือทำงาน โดยไม่มีการทบทวนแผนงานที่ได้วางไว้แล้ว ทำให้เพื่อนบางคนลืมหน้าที่ของตนว่าตนจะต้องทำอะไร และบางคนไม่ได้ทำงานตามที่วางแผนไว้ จึงเกิดการโต้เถียงกันขึ้น อาภาพรเห็นสมาชิกโต้เถียงกัน จึงถามถึงสาเหตุที่โต้เถียง เมธินีบอกเพื่อน ๆ ลืมหน้าที่ของตนที่ตกลงกันไว้เมื่อวานนี้ สายสุดาบอกว่าเขาไม่ได้ทำงานตามแผนที่วางไว้จึงเกิดการโต้เถียงกัน กมลชนกซึ่งเป็นเลขานุการของกลุ่ม จึงเสนอความคิดเห็นว่าควรทบทวนแผนงานที่วางไว้ เมื่อวานนี้ให้ทุกคนฟังอีกครั้งหนึ่ง เพราะเมื่อวานเขาได้จดบันทึกไว้เรียบร้อยแล้ว เมื่อทุกคนได้รับฟังทบทวนแผนงานของกมลชนก จึงเข้าใจในบทบาทของตนและเข้าใจแผนงานที่วางไว้อย่างตรงกัน จึงลงมือทำงานตามแผนที่วางไว้ ผลงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด

สถานการณ์จำลอง เรื่อง “ก่อนลงมือทำงาน”

ฉากที่ 1 ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ครูสุขสม สัปดาห์หน้าจะถึงงานวันเด็กที่ทางโรงเรียนจะจัดขึ้นนะคะ ครูขอให้กลุ่มของ สายสุตา อภาพร กมลชนก วิไล และเมธินี ทำห่อของขวัญเพื่อไว้มอบให้แก่ ผู้ชนะการแข่งขันในงานวันเด็กนี้นะคะ ครูเตรียมอุปกรณ์ในการห่อของขวัญไว้ให้ แล้วนะคะให้มารับที่ครูได้

สายสุตา ทำห่อของขวัญก็ขึ้นคะคุณครู

ครูสุขสม 10 ชิ้นคะ ให้ทุกคนปรึกษาวางแผนการทำงานกันก่อน ให้เสร็จภายในพักเที่ยงนี้ ก่อน แล้วทำห่อของขวัญให้เสร็จตอนเย็นนี้นะคะ

อภาพร ค่ะ คุณครู

ฉากที่ 2 กลุ่มของ สายสุตา อภาพร กมลชนก วิไล และเมธินี

สายสุตา ฉันขอเสนอให้อภาพรเป็นหัวหน้ากลุ่ม

วิไล ฉันเห็นด้วย ถ้างั้นเรามาปรึกษากันก่อนว่าเราจะทำอะไรกันบ้าง

เมธินี ฉันว่าเราส่งตัวแทนไปรับอุปกรณ์จากครูก่อน แล้วตัดกระดาษห่อของขวัญ ทำโบว์ ติดห่อของขวัญ เลือกกล่องให้เหมาะสมกับสิ่งของที่ห่อ แล้วเราก็ค่อยกันห่อ

อภาพร ตามที่เมธินีเสนอมาทูคนมีความเห็นอย่างไร

กมลชนก ฉันเห็นด้วยค่ะ

สายสุตา ฉันเห็นด้วย

วิไล เราควรแบ่งหน้าที่กันด้วยว่าจะให้ใครทำอะไร

อภาพร ให้ไปรับอุปกรณ์จากครู เมธินีตัดกระดาษห่อของขวัญ วิไลและสายสุตาทำโบว์ ติดห่อของขวัญ ส่วนฉันและสายสุตาจะเลือกกล่องและห่อของขวัญเอง กมลชนก จดบันทึกไว้ด้วยนะคะ

กมลชนก ค่ะ

อภาพร งั้นเราเลิกประชุมกันแค่นี้คะ เพราะใกล้เวลาที่จะต้องเข้าห้องเรียนแล้ว ตอน เ็นขอให้ทุกคนมารวมกันที่นี้นะคะ

ฉากที่ 3 ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

อภาพร ทุกคนมาพร้อมกันแล้วนะคะ ลงมือทำงานกันได้เลยคะ

วิไล กมลชนก ฉันลืมไปว่าฉันต้องทำอะไรบ้าง

กมลชนก ฉันไม่ลืมหรอก ฉันต้องตัดกระดาษห่อของขวัญ

เมธินี ฉันต้องเป็นคนตัดกระดาษนะ เธอทำอะไรจำไม่ได้เธอ

กมลชนก นึกออกแล้ว ฉันต้องเลือกกล่องใส่สิ่งของ

สายสุตา (เสียงดัง) ฉันเป็นคนเลือกกล่องนะ

อภาพพร ทำไมเสียงดังกันคะ มีอะไรกันหรือ
 เมธิณี วิไลและกมลชนกเขาจำไม่ได้ว่าเขาต้องทำอะไร
 สายสุดา จันทอของขวัญโดยที่ได้ตัดกระดาษตามขนาดที่เราตกลงกันได้
 เมธิณี อ้าว ทำไมเธอ เธอไม่เอากระดาษที่ฉันตัดไว้แล้วละ
 สายสุดา ฉันลืมจะ
 กมลชนก เอาละ ทุกคนฟังฉันอีกครั้ง เมื่อวานฉันได้จดไว้แล้วว่าใครทำอะไรบ้างและเราจะทำอะไรก่อน ฉันไปรับอุปกรณ์จากครูมาแล้ว ให้สมาใจตัดกระดาษตามขนาดของกล่องที่จะใช้สิ่งของ วิไลและกมลชนกทำโบว์ติดของขวัญ สายสุดากระดาษที่เมธิณีตัดแล้วไปห่อของขวัญ เมื่อเสร็จแล้วส่งให้ฉันและอภาพพรติดโบว์อันเสร็จเรียบร้อย
 วิไล ฉันเข้าใจแล้วละ
 กมลชนก เราทบทวนแผนงานที่เราได้วางไว้แล้วก่อนทำงานนี้ดีนะ ทำให้เราเข้าใจในสิ่งที่เราต้องทำมากขึ้น ทำให้เราไม่สับสนในการทำงาน
 วิไล ฉันเห็นด้วยกับคำพูดของเธอ
 อภาพพร เอาละ ทุกคนเข้าใจในแผนงานดีแล้วนะคะ ลงมือทำงานกันได้เลยละ
 บรรยาย ทุกคนช่วยกันทำงาน งานเสร็จทันเวลาที่ครูสุขสมกำหนด

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง
ครั้งที่ 8

ชื่อเรื่อง การปฏิบัติงานตามแผน

ชื่อกิจกรรรม กีฬาสี

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง กีฬาสี
2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาท เช่น โต๊ะ เก้าอี้ และวัสดุในการทำงาน

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. **ขั้นเตรียมการ**
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง “ก๊ิพาสี”
 - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. **ขั้นตอนกิจกรรม**
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจ
 - 2.2 ชักซ้อมบทบาทของตนเองก่อนการแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่รับบทบาทผู้แสดง แสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ก๊ิพาสี” ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ ใช้เวลา 10 -15 นาที

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้แสดงทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราว และบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม

3.3 สมาชิกกลุ่มปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ

4. ชั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปรายและการประชุม

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 8

เรื่อง การทำงานเป็นกลุ่ม

“กีฬาสี”

ทางโรงเรียนได้จัดให้มีการแข่งขันกีฬาสีขึ้น ซึ่งวันเปิดงานจะต้องมีการเดินขบวนพาเหรดของนักเรียนในแต่ละสี ครูศิริลักษณ์ซึ่งเป็นครูประจำสีม่วง ได้มอบหมายให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่อยู่สีม่วงทำป้ายเขียนคำขวัญ รณรงค์ลดโลกร้อน เป็นต้น เพื่อร่วมงานในวันเปิดกีฬาสี ครูศิริลักษณ์ขอให้นักเรียนช่วยกันทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

นักเรียนที่ได้รับมอบหมายในการทำป้ายนี้ได้แก่ นนทนนท์ สุวพัชน์ ญัฐดนัย กาญจนา และญาสุมินทร์ สมาชิกทุกคนในกลุ่มมารวมกัน เพื่อปรึกษาในการกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานว่าจะต้องทำป้ายเขียนคำขวัญ รณรงค์ลดโลกร้อน เพื่อใช้ในงานวันเปิดกีฬาสี ญัฐดนัยเสนอให้นนทนนท์เป็นหัวหน้ากลุ่ม เพราะนนทนนท์มีความถนัดในด้านการเขียนคำขวัญ สมาชิกในกลุ่มเห็นด้วย ญัฐดนัยเสนอให้กาญจนาเป็นเลขานุการกลุ่มเพื่อจดบันทึกการประชุม สมาชิกทุกคนเห็นด้วย เมื่อทุกคนกำหนดบทบาทของสมาชิกแล้ว นนทนนท์ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มขอให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มช่วยกันวางแผนการทำงานว่าจะต้องทำอะไรกันบ้าง สุวพัชน์เสนอว่าสิ่งที่ต้องทำคือ ติดต่อครูศิริลักษณ์ เพื่อขออุปกรณ์ในการทำงาน สุวพัชน์เสนอว่าคิดคำขวัญด้วย กาญจนาบอกเพื่อน ๆ ว่าเมื่อเขียนคำขวัญเสร็จแล้ว ควรมีการตกแต่งป้ายด้วยเพื่อให้เกิดความสวยงามและเป็นที่สะดุดตาแก่ผู้ที่มาชมการแข่งขันกีฬาสี สมาชิกทุกคนเห็นด้วย เมื่อวางแผนงานเรียบร้อยแล้ว นนทนนท์ได้แบ่งงานให้สมาชิกกันอย่างทั่วถึง ก่อนที่จะลงมือทำ นนทนนท์ได้ทบทวนแผนงานที่ได้วางแผนงานไว้ให้เพื่อนฟังอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงเริ่มลงมือทำงาน สมาชิกทุกคนปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เมื่องานเสร็จแล้ว นนทนนท์ได้ขอให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มช่วยกันประเมินผลงานและวิธีการทำงานกลุ่มว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กลุ่มได้ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งเพื่อน ๆ ในกลุ่มทุกคนพอใจผลงานและวิธีการทำงานของกลุ่ม เมื่อนำป้ายไปส่งครูศิริลักษณ์ ครูศิริลักษณ์ก็กล่าวชมการทำงานของกลุ่มนี้

สถานการณ์จำลอง เรื่อง “กีฬาสี”

ฉากที่ 1 ห้องประชุมของนักเรียนที่อยู่ที่มั่ว

ครูศิริลักษณ์ อาทิตย์หน้าจะถึงวันแข่งขันกีฬาสี ในวันเปิดงานจะต้องมีการเดินขบวนพาเหรดของนักเรียนในแต่ละสี ครูมอบหมายให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทำป้ายเขียนคำขวัญ รณรงค์ลดโลกร้อน เพื่อร่วมงานในวันเปิดการแข่งขันกีฬาสี

นนทนต์ (ยกมือขึ้น) คุณครูครับแล้วพวกผมจะไปเอาอุปกรณ์ในการทำป้ายที่ไหนครับ

ครูศิริลักษณ์ ส่งตัวแทนมารับอุปกรณ์จากครูนะ ครูขอให้นักเรียนทำงานกันอย่างเป็นขั้นตอน ด้วยการำป้ายนี้ครูขอมอบหมายให้นนทนต์ สุวัชน์ ญัฐดนัย กาญจน และญาสุมินทร์ ทำงานรวมกัน

ฉากที่ 2 กลุ่มของนนทนต์ สุวัชน์ ญัฐดนัย กาญจน และญาสุมินทร์

ญัฐดนัย เอาละ ทุกคนมารวมกันแล้ว ฉันเสนอให้ นนทนต์เป็นหัวหน้ากลุ่ม

ญาสุมินทร์ ฉันเห็นด้วย เพราะนนทนต์เก่งในการเขียนคำขวัญ

สุวัชน์ ฉันเสนอให้กาญจน เป็นเลขานุการกลุ่มเพื่อจดบันทึกการประชุม

ญัฐดนัย ฉันเห็นด้วย

นนทนต์ จั้ ฉันบอกให้เพื่อนๆ ทุกคนฟังก่อนนะครับว่าครูศิริลักษณ์ให้พวกเราทำป้ายเขียนคำขวัญ รณรงค์ลดโลกร้อน เพื่อที่จะใช้ในวันเปิดกีฬาสี เพื่อนๆ ช่วยกันวางแผนงานนะว่าเราจะทำอะไรบ้าง

สุวัชน์ สิ่งที่ต้องทำคือ ไปรับอุปกรณ์จากครูศิริลักษณ์

ญัฐดนัย แล้วคิดคำขวัญที่จะเขียน

กาญจน ฉันว่าเมื่อเขียนคำขวัญเสร็จ น่าจะมีการตกแต่งคำขวัญโดยการระบายสีให้ชัดเจน เป็นที่น่าดึงดูดตา

ญาสุมินทร์ ฉันเห็นด้วย ตามที่เพื่อน ๆ เสนอมา

นนทนต์ ที่เรากำลังมานั้น สิ่งที่เราต้องทำคือขออุปกรณ์จากครู คิดคำขวัญ ตกแต่งคำขวัญ ฉันจะแบ่งงานให้เพื่อนๆ ว่าใครจะทำอะไรบ้าง

ญัฐดนัย ฉันว่าให้นนทนต์คิดคำขวัญดีกว่า เพราะนนทนต์เก่งทางด้านนี้ เพื่อนๆ มีความเห็นอย่างไรบ้าง

สุวัชน์ อ้อ ก็ดีนะ

กาญจน ฉันเห็นด้วยนะ

นนทนต์ ตกลง ฉันรับที่จะคิดคำขวัญ และให้สุวัชน์ไปรับอุปกรณ์จากครูศิริลักษณ์ ญัฐดนัยและกาญจนเขียนคำขวัญเพราะลายมือสวย และช่วยกันตกแต่งป้าย ทุกคนเข้าใจตามนี้นะ

กาญจน ฉันจะทบทวนให้ฟังอีกครั้งว่าเราต้องคิดคำขวัญก่อน แล้วเขียนคำขวัญจากนั้นลงสีให้เข้ม ตกแต่งให้สวยงาม

ญาสุมินทร์ เข้าใจแล้ว เราลงมือทำงานกันเถอะ
 สุวพัชน์ เดียวฉันจะไปรับอุปกรณ์จากครูศิริลักษณ์ ก่อนนะ
 บรรยาย ทุกคนช่วยกันทำงาน
 ฉากที่ 3 บริเวณสนามหน้าเสาธงโรงเรียน
 นนทพันธ์ เราทำป้ายกันเสร็จแล้ว ขอให้ทุกช่วยกันดูสิว่ามีอะไรที่ควรแก้ไขปรับปรุงบ้าง
 ณัฐดนัย สวยดีแล้ว
 ญาสุมินทร์ ตัวหนังสือที่เขียนยังมองเห็นไม่ชัดเพราะสีไม่เข้ม
 สุวพัชน์ ฉันทักว่าอย่างนั้นแหละ มองดูไกล ๆ กลัวว่าจะไม่สะอาดตา ควรลงสีเพิ่มให้เข้มขึ้น
 ณัฐดนัย เออ ก็เข้าทีนะ
 บรรยาย ในกลุ่มช่วยกันลงสีตัวหนังสือให้เข้มขึ้น
 นนทพันธ์ อ้อ สวยแล้วนะ แล้วพวกเราว่ายังไง
 สุวพัชน์ (เดินออกไปไกล และหยุดมองดูป้าย) มองดูไกล ๆ ชัดเจนมาก สะอาดตาด้วย
 นนทพันธ์ เดียวฉันจะเอาป้ายไปส่งครู
 บรรยาย ครูศิริลักษณ์กล่าวชมการทำงานของกลุ่มนี้

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 9

ชื่อเรื่อง การเสนอผลงาน

ชื่อกิจกรรม กินผักอย่างน้อยมื้อละ 4 ช้อน

วัตถุประสงค์
 เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงวิธีการนำเสนอผลงานที่น่าสนใจ

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์ 1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง กินผักอย่างน้อยมื้อละ 4 ช้อน
 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาท เช่น โต๊ะ เก้าอี้ และวัสดุในการทำงาน

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินทดลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เล่าเรื่อง
สถานการณ์จำลองเรื่อง “กินผักอย่างน้อย มื้อละ 4 ช้อน”

1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็น
ผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจ

2.2 ชักซ้อมบทบาทของตนเองก่อนการแสดง

2.3 นักเรียนที่รับบทบาทผู้แสดง แสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลอง
เรื่อง “กินผักอย่างน้อย มื้อละ 4 ช้อน” ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับ
นักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ ใช้เวลา 10 -15 นาที

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้แสดงทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราว และบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม

3.3 สมาชิกกลุ่มปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ

4. ชั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปรายและการประชุม

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 9

เรื่อง การเสนอผลงาน

“กินผักอย่างน้อยมีโต๊ะ 4 ช้อน”

ในช่วงโครงการงานอาชีพและเทคโนโลยีซึ่งเป็นช่วงโครงการรายงาน เรื่อง กินผักอย่างน้อยมีโต๊ะ 4 ช้อน ของนักเรียนในกลุ่มที่ทำรายงาน ศิริเดช หัวหน้ากลุ่มก็ออกมาหน้าชั้นเรียน เพื่อแนะนำตนเองและสมาชิกในกลุ่มที่ละคน ดังนี้ อภิสิทธิ์ เรวัตร ปิยะวัฒน์ วรรณพัชร สมภรณ์ นพมณี วรวรรณ เมธินี พัทธมนต์ จากนั้นศิริเดช ก็ชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการรายงานของกลุ่มตนเองว่าแบ่งออกเป็น 3 ช่วง แต่ละช่วงจะมีวิธีการรายงานที่ไม่เหมือนกัน คือ ช่วงที่ 1 เรื่อง ผักมีประโยชน์อย่างไร โดย อภิสิทธิ์ จะเชิญวิทยากรจากกองโภชนาการมาให้ความรู้ ช่วงที่ 2 เรื่อง สลัดผักเพื่อนรัก โดย สมภรณ์ นพมณี อาริยา เมธินี และพัธมนต์ จะรายงานเรื่องนี้โดยการแสดงละคร จากนั้น ศิริเดช ก็เชิญเพื่อนๆ ในห้องชมและฟังการรายงาน เรื่อง โดยนักเรียนแต่ละคนที่รับผิดชอบแต่ละช่วงก็ดำเนินรายงานตามขั้นตอนและวิธีการรายงานตามที่ฝึกซ้อม และกำหนดไว้ในแผนงาน เช่น อภิสิทธิ์ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ โดยเริ่มจากการแนะนำเจ้าหน้าที่ และสถานที่ทำงาน จากนั้นก็เริ่มสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ประโยชน์ของผัก เมื่อ อภิสิทธิ์ ถาม เจ้าหน้าที่ก็จะตอบ เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ อภิสิทธิ์ กับเจ้าหน้าที่ก็เดินออกไป ศิริเดชก็เข้ามาแล้วบอกให้เพื่อนทราบ ว่า ช่วงต่อไปเป็นช่วงที่ 2 คือ การแสดงละคร โดยมีสมภรณ์ รับบทแสดงเป็นแม่ครัว อาริยา รับบทเป็นมะเขือเทศ เมธินี รับบทเป็นแครอท และพัธมนต์ ผักกาดแก้ว เมื่อการแสดงสิ้นสุดลง เมื่อการแสดงละครสิ้นสุดลง ศิริเดชก็กล่าวจบการรายงาน

สถานการณ์จำลอง เรื่อง “กินผักอย่างน้อยมีอยู่ 4 ช้อน”

ฉากที่ 1	ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ชั่วโมงการงานอาชีพและเทคโนโลยี)
ศิริเดช	สวัสดีครับ ผมชื่อศิริเดชเป็นหัวหน้ากลุ่ม
	สมาชิกในกลุ่มมีดังนี้ อภิสิทธิ์ เรวตร์ ปิยะวัฒน์ วรรณพัชร สมภรณ์
	นพมณี วรวรรณ เมธินี และพัชรมนต์
ศิริเดช	ในการรายงานของกลุ่มจะแบ่งออกเป็น 3 ช่วง นะครับ
อภิสิทธิ์	กล่าวเชิญวิทยากรจากกองโภชนาการมาให้ความรู้เรื่อง ผักมีประโยชน์อย่างไร
ศิริเดช	ขอเชิญเพื่อน ๆ รับชมและรับฟังการรายงาน เรื่อง ผัก จากท่านวิทยากรได้แล้ว
	ครับ
อภิสิทธิ์	สวัสดีครับ ในวันนี้เป็นการให้ความรู้เรื่องผัก ขอเรียนเชิญท่านวิทยากรให้ความรู้
	ได้เลยครับ
ฉากที่ 2	เวทีการแสดงละคร เรื่อง สลัดผักเพื่อนรัก
ศิริเดช	ต่อไปการนำเสนอผลงานของเราก็จะเป็นการแสดงละครซึ่งมีตัวละครดังนี้
ศิริเดช	สวัสดีครับ ผมรับบทเป็นผู้บรรยาย
สมภรณ์	สวัสดีค่ะ ดิฉันรับบทเป็นหนูนา
อารียา	สวัสดีค่ะ ดิฉันรับบทเป็นมะเขือเทศ
เมธินี	สวัสดีค่ะ ดิฉันรับบทเป็นแครอท
พัชรมนต์	สวัสดีค่ะ ดิฉันรับบทเป็นผักกาดแก้ว
ศิริเดช	ในห้องครัวบ้านของหนูนา
สมภรณ์	วันนี้เราเข้าครัวทำสลัดผักรับประทานดีกว่า
ศิริเดช	จากนั้นหนูนา เปิดตู้เย็นหยิบผักสด ๆ ออกมา
อารียา	สวัสดีค่ะ ดิฉันซื้อมะเขือเทศ มีผลสีแดง อุดมไปด้วยวิตามินซี
สมภรณ์	ยีนดีที่ได้รู้จัก
เมธินี	สวัสดีค่ะ ดิฉันซื้อแครอท มีผลสีส้ม อุดมไปด้วยเบต้าแคโรทีน
สมภรณ์	ยีนดีที่ได้รู้จัก
พัชรมนต์	สวัสดีค่ะ ดิฉันซื้อผักกาดแก้ว มีหัวสีเขียว ๆ อุดมไปด้วยวิตามินและเกลือแร่
	มากมาย
สมภรณ์	ยีนดีที่ได้รู้จัก
เมธินี	เราทั้งสามจะมาช่วยหนูนาทำสลัดนะคะ
สมภรณ์	งั้นเราลงมือทำสลัดผักกันเลยดีกว่า
ศิริเดช	เวลาผ่านไป เพื่อน ๆ ผักทั้งหมด และหนูนาก็ช่วยกันทำสลัดผักจนเสร็จ

- ศมาภรณ์** มื้อนี้เราได้รับประทานสลัดผักที่มีทั้งวิตามินและเกลือแร่มากมาย
 พวกเราขอแนะนำเมนูสลัดผักเพื่อนรัก ให้ทุกคนไปลองทำรับประทานกันดูนะคะ
- ศิริเดช** ครับ สลัดจานนี้มีทั้งวิตามิน เกลือแร่ ช่วยในการขับถ่าย ผิวพรรณสดใส
 อีกทั้งยังเป็นการฝึกประกอบอาหารอย่างง่ายอีกด้วย
- ศิริเดช** พวกเราขอจบการแสดงเพียงเท่านี้ ขอขอบคุณครับ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 10

ชื่อเรื่อง การประเมินผลงาน

ชื่อกิจกรรม กลุ่มของเรา

วัตถุประสงค์
เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้การประเมินผลงาน แล้วร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในการทำงานครั้งต่อไป

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์
1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง กลุ่มของเรา
2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาท เช่น โต๊ะ เก้าอี้ และวัสดุในการทำงาน

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินทดลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง “กลุ่มของเรา”
 - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจ
 - 2.2 ชักซ้อมบทบาทของตนเองก่อนการแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่รับบทบาทผู้แสดง แสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “กลุ่มของเรา” ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ ใช้เวลา 10 -15 นาที
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
 - 3.1 ผู้แสดงบททวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราว และบทบาทที่ได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม

3.3 สมาชิกกลุ่มปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปรายและการประชุม

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 10

เรื่อง การประเมินผลงาน

“กลุ่มของเรา”

วันเสาร์ที่สองของเดือนมกราคมของทุกปีเป็นวันเด็ก ทางโรงเรียนได้จัดงานวันเด็กขึ้น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดในงานวันเด็ก ครูปวันรัตน์ซึ่งเป็นครูประจำชั้นจึงมอบหมายให้กลุ่มของ เบญญานุช ภัทรพร นิษฐา ชุติพร และลักษิกา ทำงานในส่วนนี้

เมื่อได้รับมอบหมายงานจากครูแล้ว สมาชิกในกลุ่มได้ประชุมกัน แล้วเลือกให้ชุติพร เป็นหัวหน้ากลุ่ม ลักษิกาเป็นเลขานุการของกลุ่ม เมื่อกำหนดบทบาทของสมาชิกแล้ว ชุติพรได้ขอให้เพื่อนๆ ช่วยกันวางแผนการทำงานในการจัดป้ายนิเทศว่าจะทำอะไรกันบ้างและทำอย่างไร ภัทรพร ได้เสนอว่าสิ่งที่ต้องทำ คือ หาข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดในงานวันเด็ก แล้วนำมาเรียบเรียงอีกครั้งหนึ่ง เบญญานุชเสนอว่าต้องมีการติดต่อขออุปกรณ์จากครู เมื่อได้อุปกรณ์แล้วจึงค่อยคิดรูปแบบในการจัดป้ายนิเทศต่อไป สมาชิกทุกคนเห็นด้วยกับสิ่งที่เพื่อน ๆ เสนอ ชุติพรได้แบ่งงานให้เพื่อน ๆ อย่างทั่วถึง โดยให้ภัทรพรกับนิษฐาเป็นผู้ไปหาข้อมูล เบญญานุชออกแบบป้ายนิเทศ ภัทรพรติดต่อขออุปกรณ์จากครูปวันรัตน์ ส่วนชุติพรและลักษิกาดกแต่งป้ายนิเทศให้สวยงาม เมื่อแบ่งหน้าที่กันแล้ว ลักษิกาได้ทบทวนแผนงานให้เพื่อน ๆ ฟังอีกครั้งแล้วทุกคนก็ลงมือช่วยกันทำงาน เมื่อเสร็จ ผลงานออกมาไม่ดีเท่าที่ควร ชุติพรจึงขอให้เพื่อนในกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของกลุ่มว่าเป็นอย่างไร เมื่อเพื่อนพูดแล้วขอให้สมาชิกทุกคนรับฟังอย่างมีเหตุผล เพื่อที่จะได้ปรับปรุงวิธีการทำงานของกลุ่มต่อไป นิษฐาจึงพูดว่าข้อมูลที่ค้นมานั้นครบถ้วนตามที่ตกลงกันไว้ แต่รูปแบบของป้ายนิเทศยังไม่ได้ตามที่ตกลงกันไว้ ถ้าปรับปรุงอีกนิดเดียวและตกแต่งป้าย โดยการเพิ่มสีที่ตัวอักษร ผลงานที่ออกมาก็จะดีกว่านี้ เบญญานุชพูดต่อจากนิษฐาว่า สมาชิกทำงานกันอย่างเต็มที่ดีแล้ว ภัทรพรเสนอว่าถ้าแต่งขอบป้ายเพิ่มเติมจะทำให้ป้ายสะดุดตามากขึ้น ชุติพร จึงขอให้เพื่อน ๆ ช่วยกันปรับปรุงผลงานอีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่าป้ายนิเทศที่จัดใหม่สวยกว่าครั้งแรก ครูปวันรัตน์ เดินผ่านมาเห็น กล่าวชม สมาชิกในกลุ่มทุกคนพอใจ

สถานการณ์จำลอง เรื่อง “กลุ่มของเรา”

ฉากที่ 1 ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ครูวันรัตน์ ปีนี้ทางโรงเรียนเราจะจัดงานวันเด็กขึ้น และครูใหญ่ได้ให้ห้องเราจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดในวันเด็ก ซึ่งงานนี้ครูขอมอบหมายให้กลุ่มของเบญญาณูช ภัทรพร นิษฐา ชุติพร และลักษิกา ทำป้ายนิเทศนะคะ

นิษฐา แล้วอุปกรณ์ในการจัดป้ายนิเทศละคะ ให้พวกหนูหามาเองใช่ไหมคะ

ครูวันรัตน์ อ้อ เรื่องอุปกรณ์หรือคะ ไปรับได้ที่ครูนะคะ

นิษฐา ค่ะ

ฉากที่ 2 กลุ่มของ เบญญาณูช ภัทรพร นิษฐา ชุติพร และลักษิกา

ชุติพร ตกลงเพื่อน ๆ เลือกฉันเป็นหัวหน้ากลุ่มและเลือก ลักษิกาเป็นเลขานุการกลุ่ม
อยากให้เพื่อน ๆ ช่วยกันคิดว่าเราจะทำอะไรกันบ้าง และทำอะไรก่อน

ภัทรพร ฉันว่างานที่เราต้องทำคือ หาข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดในวันเด็กก่อน

เบญญาณูช ติดต่อขออุปกรณ์จากครูด้วยนะคะ

นิษฐา เมื่อได้อุปกรณ์แล้วจึงคิดรูปแบบของการจัดป้ายนิเทศว่าเราจะจัดแบบใด พอได้รูปแบบแล้ว ควรตกแต่งป้ายนิเทศด้วย

ชุติพร เอาละ งั้นฉันมอบหมายงานให้เพื่อน ๆ เลยนะคะ ภัทรพรกับนิษฐาเป็นผู้ไปหาข้อมูล เบญญาณูชออกแบบป้ายนิเทศ ภัทรพรติดต่อขออุปกรณ์จากครูวันรัตน์ ส่วนชุติพรและลักษิกาดูตกแต่งป้ายนิเทศให้สวยงาม ทุกคนเข้าใจตามนี้ละ

เบญญาณูช เข้าใจคะ

นิษฐา เข้าใจคะ

ลักษิกา เตี่ยฉันจะทบทวนให้ฟังอีกครั้งว่า เราจะทำอะไรกันบ้าง เราจะหาข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดในวันเด็กก่อน แล้วให้เบญญาณูชออกแบบป้ายนิเทศและจัดป้ายนิเทศ ส่วนนิษฐาไปรับอุปกรณ์จากครูต่อจากนั้นให้มาช่วยเบญญาณูชจัดป้าย เมื่อเสร็จแล้วให้ฉันกับชุติพรตกแต่งป้ายนิเทศต่อไป

ชุติพร ทุกคนลงมือทำงานกันได้แล้ว

ฉากที่ 3 เมื่อทุกคนทำงานเสร็จ

ชุติพร เราจัดป้ายนิเทศกันเสร็จแล้ว ทุกคนช่วยกันดูซิคะว่าเราควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมอะไรบ้าง

ลักษิกา แต่ฉันว่าเรายังจัดไม่ดีเท่าที่ควรนะ

ชุติพร มีใครจะเพิ่มเติมอะไรอีกไหม

ภัทรพร ฉันว่าข้อมูลที่ฉันมานั้นครบถ้วนตามที่ตกลงกันไว้ แต่รูปแบบของป้ายนิเทศยังไม่ได้ตามที่ตกลงกันไว้ เราติดข้อมูลไม่เรียงลำดับนะ ถ้าเราปรับตรงนี้อีกนิดเดียว และเพิ่มสีที่ตัวอักษรให้เข้มข้น ป้ายคงสวยขึ้น

เบญญาหนูช พวกเราทุกคนทำตามหน้าที่กันดีมาก

นิษฐา ฉันว่าถ้าเราตกแต่งขอบป้ายเพิ่มเติม จะทำให้ป้ายสะดุดตามากขึ้นนะ

ลักษิกา ฉันเห็นด้วย

ชูลีพร ตามที่เพื่อน ๆ เสนอมา เดี่ยวขอให้ทุกคนช่วยกันแก้ไขป้ายนิเทศให้ดีขึ้นด้วยนะคะ

บรรยาย ทุกคนช่วยกันทำงาน

เบญญาหนูช เสร็จแล้ว สวยกว่าตอนแรกอีกนะ

ภัทรพร จริง ๆ ด้วย มาดูแล้วสะดุดตาดี

บรรยาย ครูปวันรัตน์เดินผ่านมา กล่าวชมว่ากลุ่มนี้จัดป้ายนิเทศได้สวย

ครูปวันรัตน์ กลุ่มนี้จัดป้ายได้สวยงามนะ สะดุดตา น่าสนใจดี

ชูลีพร ขอบคุณคะคุณครู

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 11

ชื่อเรื่อง กระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

ชื่อกิจกรรม แพ้มาชีพ

วัตถุประสงค์
เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง แพ้มาชีพ
2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาท เช่น โต๊ะ เก้าอี้ และวัสดุในการทำงาน

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินทดลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง “แพ้มาชีพ”
 - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจ
 - 2.2 ชักซ้อมบทบาทของตนเองก่อนการแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่รับบทบาทผู้แสดง แสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “แพ้มาชีพ” ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ ใช้เวลา 10 -15 นาที
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
 - 3.1 ผู้แสดงบททวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆในขณะปฏิบัติ

กิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราว และบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม

3.3 สมาชิกกลุ่มปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปรายและการประชุม

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 11

เรื่อง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

“แฟ้มอาชีพ”

เมื่อถึงชั่วโมงวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ครูสุขสมได้สอนเรื่อง อาชีพน่ารู้ ครูสุขสมให้นักเรียนแบ่งกลุ่มจัดทำแฟ้มอาชีพ เพื่อไว้เป็นแหล่งค้นคว้าในห้องเรียนและจะนำไปจัดนิทรรศการด้วย ครูสุขสมจัดอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการทำแฟ้มอาชีพให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม และขอให้นักเรียนทุกคนทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

กลุ่มของ นุชรี สุรชาติพิทย์ สายสุดา กมลพรรณ และกันติชา ได้ปรึกษาหารือกันให้สายสุดาเป็นหัวหน้ากลุ่มและกมลพรรณเป็นเลขานุการกลุ่มแล้วลงมือทำงานกันทันที แต่ไม่มีการวางแผนการทำงานว่าจะทำอะไรกันก่อน และไม่มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน จึงเกิดการแย่งหน้าที่กันทำงาน และบางคนไม่ยอมทำงานเพราะคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตน จึงทำให้ได้เถียงกันจนครุต้องเดินมาดู และกล่าวตักเตือนว่ากลุ่มนี้ไม่ได้ทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ในการทำงานกลุ่มนั้น ควรจะเริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานก่อนแล้วจึงช่วยกันวางแผนการทำงาน เมื่อวางแผนการทำงานแล้ว ต้องแบ่งงานให้แก่สมาชิกในกลุ่ม ต่อจากนั้นหัวหน้ากลุ่มควรทบทวนแผนงานให้เพื่อนฟัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันแล้วค่อยลงมือทำงาน เมื่อเสร็จแล้วควรมีการประเมินผลงานและวิธีการทำงานของกลุ่มด้วย ครูสุขสมให้กลุ่มนี้ลงมือทำงานใหม่ สมาชิกทุกคนก็สามารถทำงานได้อย่างเป็นขั้นตอนตามที่ครูบอก ผลงานที่ออกทุกคนพอใจ และครูสุขสมกล่าวชมการทำงานของกลุ่มนี้

สถานการณ์จำลอง เรื่อง “แฟ้มอาชีพ”

ฉากที่ 1 ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

- ครูสุขสม** วันนี้เราจะเรียนเรื่อง อาชีพน่ารู้ นะคะ โดยครูจะให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันทำแฟ้มอาชีพ เพื่อไว้เป็นแหล่งค้นคว้าในห้องเรียนและครูจะนำไปจัดนิทรรศการด้วย ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่ม ละ 5 คนนะคะ มีใครสงสัยอะไรไหมคะ
- สุราทิพย์** คุณครูคะ แล้วอุปกรณ์สำหรับทำแฟ้มอาชีพล่ะคะ
- ครูสุขสม** เมื่อแบ่งกลุ่มกันได้แล้วให้ส่งตัวแทนไปรับอุปกรณ์จากครูนะคะ
- สุราทิพย์** แล้วส่งเมื่อไหร่คะคุณครู
- ครูสุขสม** เมื่อหมดชั่วโมงแล้วให้แต่ละกลุ่มเอาแฟ้มอาชีพไปส่งครูบนโต๊ะนะคะ ให้นักเรียนทำงานกันอย่างเป็นขั้นตอนด้วยนะคะ เอาล่ะคะเริ่มแบ่งกลุ่มกันได้แล้ว

ฉากที่ 2 กลุ่มของ นุชรี สุราทิพย์ สายสุตา กมลพรรณ และกันติชา

- นุชรี** ฉันว่าเราเลือกหัวหน้ากลุ่มกันก่อนดีกว่า
- กมลพรรณ** ฉันขอเสนอให้สายสุตาเป็นหัวหน้ากลุ่ม เพื่อนๆ ว่าอย่างไรบ้าง เพื่อนทุกคนเห็นด้วย
- กันติชา** ฉันของเสนอกมลพรรณเป็นเลขานุการกลุ่ม
- นุชรี** ฉันเห็นด้วย เพราะกมลพรรณเป็นคนที่ลாமือสวยและจดบันทึกไว
- สุราทิพย์** ฉันเห็นด้วย
- สายสุตา** เราลงมือทำงานกันเลยดีกว่านะคะ
- บรรยาย** ขณะที่กำลังทำงาน
- นุชรี** อ้าว สุราทิพย์ทำไมเธอมาแย่งงานฉันทำละ
- สุราทิพย์** เธอนั่นแหละที่มาแย่งงานฉันทำ
- กันติชา** เธอเอาภาพไปติดลงในกระดาษสีสิ
- สุราทิพย์** เธอนั่นแหละ ฉันไม่ทำหรอกไม่ใช่หน้าที่ของฉัน
- กันติชา** (เสียงดัง) ไม่ใช่หน้าที่ของฉันเหมือนกัน แต่ก็ต้องช่วยกันทำ
- สุราทิพย์** (เสียงดัง) ฉันไม่ช่วยเสียอย่าง ใครจะทำไม
- กมลพรรณ** (พูดเสียงดัง) อ้าว นุชรี ทำไมเอารูปไปติดกาवल่ะ เอามาตัดก่อนสิ รูปมันใหญ่เกินไปนะ
- กันติชา** ติดไปเถอะนา จะได้เสร็จเร็ว
- กมลพรรณ** มันไม่สวย
- ครูสุขสม** อ้าว กลุ่มนี้เป็นอะไรกันส่งเสียงดังจังเลย ทำงานอย่างเป็นขั้นตอนหรือเปล่า ได้เลือกหัวหน้ากลุ่มกันไหม

- สายสุดา เลือกคน หนูเป็นหัวหน้ากลุ่มค่ะ แต่เราไม่ได้ทำงานกันอย่างเป็นขั้นตอน พวกเราต้องทำอะไรคะคุณครู
- ครูสุขสม เมื่อเลือกหัวหน้ากลุ่มแล้ว ต้องวางแผนการทำงานร่วมกันว่าจะทำอะไรบ้าง ใครทำหน้าที่อะไร ต่อจากนั้นหัวหน้ากลุ่มควรทบทวนแผนงานให้เพื่อนในกลุ่มฟังอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันแล้วจึงลงมือทำงานตามแผนที่วางไว้ เอ ทำงานเสร็จแล้วควรมีการประเมินผลงานและวิธีการทำงานของกลุ่มด้วยนะคะ เดี๋ยวลงมือทำงานกันใหม่นะ ทำอย่างเป็นขั้นตอนด้วย
- สายสุดา เราช่วยกันคิดนะว่า เราจะทำอะไรกันบ้าง และใครทำอะไร
- สุธาทิพย์ ฉันว่าออกแบบแฟ้มอาชีพก่อนว่าเราจะติดภาพกันอย่างไร
- กมลพรรณ ตัดภาพออกเป็นภาพเล็ก ๆ ด้วยแล้วค่อยเอาภาพไปติดลงในกระดาษตามรูปแบบที่เราวางไว้
- สายสุดา ตกลงว่าเราจะออกแบบแฟ้มอาชีพก่อน ใครจะทำหน้าที่นี้
- สุธาทิพย์ ฉันทำเอง
- กมลพรรณ เดี๋ยวฉันจะตัดภาพให้นะคะ
- สายสุดา ให้กันติชา กับกมลพรรณติดภาพลงในกระดาษ ส่วนกันติชาเขียนชื่อได้ภาพ เพราะลายมือสวย ส่วนฉันจะเข้ารูปเล่มและตกแต่งหน้าปกทุกคนเข้าใจนะ เพื่อนทุกคน (พยักหน้า)
- กมลพรรณ ก่อนที่เราจะทำงาน ฉันจะทบทวนให้ฟังอีกครั้งว่าเราจะทำอะไรกันบ้าง สิ่งแรกออกแบบแฟ้มอาชีพก่อน แล้วตัดภาพอาชีพมาติดในกระดาษ เมื่อติดภาพเสร็จแล้วให้เขียนชื่ออาชีพได้ภาพนั้น ต่อจากนั้นนำไปจัดรูปเล่มของแฟ้มอาชีพตกแต่งหน้าปกให้สวยงาม
- สายสุดา เอาละ ทุกคนลงมือทำกันได้แล้ว
- ฉากที่ 3
- สายสุดา ทุกคนช่วยกันดูแฟ้มอาชีพที่ทำเสร็จแล้วสิว่า มีอะไรที่ต้องแก้ไขบ้างและกลุ่มของเราทำงานกันอย่างไร
- สุธาทิพย์ แฟ้มอาชีพตรงตามรูปแบบที่เราได้วางไว้แล้วนะ
- กันติชา เราทุกคนช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมายดีมาก
- หนูรี แฟ้มอาชีพสวยดีแล้วค่ะ
- กมลพรรณ ฉันเห็นด้วย
- บรรยาย ครูสุขสม เดินมาที่โต๊ะของกลุ่มนี้
- ครูสุขสม กลุ่มนี้ทำแฟ้มอาชีพเสร็จแล้วใช่ไหมคะ
- สายสุดา ค่ะ
- ครูสุขสม ทำได้สวยมากค่ะ กลุ่มนี้ทำงานกันอย่างเป็นขั้นตอนดีมาก

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 12

ชื่อเรื่อง ปัจฉินิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เพื่อให้นักเรียนสรุปและทบทวนความสามารถในการทำงานกลุ่มอย่างเป็นขั้นตอน
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

เวลา 50 นาที

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินทดลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง
2. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปเรื่องความสามารถในการทำงานกลุ่ม ในหัวข้อดังนี้
 - 2.1 ความหมายและความสามารถในการทำงานกลุ่ม
 - 2.2 ขั้นตอนในการทำงานกลุ่ม ประกอบไปด้วยขั้นตอนใดบ้าง
 - 2.3 ความสำคัญในการทำงานเป็นขั้นตอน
3. ให้ตัวแทนทั้งสองกลุ่มออกมารายงานผลการสรุปให้สมาชิกทุกคนทราบ
4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม กล่าวขอชื่นชมนักเรียนและกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปรายและการประชุม

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม

แบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความและสถานการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าควรจะทำ
อย่างไรโดยเขียนเครื่องหมาย X บนตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่ตรงกับการ
กระทำของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่าง

0. นักเรียนคิดว่าการทำงานกลุ่มที่ดีควรทำอย่างไร
- ก. ให้คนที่มีความสามารถทำ
 - ข. ทำงานตามขั้นตอนของการทำงานกลุ่ม
 - ค. รวบรวมงานไว้ทำคนเดียว
 - ง. แบ่งงานแล้วต่างคนต่างทำ

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 1 – 3

คุณครูกลุ่มสาระการงานฯ มอบหมายให้กลุ่มของ วรวรรณ สุทธิพิทย์ นุชรี กันติชา และเรวัตร์ จัดทำผลงานการประดิษฐ์วัสดุเหลือใช้จากถุงนมเพื่อจัดนิทรรศการในงานวิชาการของโรงเรียนสัปดาห์หน้า และเพื่อให้การทำงานครั้งนี้ดำเนินไปด้วยดี คุณครูจึงขอให้ทุกคนร่วมมือกันและทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

1. ในการทำงานเป็นกลุ่มครั้งนี้ กลุ่มนักเรียนที่ได้รับมอบหมายควรทำอะไรเป็นอันดับแรก
 - ก. เลือกหัวหน้ากลุ่ม
 - ข. แยกแยะงาน
 - ค. ทำงานตามแผน
 - ง. เสนอผลงาน
2. ให้นักเรียนอ่านคุณสมบัติของนักเรียนตัวแทนต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่านักเรียนควรที่จะเลือกใครเป็นหัวหน้ากลุ่ม
 - ก. ภัทรพร เป็นคนตัวโต พูดเสียงดังเหมือนตะโกน
 - ข. สุทธิพิทย์ แต่งกายสุภาพ พูดจาช้า
 - ค. กาญจนา พูดจาชัดเจน ทำงานเร็ว
 - ง. นุชรี กิริยาเรียบร้อย พูดช้า ตะกุกตะกัก
3. หลังจากเลือกหัวหน้ากลุ่มแล้วควรทำอะไรต่อไป
 - ก. รับผิดชอบทำงานเลย
 - ข. เสนอวิธีการประเมินผล
 - ค. แสดงวิธีการประเมินผลงาน
 - ง. เลือกเลขานุการ

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 4

กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ได้รับมอบหมายจากคุณครูประจำชั้นให้ช่วยกันประดิษฐ์กระทงใบตองเพื่อประกวดแข่งขันในวันลอยกระทง สภาวิชา ซึ่งได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มโดยมีลักษณะเป็นเลขานุการกลุ่มและสมาชิก คือ ทิพย์วิมล วิสารัตน์ นิษฐา และกาญจนา รับผิดชอบประดิษฐ์กระทงโดยไม่มีการซักถามอะไร ต่างก็ตั้งหน้าตั้งตาประดิษฐ์ตามที่ตนเองเข้าใจ เป็นผลให้ได้กระทงขนาดที่ไม่สมดุลและการพับกลีบใบตองไม่มีรูปทรงที่สวยงาม บิดเบี้ยว ทำให้เสียวัสดุ อุปกรณ์และเวลา เพราะการทำงานต้องหยุดชะงัก

4. จากสถานการณ์ดังกล่าวเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการทำงานผิดพลาด สาวิกา ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่ม ควรกระทำอย่างไร
- ก. แจ้งขนาดของกลีบกระตังและการพับกลีบ
 - ข. ทบทวนว่าใครมีหน้าที่อะไร
 - ค. ลงมือทำงานโดยเร็ว
 - ง. สรุปผลการทำงาน
5. ในการวางจุดมุ่งหมายการทำงานนักเรียนคิดว่าควรทำอย่างไร
- ก. วางจุดมุ่งหมายแบบกว้างๆ เพื่อครอบคลุมการทำงาน
 - ข. วางจุดมุ่งหมายแบบสั้นที่สุด
 - ค. วางจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน เข้าใจง่าย
 - ง. วางจุดมุ่งหมายแบบกลางๆ เพื่อทำงานได้หลายวิธี

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปแล้วตอบคำถามข้อที่ 6 – 7

กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 มีเรวัตร์เป็นหัวหน้ากลุ่ม และมีสมาชิกกลุ่มอีก 4 คน คือ นุชรี อาริยา วิไล และกนิษฐา ได้รับมอบหมายจากคุณครูประจำชั้นให้ช่วยกันทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ เรื่อง ผัก 5 สีแสนดีมีประโยชน์ โดยให้เวลาทำงานเพียง 2 ชั่วโมง และมีวัสดุ อุปกรณ์ให้ในจำนวนน้อย เช่น กรรไกร 2 อัน กระดาษสีมีจำนวนจำกัด กาว 1 กระปุก และสีเมจิก 1 กล่อง

- บรรลุจุดมุ่งหมายในเวลาและอุปกรณ์จำกัด โดยไม่เกิดความวุ่นวายขณะทำงาน
- ก. กำหนดระเบียบ ข้อตกลงในการทำงาน
 - ข. แสดงวิธีการทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์
 - ค. ลงมือทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์
 - ง. ต่างคนต่างทำไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนอื่น
7. นักเรียนควรวางแผน กติกาในการทำงานเมื่อใด
- ก. ก่อนการเลือกหัวหน้ากลุ่ม
 - ข. เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งในขณะทำงาน
 - ค. ก่อนลงมือทำงานกลุ่ม
 - ง. ไม่ควรวางแผนเพราะทำให้ทำงานล่าช้า

8. ในการทำงานกลุ่ม เมื่อทราบจุดมุ่งหมาย และระเบียบในการทำงานแล้วนักเรียนควรทำอะไรต่อไป

- ก. ลงมือทำเลย
- ข. เลือกหัวหน้ากลุ่ม
- ค. วางแผนการทำงาน
- ง. เสนอผลงาน

9. ข้อดีของการลงมือทำงานตามแผนคือข้อใด

- ก. ทำงานเสร็จก่อนเวลาทุกครั้ง
- ข. ทำงานได้ดีกว่าทุกกลุ่ม
- ค. ทุกคนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง
- ง. ทุกคนมีความสามารถเท่าเทียมกันจึงทำงานเหมือนกันได้

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 11

ศิริเดช เป็นหัวหน้ากลุ่ม รับอาสาทำงานประดิษฐ์ของใช้จากกระดาษลัง ในช่วงเวลาว่าง อาชีพและเทคโนโลยี แต่ศิริเดชทำงานไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนด ทำให้เกิดความวุ่นวายในการ นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

10. ถ้านักเรียนเป็นศิริเดช นักเรียนจะอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวาย และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ก. แบ่งงานและมอบหมายงานให้สมาชิกทุกคน
- ข. มอบหมายให้คนที่ทำเสร็จเร็วทำแทน
- ค. ทำเองเหมือนศิริเดช แต่ทำงานให้เร็วขึ้น
- ง. ให้สมาชิกในกลุ่มเลือกทำงานตามใจชอบ

11. ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วจัดเรียงลำดับตามขั้นตอนการทำงานกลุ่มที่นักเรียน เคยกระทำ

1. วางจุดมุ่งหมายในการทำงาน
2. กำหนดขั้นตอนการทำงาน
3. แบ่งงานให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม
4. แยกแยะว่างานที่ต้องทำมีอะไรบ้าง

ก. 1 2 3 4

ข. 4 3 2 1

ค. 1 4 2 3

ง. 3 2 4 1

12. การแบ่งงานและมอบหมายงาน ควรอยู่ในขั้นตอนใดของการทำงานกลุ่ม
- ก. ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงาน
 - ข. ขั้นการวางแผนงาน
 - ค. ขั้นการปฏิบัติงาน
 - ง. ขั้นสรุปและประเมินผล
13. หลังจากวางแผนเรียบร้อยแล้วก่อนลงมือปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียนควรมีการกระทำใดต่อไปนี
- ก. ทบทวนจุดมุ่งหมายและระเบียบการทำงาน
 - ข. ทบทวนว่าจะต้องทำอะไรบ้าง
 - ค. ทบทวนว่าใครทำอะไร
 - ง. ทบทวนทุกข้อที่กล่าวมา
14. ในการทำงานกลุ่มที่ดี ควรกระทำอย่างไร
- ก. ควรจะช่วยเหลือเพื่อนทำงานให้เสร็จก่อน
 - ข. ทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายในแผนงาน
 - ค. ทำงานตามความสบายใจ
 - ง. ทำงานที่หัวหน้าสั่งให้เสร็จก่อนงานของตนเอง
15. ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่ม ในขณะที่สมาชิกปฏิบัติงาน นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร
- ก. ทำงานส่วนตัวให้เสร็จ
 - ข. ไม่เข้าไปยุ่งขณะสมาชิกปฏิบัติงาน
 - ค. ดูแลให้สมาชิกทำงานตามแผน
 - ง. ยินดีสมาชิกทำงานอยู่ห่างๆ
16. ในขั้นตอนที่ 3 ของการทำงานกลุ่ม นักเรียนควรทำอย่างไร
- ก. วางจุดมุ่งหมายการทำงาน
 - ข. วางแผนงาน
 - ค. สรุปและประเมินผลงาน
 - ง. ปฏิบัติงานตามแผน

17. การปฏิบัติงานตามแผนงานทำให้เกิดผลตามข้อใด

- ก. ทำให้งานเสร็จก่อนทุกกลุ่ม
- ข. ทำให้การทำงานไม่สับสน
- ค. ทำให้ได้รับคำชมทุกครั้ง
- ง. ทำให้มีเวลาทำงานอื่นได้อีก

18. นักเรียนคิดว่าวิธีต่อไปนี้เป็นวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจ

- ก. บรรยายให้ผู้ฟัง
- ข. เล่นละครประกอบการเล่า
- ค. นำผลงานของกลุ่มไปติดประกาศ
- ง. พิมพ์ผลงานแจก

19. ในชั้นประเมินผล นักเรียนควรทำอย่างไรที่เหมาะสมที่สุด

- ก. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน
- ข. ตำหนิเพื่อนที่ทำงานบกพร่องอย่างรุนแรง
- ค. เฉยๆ เพราะการกล่าวถึงสิ่งที่ผ่านมาแล้วย่อมไม่เกิดผลดี
- ง. กล่าวชมว่าทุกอย่างเรียบร้อยเพื่อเอาใจเพื่อน

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์สมมติต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อที่ 24 - 29

ทางโรงเรียนกำหนดจัดงานวิชาการ เพื่อแสดงผลงานของนักเรียน โดยให้นักเรียนแต่ละห้องนำผลงานที่ตนเองทำไว้มาแสดง หรือนำสินค้ามาขายเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน กลุ่มของนุชรี และเพื่อนอีก 4 คน คือ กมลพรรณ ทิพย์วิมล ลักขณา และสาวิกา จึงรวมกลุ่มกัน โดยมีความเห็นตรงกันว่า จะขายชาลาเปา เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นจากทุนเดิมที่มาร่วมกัน อย่างน้อยคนละ 40 บาท และเพื่อให้การทำงานสำเร็จไปตามจุดมุ่งหมายของกลุ่ม นุชรีและเพื่อนจึงปรึกษารื้อกันก่อนการทำงานและมีความตั้งใจในการทำงานอย่างเป็นไปตามขั้นตอน จนทำให้สามารถขายชาลาเปาได้ตามจุดมุ่งหมาย

20. จากสถานการณ์ดังกล่าว ให้นักเรียนพิจารณาการกระทำของกลุ่มขายชาลาเปาต่อไปนี้ แล้ว
จัดเรียงลำดับตามขั้นตอนในการทำงานกลุ่ม

1. เลือกหัวหน้ากลุ่ม
2. เสนอให้ลักษณะ เป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม เป็นคนขายชาลาเปา
3. ทipyวิมล ชี้แจงรายรับ รายจ่าย และกำไร
4. สาวิกา ตะโกนชวนให้เพื่อนนักเรียนมาซื้อชาลาเปา

ก. 1 2 3 4

ข. 4 3 2 1

ค. 1 2 4 3

ง. 1 4 2 3

21. การพิจารณารื้อกันว่า จะทำงานอะไรบ้าง มีขั้นตอนอะไรบ้าง และใครรับผิดชอบงานใดเป็น
การกระทำที่อยู่ในขั้นตอนใดของการทำงานกลุ่ม

- ก. ขั้นตอนกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงาน
- ข. ขั้นตอนวางแผนงาน
- ค. ขั้นตอนปฏิบัติงานตามแผน
- ง. ขั้นตอนสรุปและประเมินผล

22. ก่อนที่จะลงมือทำงาน นักเรียนคิดว่ากลุ่มขายชาลาเปาควรทำอะไรก่อน

- ก. ทบทวนแผนงาน
- ข. ลงมือทำงานเลย
- ค. เสนอผลงาน
- ง. ประเมินผลงาน

23. การกระทำใดต่อไปนี้อยู่ในขั้นการปฏิบัติงาน

- ก. กมลพรรณเสนอให้ชูรีเป็นหัวหน้ากลุ่ม
- ข. สาวิกาไปเสนอขายชาลาเปากับคุณครู
- ค. หัวหน้ากลุ่มดูแลให้สมาชิกทำงานตามแผน
- ง. ทipyวิมลสรุปผลการขายชาลาเปา

24. นักเรียนคิดว่ากลุ่มนี้ควรทำอะไรเมื่อขายซาลาเปาหมด

- ก. ไม่ต้องทำอะไรอีก
- ข. ประเมินผลงาน
- ค. ให้เพื่อนแก้ตัวในการทำงานที่ผิดพลาด
- ง. วางแผนงานครั้งต่อไป

25. การทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีขั้นตอนอย่างไร

- ก. วางแผน ปฏิบัติงาน กำหนดจุดมุ่งหมาย ประเมินผลงาน
- ข. ปฏิบัติงาน วางแผนงาน ประเมินผลงาน กำหนดจุดมุ่งหมาย
- ค. กำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน ประเมินผลงาน ปฏิบัติงาน
- ง. กำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน ปฏิบัติงาน ประเมินผลงาน

ภาคผนวก ค

1. ตารางค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม
2. ตารางแสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการทำงานกลุ่มทดลอง
3. ตารางแสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการทำงานกลุ่มควบคุม
4. ตารางเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 6 แสดงเฉลยคะแนนแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม

1. แบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่มมี 25 ข้อ
2. เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ก	16	ง
2	ค	17	ข
3	ง	18	ข
4	ก	19	ก
5	ค	20	ค
6	ก	21	ข
7	ค	22	ก
8	ค	23	ข
9	ค	24	ข
10	ก	25	ง
11	ค		
12	ข		
13	ข		
14	ข		
15	ค		

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อละ 1 คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบถูกต้องกับที่ผู้วิจัยกำหนดไว้
 0 คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบไม่ตรงกับที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (r)	ค่าความยากง่าย (p)
1	.5	.75
2	.38	.44
3	.62	.31
4	.36	.81
5	.62	.56
6	.38	.44
7	.63	.31
8	.63	.69
9	.63	.69
10	.38	.69
11	.63	.69
12	.25	.38
13	.5	.75
14	.5	.75
15	.5	.75
16	.38	.56
17	.5	.75
18	.5	.75
19	.75	.63
20	.25	.75
21	.5	.75
22	.5	.63
23	.75	.63
24	.25	.75
25	.5	.62

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ .85

ตาราง 8 แสดงคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการ
ใช้สถานการณ์จำลอง

กลุ่มทดลอง				
คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง (D)	ผลต่างยกกำลังสอง (D ²)
1	17	23	6	36
2	18	22	4	16
3	17	24	7	49
4	18	23	5	25
5	17	23	6	36
6	18	24	6	36
7	17	23	6	36
8	16	22	6	36
9	16	24	8	64
10	15	22	7	49
	$\bar{X}$ 16.9	$\bar{X}$ 23.0	ΣD 61	ΣD^2 383
			$\bar{X}_{diff}$ 6.1	
	S.D. 1.33	S.D. .82	S.D. _{diff} 6.49	

ตาราง 9 แสดงคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

กลุ่มควบคุม				
คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง (D)	ผลต่างยกกำลังสอง (D ²)
1	11	21	10	100
2	12	23	11	121
3	13	25	12	144
4	12	23	11	121
5	11	21	10	100
6	14	27	13	169
7	13	25	12	144
8	11	21	10	100
9	12	23	11	121
10	13	25	12	144
	$\bar{X}$ 12.2	$\bar{X}$ 23.4	ΣD 112	ΣD^2 1264
			$\bar{X}_{diff}$ 11.2	
	S.D. 1.03	S.D. 2.07	S.D. _{diff} 1.03	

ตาราง 10 เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
คนที่	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ผลต่าง (D)	คนที่	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ผลต่าง (D)
1	17	23	6	1	11	21	10
2	18	22	4	2	12	23	11
3	17	24	7	3	13	25	12
4	18	23	5	4	12	23	11
5	17	23	6	5	11	21	10
6	18	24	6	6	14	27	13
7	17	23	6	7	13	25	12
8	16	22	6	8	11	21	10
9	16	24	8	9	12	23	11
10	15	22	7	10	13	25	12
$\bar{X}$ 16.9	$\bar{X}$ 23.0	ΣD 61		$\bar{X}$ 12.2	$\bar{X}$ 23.4	ΣD 112	
		$\bar{X}_{diff}$ 6.1				$\bar{X}_{diff}$ 11.2	
S.D. 1.33	S.D. 0.82	S.D. _{diff} 6.49		S.D. 1.03	S.D. 2.07	S.D. _{diff} 1.03	

ภาคผนวก ง

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/ ๐63๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๓ มกราคม 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง

เนื่องด้วย นางสาวสุชสม สิวะอมรรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวย์นี กรีทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 คน ทำแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุชสม สิวะอมรรัตน์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ลันดิวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-585-7077, 081-303-9465

ที่ ศธ 0519.12/ ๐631

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๓ มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยล้อมแสง

เนื่องด้วย นางสาวสุขสม สิวะอมรรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์แวสน์ กรีทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุขสม สิวะอมรรัตน์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัทพ์ 02-585-7077, 081-303-9465

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศร 0519.12/๐๖32

วันที่ ๒3 มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสุขสม สิวะอมรรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชิญหาให้ นางสาวสุขสม สิวะอมรรัตน์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/0629

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

23 มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา

เนื่องด้วย นางสาวสุขสม สิวะอมรรตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวธนี กริทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบความสามารถในการทำงานกลุ่ม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุขสม สิวะอมรรตน์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-585-7077, 081-303-9465

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อชื่อสกุล	นางสาวสุขสม สีระอมรรัตน์
วัน เดือน ปีเกิด	18 สิงหาคม 2522
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	78/8 หมู่ 3 ซอยเฉลิมพระเกียรติ 19 ถนนท่าน้ำ-วัดโบสถ์ ตำบลบางศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู รับเงินเดือนในอันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ประถมศึกษา จากโรงเรียนวัดจตุรพักตรพิมาน
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนสตรีนนทบุรี
พ.ศ. 2538	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตจตุจักร
พ.ศ. 2543	ปริญญาตรี จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตจตุจักร
พ.ศ. 2552	กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ